

K O M M U N F U L L M Ä K T I G E

i Gislaveds kommun kallas härmed till sammanträde som börjar **måndagen den 29 januari 2024, klockan 18:30 i Sessionssalen, Kommunhuset, Gislaved** för att behandla följande ärenden:

Nr	Diarienummer	Ärendemening	
1	KS.2024.1	Fastställande av dagordning	
2	KS.2024.2	Föredragning om SÅM:s verksamhet av förbundsdirektör Jonatan Rosenquist	
3	KS.2023.159	Antagande av avfallsplan 2024-2030 Föredragande: Gunnar Gustavsson och Bengt Göran Ericsson	
4		Nya motioner	
5	KS.2023.79	Svar på motion gällande medicinsk fotvård på alla särskilda boende i Gislaveds kommun (MiG)	
6	KS.2023.85	Svar på motion gällande lokal bemanningsenhet för paramedicinsk personal i samverkan med kommun och primärvård (MiG)	
7	KS.2024.5	Interpellationer	
8	KS.2024.6	Frågor	
9	KS.2024.3	Valärenden	
10	KS.2024.7	Information från revisionen 2024	
11	KS.2023.183	Utbetalning av partistöd 2024	
12	KS.2024.1	Meddelanden	

Gislaved den 18 januari 2024

Niclas Palmgren
Ordförande

Yvonne Thelin Karlsson
Kommunsekreterare

Allmänheten hälsas välkomna som åhörare till sammanträdet. Kommunfullmäktiges handlingar finns tillgängliga i Sessionsalen, Kommunhuset, Gislaved.

Ks §2

Dnr: KS.2023.159

Antagande av avfallsplan 2024-2030**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta förslag till avfallsplan att gälla under perioden 2024-2030.

Ärendebeskrivning

Alla kommuner i Sverige ska enligt 15 kap. Miljöbalken ska ha en plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering, en så kallad avfallsplan. Planen utgör tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering kommunens renhållningsordning. Planen ska beslutas av respektive kommunfullmäktige.

Föreslagen avfallsplan för 2024-2030 är samordnad mellan Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner och den har tagits fram i samarbete mellan kommunerna och SÅM. Syftet med avfallsplanen är att säkerställa ett strategiskt arbete inom SÅM och kommunerna med att förebygga avfall, öka återbruket och nå en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering.

Planens målområden är:

- Förebygga avfall
- Öka återanvändningen
- Vålfungerande återvinning
- Minska avfallsets farlighet
- Människan i fokus
- Minska nedskräpningen

Planen innehåller mål både för SÅM:s och kommunernas respektive ansvar inom avfallsområdet.

Förslaget har arbetats fram genom en arbetsgrupp, avfallsplangruppen, bestående av tjänstepersoner från SÅM och representanter från respektive kommun. Syftet med avfallsplangruppen är att samordna arbetet med avfallsplanen vad gäller allt från framtagande till genomförande och uppföljning. SÅM ansvarar för att driva arbetet med framtagandet av avfallsplanen och är sammankallande inom avfallsplangruppen. Det är sedan respektive kommun som säkerställer att planen förankras, implementeras och följs upp inom kommunernas egna verksamheter.

Planförslaget har varit ute på samråd med allmänhet och myndigheter. SÅM:s förbundsdirektion har beslutat godkänna föreslagen avfallsplan och föreslår att respektive kommunfullmäktige i medlemskommunerna antar planförslaget.

Beslutsunderlag

Förslag till avfallsplan 2024-2030 inklusive bilagor och samrådsredogörelse. Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 17 november 2023

Kommunstyrelsen den 6 december 2023, §289

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

AVFALLSPLAN 2023-2030 – SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Länsstyrelsen

Synpunkt	Bemötande/svar
<p>Det saknas kommunövergripande åtgärder som syftar till att förebygga uppkomst av förpackningsavfall och returpapper. För att förtydliga kommunernas ansvar för åtgärder gällande förpackningar och returpapper bör avfallsplanen inkludera mål kopplade till förpackningsavfall och returpapper. (9 kap. 4 § avfallsförordningen).</p>	<p>I 9 kap. 4 och 5 §§ avfallsförordningen står att en avfallsplan ska innehålla åtgärder för att förebygga förpackningsavfall och returpapper, det finns inget krav på mål.</p> <p>I avfallsplanen finns aktiviteter med syfte att förebygga avfall i stort sett och anses därmed uppfylla lagens krav (9 kap. 4 och 5 §§ avfallsförordningen)</p> <p>Följande aktivitet läggs till under målområde 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Föra dialog med lokalt näringsliv med syfte att minska åtgången av förpackningar. • Kontinuerliga kommunikationsinsatser med fokus på att minska förpackningsavfall och returpapper hos hushållen.
<p>Länsstyrelsen anser att det saknas beskrivning och tillräckliga uppgifter avseende behov av nya insamlingssystem och anläggningar, förändring av befintliga insamlingssystem och anläggningar, investeringar och ekonomiska behov samt avfallsflödenas framtida utveckling. (10§ NFS 2020:6).</p>	<p>Synpunkten är vag och det anses att nämnda avsnitt är med i avfallsplanen.</p> <p>Förändring av befintligt system och behov av nytt system till utökade ansvar kring insamling av förpackningar beskrivs i planen (Bilagor, Framtida insamlingssystem och anläggningar, s. 55 "Källsortering och insamling – Fastighetsnära")</p> <p>Behov nya anläggningar – idag finns inga fattade beslut kring omlokalisering av anläggningar.</p>

	<p>Vi skriver om att förbättra systemet för insamling av park- och trädgårdsavfall (Bilagor, Framtida insamlingssystem och anläggningar, s. 56 "Park- och trädgårdsavfall – Mottagning/insamling")</p> <p>Investeringar och ekonomiska behov: Detta är invävt i texter där vi går igenom våra insamlingssystem och mottagningssystem (Bilagor, Framtida insamlingssystem och anläggningar, s. 51-57)</p> <p>Avfallsflödenas framtida utveckling beskrivs i bilagan om framtida insamlingssystem och anläggningar (Bilagor, Framtida insamlingssystem och anläggningar, s. 51 "Prognos för framtida avfallsmängder").</p>
<p>Det saknas redogörelse för hur behovet av platser för anläggningar att hantera avfall har uppfyllts i kommunens översiktsplan. (11§ NFS 2020:6). Det står endast att översiktsplaner och detaljplaner "bör" säkerställa att det finns platser för avfallshantering.</p>	<p>Ett tillägg görs om kommunernas översiktsplaner (Bilagor, Nulägesbeskrivning för avfallshantering i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner, s. 21 "Avfallshantering i kommunernas översiktsplaner").</p>
<p>Länsstyrelsen saknar uppgifter som avser vidtagna och planerade åtgärder för kommunala deponier. (17§ NFS 2020:6).</p>	<p>Ett tillägg görs i Bilagor, avsnitt nedlagda deponier.</p>
<p>Det är otydligt beskrivet hur processen med samråd, miljöbedömning och framtagande av miljökonsekvensbeskrivning har gått till och vilka aktörer som har deltagit i samråden. Enligt Naturvårdsverkets rapport nr 6760 ska Länsstyrelsen få möjlighet att delta i samråd avseende betydande miljöpåverkan (behovsbedömning) samt vid avgränsningssamråd inför framtagandet av avfallshanteringsplanen. Därtill ska Länsstyrelsen få möjlighet att delta i samråd när det finns ett</p>	<p>Vi har utgått ifrån att en avfallsplan alltid har en positiv betydande miljöpåverkan i och med att planens syfte är att skapa en hållbar framtid och därför ser vi inget behov av samråd i den frågan. Utifrån detta har en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram i förenklad form vilket kan anses vara ett vedertaget tillvägagångssätt i avfallsplanearbete. Länsstyrelsen har givits möjlighet till samråd i samband med den offentliga utställningen, där synpunkter lämnades.</p>

<p>färdigt förslag till avfallsplan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. (18§ NFS 2020:6).</p> <p>Utfallet av den strategiska miljöbedömningen behöver förtydligas. Kommunen ska fatta beslut om avfallsplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Om avfallsplanen inte medför en betydande miljöpåverkan så ska beslutet finnas med i avfallsplanen. Det saknas sådana beslut från kommunerna i underlaget. (19§ NFS 2020:6)</p> <p>Om avfallsplanen medför en betydande miljöpåverkan krävs en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). MKB:ns omfattning ska samrådats med bland andra Länsstyrelsen i ett avgränsningssamråd. Avgränsningssamråd verkar inte ha genomförts med Länsstyrelsen och miljökonsekvensbeskrivning saknas i underlaget. (6 kap. 9§ miljöbalken).</p>	<p>I och med att utgångspunkten är att avfallsplanen har en positiv betydande miljöpåverkan behöver inte beslut i frågan om miljöpåverkan fattas enligt 19§ NFS 2020:6.</p> <p>Med anledning av den positiva miljöpåverkan som planen förväntas medföra så har en förenklad miljökonsekvensbeskrivning tagits fram och framgår i planen (Bilagor, "Miljökonsekvensbeskrivning", s. 41-49).</p>
<p>Det står i avfallsplanen att representanter från respektive medlemskommun har ingått i en arbetsgrupp. Representanterna har ansvarat för att förankra avfallsplanens innehåll i sin egen kommun. Länsstyrelsen saknar ändå en beskrivning över vilka kommunala funktioner som medverkat vid framtagandet av avfallsplanen för respektive kommun. (20§ NFS 2020:6).</p>	<p>En anpassning görs i avfallsplanen där kommunala funktioner beskrivs, se Avfallsplanen 2024-2030, Inledning, s. 5, "Framtagande av avfallsplanen".</p>
<p>Avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder. (5§ NFS 2020:6). I föreliggande avfallsplan framgår att det finns <i>förslag</i> på aktiviteter, vilket indikerar att åtgärderna ännu inte är förankrade och verkligen ska genomföras.</p>	<p>I avfallsplanen anges förslag på aktiviteter som motsvarar de åtgärder som ska utföras för att nå målen. Då planperioden löper över lång tid och omvärldsförutsättningarna ständigt förändras så anges inga definitiva aktiviteter i avfallsplanen. Detta är ett ställningstagande då fastslagna aktiviteter skulle medföra behov av omfattande</p>

	<p>revideringar under planperioden. SÅM och kommunerna kommer istället inför varje enskilt år ta fram aktiviteter i sitt arbete för att uppnå målen. Respektive part som berörs av ett eller flera mål ansvarar för att utarbeta aktiviteter i sin årliga verksamhetsplanering (Avfallsplanen 2023-2030, Innehåll och läsanvisning, s. 6, "Beskrivning av mål och aktiviteter").</p> <p>I planen kommer ordet aktivitet bytas ut till åtgärd för att förtydliga kopplingen till lagstiftningen.</p>
<p>Målen och åtgärderna är uppdelade på kommuner och SÅM. Det skulle vara bra att få en bakgrund i avfallsplanen kring detta val.</p>	<p>Förtydligande kring detta finns i Avfallsplan 2023-2030, Inledning, sidan 4-5, "Bakgrund och syfte".</p>
<p>Renhållningsordningen består av en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat. (15 kap. 41§ miljöbalken). Det skulle vara bra om det framgick i avfallsplanen vilka föreskrifter som är de gällande per kommun.</p>	<p>Avfallsföreskrifterna har inte kunnat revideras i tid med anledning av förändrade insamlingsansvaret kring förpackningsavfall. Samtliga medlemskommuner har gemensamma avfallsföreskrifter och dessa är under revidering. De nya avfallsföreskrifterna förväntas antas under 2024. Av denna anledning har tidigare föreskrifter inte omnämnts i planen.</p>

Värnamo naturskyddsförening

Synpunkt	Bemötande/svar
<p>Behovet av Information till allmänheten går som en röd tråd genom hela dokumentet. Här behöver SÅM och kommunerna göra en gemensam insats för att nå framgång i arbetet.</p> <p>Det är viktigt att SÅM och kommunerna skapar nätverk för hållbar utveckling i respektive kommun. Vi tycker att det är konstigt att det fortfarande inte verkar finnas något nätverk mellan kommunerna som rör hållbarhets- och avfallsfrågor. Ska man få till ett effektivt förändringsarbete är det väl en fördel att jobba tillsammans och inte var och på sitt håll - även om kommunerna har olika förutsättningar!</p> <p>Vi ser även att det, för att målen ska nås, behövs en utförande/drivande kraft ute i kommunerna. Kanske kan ett av förslagen på aktiviteter för Gislaveds kommun under Målområde 3: "inrätta en central funktion (...) att utveckla den interna avfallshanteringen samt se till att mål och åtgärder i avfallsplanen blir genomförda" breddas till att omfatta samtliga kommuner? Kanske kan flera kommuner dela på en tjänst?</p> <p>Vi tycker att Värnamo kommuns förslag på aktiviteter är förhållandevis få och även vagt formulerade. Vår förhoppning är att dessa tydliggörs i den slutgiltiga Avfallsplanen.</p>	<p>I avfallsplanen beskrivs hur arbete med avfallsplanens mål och aktiviteter kommer att följas upp. Ett samarbete mellan kommunerna och SÅM finns genom Avfallsplanegruppen. Den gruppen kan utökas så att den även omfattas hållbarhetsfrågor.</p> <p>Mycket av det som framgår av synpunkterna kan inte beaktas i avfallsplanen.</p>
<p>Målområde 1, 2 och 3: Gemensamt med kommunerna ska SÅM inspirera och motivera invånare, näringsliv och andra lokala aktörer till beteendeförändring. Vi tycker att kommunernas politiker, medarbetare samt barn och ungdomar också bör inbegripas i</p>	<p>Nämnda målgrupper är med i aktiviteter som tillhör mål under dessa målområden.</p>

<p>detta sammanhang. Alla har olika roller men alla är delaktiga i omställningsarbetet.</p>	
<p>Målområde 2, kommunmål 2, Återanvändningen av inerta massor ska öka: Ett bra initiativ - men viktigt att noga kontrollera att exempelvis schaktmassor och liknande inte innehåller frön eller rottdelar från ogräs eller invasiva arter. Det är därför angeläget att SÅM och medlemskommunerna även fortsättningsvis informerar om hur invasiva arter ska tas omhand och vad man ska göra med jordmassor där invasiva arter har växt för att motverka onödig spridning.</p>	<p>Information om invasiva arter ingår i SÅM:s löpande kommunikationsarbete.</p>
<p>Strategi målområde 2 och 3: Att ha som mål att förändra människors tankesätt... låter bra men är svårt att utvärdera. Kanske kan en enkät (i början av planperioden, i halvtid samt inför revidering 2030) ge svar på om och hur anställda och politikers engagemang i kommunerna förändras, avseende bland annat avfalls-minimering, ökad återanvändning och återvinning - i takt med att informationsinsatserna fortskrider.</p>	<p>I Mätmetoder avfallsplan 2023-2030 beskrivs hur mål kommer att mätas och därmed följas upp.</p>
<p>Målområde 2, förslag på ytterligare aktiviteter/informationsinsatser: Digitala plattformar är bra sätt att nå ut med information... men man ska inte underskatta personliga möten. Personalen på ÅVC-erna kan återvinning i praktiken. De har en viktig roll i informationsarbetet, då det är dem som besökarna möter på ÅVC-n. ÅVC-personalen har kunskapen när Avfallsplanen ska genomföras praktiskt.</p>	<p>Alla förslag på aktiviteter tas tacksamt emot och kommer att behandlas i det löpande arbetet med att fastställa aktiviteter under planperioden.</p>

<p>Förslag på ytterligare aktiviteter: Stomsjö ÅVC tog på 1990-00-talet regelbundet emot studiebesök och hade även aktiviteter såsom kretsloppsdagar och miljögudstjänster, enligt Agenda21-konceptet. Studiebesök och öppet hus kanske även vore något för dagens ÅVC-er?</p> <p>SÅM:s ambition att organisera och marknadsföra klädbyardagar, bytesbibliotek eller bakluckeloppisar samt utreda möjligheten till ett repaircafe i GGW tycker vi är bra initiativ, kanske även ett verktygsbibliotek?</p> <p>I skördetider körs stora mängder felfri frukt till gröntipparna helt i onödan. Vi föreslår central fruktförmedling, alternativt att ÅVC-er tar emot fruktöverskott med möjlighet till självplock i lådor/korgar enligt Ta Ge-konceptet.</p>	
<p>Målområde 3, strategi:</p> <p>Vi tycker även att de privata transporterna till ÅVC-erna liksom insamlingsalternativ bör utredas. Även om målsättningen är avfallsminimering måste alla göra sig av med saker någon gång. Allt grovavfall går inte att återanvända. Vissa avfallsfraktioner kan heller inte lämnas i den fastighetsnära insamlingen. Oavsett anledning till ÅVC-besök, kräver besöket tillgång till bil. Dessa transporter påverkar också klimatet.</p> <p>Avfallsservicen skulle förbättras betydligt genom kommuninitiativ såsom fler kvartersnära miljöhus, genom mobil ÅVC som SÅM enligt schema ställer upp i tätorter som saknar ÅVC, traditionell grovsopsinsamling genom budning några gånger om året eller att hushåll vid behov kan buda på enstaka grovsopslämningar.</p>	<p>Förslag tas tacksamt emot och kommer att behandlas i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>

<p>Målområde 3, SÅM mål 1, textilinsamlingen:</p> <p>Innan Fastighetsnära insamling av textilier införs, bör SÅM placera ut textilinsamling vid tätorternas återvinningsstationer. Detta ökar insamlingsgraden och minskar även privatesorna ut till ÅVC-erna. (I SÅM:s informationsinsatser bör även ingå vad västvärldens överkonsumtion av textilier får för följd för människor och miljö i andra delar av världen och begreppet Earth Overshoot day bör stå med i ordlistan som den dag då Sverige går in i ett läge av överkonsumtion som pågår under resten av året.)</p>	<p>Förslag tas tacksamt emot och kommer att behandlas i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>
<p>Målområde 3, kommunalmål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka. Målet är dagsläget svårt att uppnå, då det hänger ihop med giftfria kretslopp. En lagstiftning om näringsåtervinning från avlopp är på gång. Det bör därför räcka med ett slammål "<i>Att farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska</i>" (Målområde 4, Kommunmål 2).</p>	<p>Med anledning av den långa planperioden anser vi att dessa två mål kan vara befogade.</p>
<p>Målområde 4, SÅM mål 1-3.</p> <p>Räcker denna info som underlag för avfallsplaneringen? Bör inte kunskapsläget regelbundet kollas bland invånare, näringsliv och kommunanställda i GGVV, exempelvis genom en årlig enkät, för att få kännedom om det finns kunskapsluckor och var informationsinsatserna bör läggas?</p>	<p>I Mätmetoder avfallsplan 2023-2030 beskrivs hur mål kommer att mätas och därmed följas upp. Samt beskrivs i Avfallsplan 2023-2030 hur uppföljning och avstämning kommer att ske mellan kommuner och SÅM för att säkerställa rätt prioritering av aktiviteter.</p>
<p>Målområde 4, strategi:</p> <p>Våra avloppsreningsverk är inte byggda för att ta hand om kemikalier. Antingen hamnar kemikalierna i slammet eller i det renade vattnet och därefter i våra vattendrag men försvinner gör de aldrig.</p>	<p>Synpunkten tas tacksamt emot och kommer att behandlas i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>

<p>Kemikalieflödet i samhället är stort. Om målsättningen är att slammet på sikt ska ha så god kvalitet att det ska kunna användas på åkermark kräver detta en stor informationsinsats, till hushåll, kommunanställda och näringsliv. Det är viktigt att FÅ FOLK ATT FÖRSTÅ att toaletten egentligen är en slags kompost och inte en soptunna samt att avloppsvattnet ska ses som ett gödningsmedel, där inte ens dammråttorna hör hemma.</p>	
<p>Målområde 4, aktiviteter: I början av 1990-talet och ca 25 år framåt körde en miljöbil runt i Värnamo kommuns alla tätorter vår och höst och samlade in hushållens farliga avfall. Miljöbilen gjorde det enklare för hushållen att lämna in farligt avfall. Kanske något för SÅM att åter ta upp igen?</p>	<p>Förslag tas tacksamt emot och kommer att behandlas i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>
<p>Målområde 5: Generell reflektion: SÅMs förslag på aktiviteter är bra. Men rubriken är något missvisande då texten huvudsakligen handlar om förbättrade insamlingssystem... Vart tog människan vägen? För att målsättningarna i planen ska kunna genomföras på ett trovärdigt sätt måste detta arbete förankras i samhället, inte bara hos den grupp som varit med och tagit fram planen. Informationen måste nå ut brett, så att invånare, anställda med flera känner till att nu händer det grejer! Vi ställer oss tveksamma till att nya källsorteringskärl kommer att "fixa det". Det räcker heller inte med enstaka "kommunikationsinsatser" eller med en årlig presentation av Avfallsplanen för politikerna, där utförda aktiviteter, mål och gröna nyckeltal går</p>	<p>Avfallsplanen är ett övergripande strategisk dokument och det är i utförandet av aktiviteterna som dessa synpunkter kan tillämpas. För att uppnå dessa högställda förväntningar krävs samverkan mellan och initiativ från många olika aktörer, bland annat intresseorganisationer som också behöver driva utvecklingen i hållbarhetsfrågor framåt.</p>

<p>igenom och att redovisningen därefter läggs till handlingarna.</p> <p>Vi återkommer ännu en gång till att åtgärderna i Avfallsplanen inte kommer att ske av sig själva. Det behövs utförare/ drivande krafter ute i kommunerna. Avfallsplanen måste HÅLLAS LEVANDE! De olika målgrupperna måste känna sig DELAKTIGA. De måste FÖRSTÅ att saker måste göras och VARFÖR de måste göras och resultaten måste regelbundet KOMMUNICERAS. Först då hamnar människan i fokus!</p>	
<p>Målområde 6:</p> <p>Generell reflektion: Naturskyddsföreningen välkomnar ett strategiskt arbete mot nedskräpning i GGVV. Målområde 6 innehåller många bra förslag på aktiviteter såsom <i>"avfallssortering på evenemang - krav på sortering för att få bidrag till evenemang"</i> i Gislaved/Gnosjö samt ett samlat grepp i medlemskommunerna för att stävja tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall. Vi hoppas att även Värnamo kommun satsar på kommunikation om att hantera trädgårdsavfall rätt för att minska spridningen av ogräs och invasiva växter.</p> <p>Vi ställer oss lite frågande inför förslaget på "Nudging" i strategin. "Trädgårdsnedskräparen" visar ofta ett stort mått av kreativitet. Blir de anmodade att inte lägga gräshögen på ett visst ställe, börjar de på en ny hög en tjugo meter längre bort i stället... Ökad tillsyn är viktig, liksom att genom information öka förståelsen för vad nedskräpning kan innebära och att nedskräpning inte är okej.</p> <p>Obemannade gröntippar inbjuder till kvittblivning av vissa fraktioner som är helt omöjliga att kompostera såsom plast, sten, grus, blomkrukor</p>	<p>Förslag tas tacksamt emot och kommer att behandlas i utvecklingsarbetet.</p> <p>När det gäller grönavfall håller vi med om utmaningarna och detta ingår i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>

<p>staketstolpar m.m. De som lämnar kvar plast på gröntippen verkar inte bry sig att det som lämnats kommer att förädlas till kompostjord. Här måste bemanning/ övervakning ske samt riktade informationsinsatser ske till "lathetsnedskräparna" att detta inte är okej. Nedskräpning är inte bara synliga skräphögar. Det kan också vara avfall som dumpas i sjöar och vattendrag eller gifter och kemikalier som hålls ut i avloppet. Det syns inte men kan påverka sjöarnas ekosystem under lång tid. Att informera om avlopps-vett är lika viktigt som att informera om avfalls-vett.</p>	
---	--

Miljöpartiets lokalavdelning i Värnamo

Synpunkt	Bemötande/svar
<p>Avfallsplanen bör utöver de sex angivna målområdena även innehålla målområdet <i>Klimatpositiv avfallshantering</i>. Enligt detta, det sjunde målområdet, bör det uppföras en anläggning för produktion av biokol inom GGVV. I den aktuella anläggningen ska organiskt avfall, såsom trädgårdsrester, hästgödsel och slam från avloppsreningsverk genomgå pyrolys. Därigenom kan kolatomer, vilka har blivit byggstenar i växter genom fotosyntesen, långsiktigt avlägsnas från atmosfären. Enligt förslaget till Avfallsplan finns ännu ingen tydlig plan för hur avloppsslammet ska omhändertas efter det att sluttäckningen av Stomsjö deponi är avslutad. Pyrolys av slammet kan vara ett resurshushållande sätt att ordna ett framtida omhändertagande av detta.</p> <p><i>Målområde 6: Minska nedskräpningen</i> är av särskilt betydelse. Graden av nedskräpning i</p>	<p>I dagsläget behöver vi lägga fokus på avfallsförebyggande och avfallsminimering i första skedet. Klimatpositiv avfallshantering är ett viktigt mål att återkomma till i framtiden men det ligger inte i fas med kommunernas och SÅM:s förutsättningar under planperioden.</p> <p>En utredning kring biokolproduktion har genomförts och det har konstaterats att sådan produktion måste ske i samarbete mellan SÅM och andra organisationer. Pyrolys och biokol är insatser som kommer att utredas djupare framöver och kan då ingå i de aktiviteter som beslutas under planperioden.</p> <p>Övriga synpunkter tas tacksamt emot.</p>

<p>naturen och samhället i övrigt är ett tydligt mått på hur vi samhällsmedborgare ser på vår omgivning. Området kring hamburgerrestaurangerna vid Bredasten i utkanten av Värnamo stad är ett sorgligt uttryck för bristande hänsyn till natur och andra människor. Det är mycket angeläget att få oss att avstå från synlig nedskräpning i form av förpackningar mm. Först när detta sker torde det stora flertalet vilja begränsa sin osynliga nedskräpning av atmosfären i form av växthusgaser från fossil energi.</p>	
---	--

Enskilda personer

Synpunkt	Bemötande/svar
<p>Ljust glas är något man väldigt ofta återvinner mycket mer än mörkt glas. Så ett förbättringsförslag vore att tömma det ljusa glaset varannan vecka och det mörka glaset 1 gång i månaden. Som det är nu får det knappt plats.</p>	<p>Utsorteringen av glas beror i hög utsträckning på det enskilda hushållets konsumtionsvanor och det är en utmaning att hitta förutsättningar som passar alla. I dagsläget hänvisar vi till återvinningsstationer för förpackningsavfall som inte ryms i kärl.</p> <p>Denna synpunkt är inte en fråga som beaktas i avfallsplanen.</p>

BILAGOR AVFALLSPLAN 2024-2030

GISLAVEDS KOMMUN GNOSJÖ KOMMUN VAGGERYDS KOMMUN VÄRNAMO KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING BILAGOR

Uppföljning av avfallsplan 2018-2022	5
Nulägesbeskrivning för avfallshantering i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner	13
Miljökonsekvensbeskrivning	41
Framtida insamlingssystem och anläggningar	51
Nedlagda deponier	59

UPPFÖLJNING AV AVFALLSPLAN 2018-2022

I avfallsplanen för åren 2018-2022 nämns nio övergripande mål, varav de tre första ses som prioriterade. Under planperioden har arbetet pågått kontinuerligt för att uppfylla målen. Flera övergripande mål har uppfyllts, för andra finns arbete kvar att göra. Detta dokument utgör en slutavstämning för avfallsplanen och redovisar måluppfyllelsen för respektive uppsatt mål.

MÄTMETODER

- Kundundersökning år 2016 (bas), 2020, 2022
- Plockanalys år 2018 (bas), 2020, 2022
- Insamlingsstatistik år 2018-2022

ÖVERGRIPANDE MÅL I

Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning.

MÄTBARA MÅL:

- Hushållens villighet att ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängder ska öka med 10 %. Basårsmätning 2016: 47 %. Mål för 2022: 52 %.
- Hushållens vilja att styra sin konsumtion mot ökad återvändning ska öka med 10 %. Basårsmätning 2016: 50 %. Mål för 2022: 55 %.

MÅLUPPFYLLELSE

Mål kring hushållens villighet att ändra levnadssätt

- Kundundersökning 2016: 47 %
- Kundundersökning 2020: 46 %
- Kundundersökning 2022: 51 %

Resultat: Snart uppfyllt

Mål kring hushållens vilja att styra sin konsumtion

- Kundundersökning 2016: 50 %
- Kundundersökning 2020: 47 %
- Kundundersökning 2022: 52 %

Resultat: Inte uppnått

Den kundundersökning som gjordes år 2022 pekar mot att det finns fortfarande arbete kvar att göra för att nå de mätbara målen. Resultatet från kundundersökningen visar att hushållens villighet till att ändra levnadssätt har ökat under 2022. Dock saknas det 1% till att uppnå målen. Samma trend visas i resultat på målet kring hushållens vilja att styra sin konsumtion. En liten nedgång i 2020 men sedan uppåt mot målen.

Ett antagande är att de driftsstörningar som initialt tyvärr fanns kring sophämtningen har haft en negativ inverkan på människors attityder gentemot SÅM samt det nya insamlingsystemet och därmed måluppfyllelse. Samtidigt har även SÅM:s kommunikationskampanjer under första åren av planperioden till stor del fokuserat på FNI-införandet, med mycket praktisk information. SÅM kan inte heller ensam påverka dessa mål. Omvärlden och dess resursstarka aktörer som pushar mot konsumtion påverkar normer, värderingar och åsikter kring till exempel återanvändning. Glädjande visar dock statistik att totala mängden avfall har minskat inom GGvV-regionen under planperioden 2018-2022.

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Kommunikation

- Kommunikation är viktig nyckel för att uppnå det övergripande målet och SÅM har arbetat med en bred mix av både digitala och analoga kommunikationsinsatser.
- En del av kommunikationen med våra kommuninvånare har skett via digitala plattformar så som SÅM:s egen webbplats och sociala medier, i huvudsak Facebook och Instagram. Här har SÅM presenterat fakta, inspirerat till miljösmarta val och gett kommunikativ återkoppling kring vikten av en omställning till mer hållbara val samt konkreta tips på hur abonnenten kan minska sin avfallsmängd. Digital kommunikation är strategiskt viktig och gör det möjligt att vara tillgängliga och synliga i människors vardag på tidpunkter

som passar dem.

- Utöver digital kommunikation har större utskick gjorts via vanlig post. Den här gången var julutskicket en sorteringsguide för julen, där även informerades om ändrade tider för tömning och andra tips.
- Under planperioden har SÅM genomfört besök och informationsinsatser hos exempelvis flerfamiljsbostäder och föreningar, samt mött våra abonnenter på flera marknadsdagar och event i medlemskommunerna.
- SÅM har under planperioden även fortsatt att nätverka med de kommunala kommunikatörerna i kommunikationsnätverket för GGvV-regionen.

Nätverksarbete

- Nätverksarbetet är begränsat mellan kommunerna, men avfallsplanegruppen finns och är främst ett nätverk för det kommunala arbetet med hållbarhetsfrågor inom GGvV-regionen. I detta arbete är till exempel matsvinn ett område som får mycket fokus.

Styrdokument

- Styrdokument ger kommunerna och SÅM en tydlig riktning hur de ska utveckla sina verksamheter med tanke på hållbarhet och återanvändning. Dessa styrdokument kan i sin tur påverka till exempel hur inköp och upphandling görs.

Projekt Ge och Ta

- Under 2022 har SÅM utfört projekt Ge och Ta. Det som började smått på vissa återvinningscentraler har nu vuxit till Återbrukskonceptet Ge och Ta på flera av SÅM:s återvinningscentraler. SÅM arbetar härmed aktivt för att minska avfallet i GGvV-regionen. Med Ge och Ta erbjuds återbruk i enklare form som komplement till annan second handverksamhet. Här ingår avfall som virke, sten och tegel men också reservdelar till hushållsmaskiner så som ugnsgaller, bestickkorgar och microtallrikar. Utöver detta finns även krukor, böcker och i viss mån saker som de second handverksamheter SÅM samarbetar med väljer att inte sälja, men som fortfarande är viktiga resurser att ta om hand och använda på nytt. Genom att välja återbruk när det är möjligt kan alla bidra till att minska behovet av nyttillverkning och spara på såväl naturresurser som mängden koldioxidutsläpp, föroreningar och avfall.

ÖVERGRIPANDE MÅL 2

Hushåll, kommuner och verksamheter ska bli bättre på att källsortera och materialåtervinningen ska öka.

MÄTBARA MÅL

- Andel hushållsavfall insamlat för materialåtervinning, exkl. biologisk behandling ska förbättras med 30 %. Basårsmätning 2016: 21 %. Mål 2022: 27 %
- Hushållens nöjdhet hur enkelt det är att lämna förpackningar och returpapper via fastighetsnära insamling ska vara minst 90 %, andel ganska eller mycket nöjda. Basårsmätning inte gjord därför att fastighetsnära insamling infördes i 2018 fanns det inte med i kundundersökning 2016. Mål 2022: 90 %
- Mängden förpacknings- och tidningsmaterial i restavfall ska minska med 20 %, villa samt lägenhet (utgångsår 2018). Basårsmätning 2018: 5 534 ton. Mål 2022: 4 427 ton

MÅLUPPFYLLELSE

Mål kring förbättrad andel materialåtervinning

- Statistik 2016: 21 %
- Statistik 2021: 27 %
- Statistik 2022: 28 %

Resultat: Uppnått

Målet om hushållens nöjdhet kring hur enkelt det är att lämna förpackningar och returpapper via fastighetsnära insamling

- Kundundersökning 2020: 88 %
- Kundundersökning 2022: 93 %

Resultat: Uppnått

Mål kring minskad mängd förpacknings- och tidningsmaterial i restavfall

- Plockanalys 2018: 5534 ton
- Plockanalys 2020: 3668 ton
- Plockanalys 2022: 2780 ton

Resultat: Uppnått

Målet att förbättra andelen insamlat hushållsavfall för materialåtervinning exkl. biologisk behandling med 30 % är uppnått även för år 2022. Redan under 2021 klarade vi målet på 27 % till materialåtervinning exkl. biologisk behandling. Returpappret har kraftigt minskat i omlopp under 2022, medan glasåtervinningen har ökat vilket gör att materialåtervinningsmålet totalt hamnar på drygt 28 %. Via införandet av fyrfackskärl har mängden material som går till återvinning från hushållsavfall ökat. Under 2022 har mängden material som samlats in inom SÅM och gått till materialåtervinning exkl. biologisk behandling uppgått till 4 647 ton utav totalt 18 887 ton.

Kundundersökningen som genomfördes 2022, visar att hushållens nöjdhet har ökat och att vi nu klarar en måluppfyllelse på minst 90 %. Målet att minska mängden förpacknings- och tidningsmaterial i restavfall från villor och lägenheter med 20 % är uppfyllt. Under 2022 uppgick mängden förpacknings- och tidningsmaterial i restavfallet till 2 780 ton, baserat på de plockanalyser som genomförts under år 2022.

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Fastighetsnära insamling (FNI)

- En nyckelfaktor till att ha uppnått två av tre mätbara mål, är att fastighetsnära insamling nu införts i alla SÅM:s medlemskommuner. FNI innebär en ökad service gentemot våra medborgare i villa och fritidshus genom att förpackningar, returpapper och småelektronik hämtas direkt i anslutning till hemmet. Att kunna sortera förpackningar och tidningar direkt i kärlen och slippa mellanlagra dessa inomhus, en mer stabil sophämtningsdriften samt kommunikation kring nyttan av källsortering, tror SÅM är bidragande skäl till hushållens ökade nöjdhet.

Återvinningscentraler

- Under 2021 infördes separat insamling av hårdplast på SÅM:s större återvinningscentraler för att öka materialåtervinning.

- Under 2021 och 2022 har även införts separat insamling för sten och betong på SÅM:s större återvinningscentraler och det är planen att utöka denna insamling till övriga återvinningscentraler.

ÖVERGRIPANDE MÅL 3

Matavfall ska omhändertas så att nationella miljömål uppnås.

MÄTBARA MÅL:

- Matavfall ska omhändertas så att 50 % av växtnäringen tillvaratas och minst 40 % går till energiutvinning. (Med energiutvinning menas i detta mål biogasproduktion).
- Andel fossilfria drivmedel för transporter av mat- och restavfall ska uppgå till 100 %

MÅLUPPFYLLELSE

Mål kring omhändertagande av matavfall så att 50% av växtnäring tillvaratas och minst 40% går till energiutvinning

- Statistik 2016: 0 %
- Statistik 2022: 55 % till växtnäring och 55 % till energiutvinning.

Resultat: Uppnått

Mål kring andel fossilfria drivmedel för transporter av mat- och restavfall

Resultat: Uppnått

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Fastighetsnära insamling (FNI)

Införande av FNI-systemet i småhus har bidragit till att uppnå målet kring omhändertagandet av matavfallet. Systemet gör att det är enkel för villaägare att sortera ut matavfall. Även för flerbostadshus finns det sedan några år bakåt möjlighet att sortera ut matavfall vilket även detta har påverkat utvecklingen positivt. Taxan inom SÅM är miljöstyrande så att den styr mot matavfallsutsortering. Matavfallet skickas idag till Tekniska Verken i Linköping där man producerar biogas av matavfallet och i processen skapas även en näringsrik biogödsel som ersätter konstgödsel i lantbruket.

Upphandling

- Matavfallsbehandling är upphandlat separat för att kunna säkerställa att insamlat matavfall ska återvinnas till biogas och växtnäring.
- Enligt avtal ska alla entreprenörer driva alla SÅM:s transporter med förnyelsebara bränslen.

Matavfall

- SÅM började under 2019 erbjuda matavfallsutsortering för flerfamiljshus och verksamheter. Detta innebär att den som har en verksamhet eller är fastighetsägare till ett flerfamiljshus kan välja ett abonnemang för utsortering av matavfall. Då levereras speciella sopkärl avsedda för enbart matavfall. I abonnemanget ingår även behållare för matavfall att placera direkt under diskbänken, samt påsar till denna. Det matavfall som sorteras ut kommer att tas tillvara för att genom rötning producera miljövänlig växtnäring samt gas för fordonsdrift, vilket bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser och andra miljöstörande ämnen. Detta är ett attraktivt val för att taxan är miljöstyrande och styr mot matavfallsutsortering.

ÖVERGRIPANDE MÅL 4

Källsorteringen av farligt avfall ska förbättras.

MÄTBARA MÅL:

- Mängden farligt avfall och el- och elektronikavfall i hushållens restavfall ska minska med 10 % (mätt som kg/hushåll* och år med utgångsår 2018). Basår 2018: 5,99 kg/hushåll. Mål 2022: 5,39 kg/hushåll.

MÅLUPPFYLLELSE

- Plockanalys 2018: 5,99 kg/hushåll
- Plockanalys 2020: 1,19 kg/hushåll
- Plockanalys 2022: 0,62 kg/hushåll

Resultat: Uppnått

Under 2022 var det 0,62 antal kg/hushåll el- och elektronikavfall i hushållens restavfall baserat på de plockanalyser som genomförts under 2022.

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Elektronikbox

- Insamling via elektronikboxen för de abonnenter som har fyrfacksinsamling är ett hjälpmedel som införts. Där kan invånare lämna glödlampor, batterier och småelektronik vid bostaden, boxen töms samtidigt som ordinarie tömning av fyrfackskärnen. Under perioden 2019-2022 har SÅM tömt 57 430 boxar.

Kommunikation

- Farligt avfall är ett ämne som återkommer i kommunikationen till abonnenter, såväl via sociala medier som via postala utskick.
- ÅVC personal har ökat sin kunskap om farligt avfall och information till besökare på ÅVC:er har förbättrats.

ÖVERGRIPANDE MÅL 5

Standard och service på ÅVC inom GGW samt tillgänglighet och förutsättningarna för att lämna grovavfall till återanvändning ska förbättras.

MÄTBARA MÅL:

- Hushållens nöjdhet med möjligheten att lämna grovavfall till återanvändning ska öka med minst 10 %, andel ganska eller mycket nöjda. Basårsmätning 2016: 67 %. Mål 2022: 74 %

MÅLUPPFYLLELSE

- Kundundersökning 2016: 67 %
- Kundundersökning 2020: 72 %
- Kundundersökning 2022: 80 %

Resultat: Uppnått

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

- Under 2021 och 2022 har SÅM genomfört projekt Ge och Ta. Det

som började smått på vissa återvinningscentraler har nu vuxit till Återbrukskonceptet Ge och Ta på flera av SÅM:s återvinningscentraler. SÅM arbetar härmed aktivt för att minska avfallet i GGW-regionen. Med Ge och Ta erbjuds återbruk i enklare form som komplement till annan second handverksamhet. Här ingår avfall som virke, sten och tegel men också reservdelar till hushållsmaskiner så som ugnsgaller, bestickkorgar och microtallrikar. Utöver detta finns även krukor, böcker och i viss mån saker som de second handverksamheter SÅM samarbetar med väljer att inte sälja, men som fortfarande är viktiga resurser att ta om hand och använda på nytt. Genom att välja återbruk när det är möjligt kan alla bidra till att minska behovet av nytillverkning och spara på såväl naturresurser som mängden koldioxidutsläpp, föroreningar och avfall.

- Personal på ÅVC får fortlöpande utbildningar för att öka säkerheten och förbättra kundbemötande ständigt.
- SÅM har utökat service och tillgängligheten genom att kommuninvånare är fritt att välja till vilken ÅVC i GGW-regionen de vill åka. Detta är alltså inte begränsad på grund av kommungränser.

ÖVERGRIPANDE MÅL 6

Återanvändning av avloppsslam ska bidra till resurseffektiva kretslopp med minsta möjliga påverkan av farliga ämnen.

MÄTBARA MÅL:

- Anges ej under planperioden.

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Tömningsteknik

- Tvåfacksteknik har införts vid tömning av slambrunnar från 1 januari 2021 och detta medför en stor miljövinst. Tekniken innebär att vattenfasen är kvar i brunnen efter tömning och att slambilen bara tar med slam. Transporter har därför varit mycket effektivare och minskat i antal. Diskussioner förs med medlemskommuner om att hitta bra lösningar för omhändertagande av avloppsslam från enskilda avloppsanläggningar.

ÖVERGRIPANDE MÅL 7

Prioriterade nedlagda deponier ska vara undersökta och riskkvalificerade.

MÄTBARA MÅL:

- Minst 1 undersökning MIFO fas 2 gällande nedlagda deponier ska genomföras per år och kommun.

MÅLUPPFYLLELSE:

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun har valt en annan väg än MIFO för riskbedömning och har därmed inte genomfört MIFO2 men istället genom en metod som kallas FB. Gislaveds kommun har gjort en riskbedömning och prioritetsordning på samtliga nedlagda deponier.

Gnosjö kommun

För Gnosjö kommun har fyra stycken gamla deponier varit under kontroll under planperioden.

Vaggeryds kommun

Skillingaryds norra avfallsupplag samt kalvadalens avfallsupplag är klara sedan 2018. Arbetet med provtagningsplan för Skillingaryds södra avfallsupplag är klar, kommunen inväntar rapporten för fortsatt arbete.

Värnamo kommun

Under planperioden har Värnamo kommun grundligt undersökt fyra deponier varav en är helt slutligt åtgärdad, en formell MIFO fas 2 och två är undersökt enligt MIFO fas 2 modellen förutom en färdig riskbedömning.

ÖVERGRIPANDE MÅL 8

Nedskräpning ska minska.

MÄTBARA MÅL:

- Hushållens omdömen om att nedskräpning är ett problem ska minska (andel som till stor del eller helt instämmer). Basårsmätning 2016: 25 % Mål 2022: <25%

MÅLUPPFYLLELSE

- Kundundersökning 2016: 25 %
- Kundundersökning 2020: 50 %
- Kundundersökning 2022: 42 %

Resultat: Inte uppnått

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Detta övergripande mål ligger under kommunernas ansvarsområde. SÅM har dock ett visst informationsansvar och tog upp detta ämne i sina kommunikationskanaler. Samtliga fyra kommuner är medlemmar i Håll Sverige Rent samt i Städa Sverige. Kommunerna arbetar även med att delta i nationella satsningar som initieras av dessa organisationer till exempel Skräpplockardagarna. Respektive kommun har gjort även följande åtgärder.

Gislaveds kommun

- Bidrag till föreningen Städa Sverige
- Riktad information för SFI kring nedskräpning och allemansrätt
- Skräpfestival för kommunens lågstadieskolor (aktiviteter som återbrukspyssle, tipspromenad och skräpdans)

- Projekt i samverkan med socialförvaltningen med skräpplockaraktiviteter för dagverksamheten

Gnosjö kommun

- Kommunen har skapat en felanmälningsfunktion där allmänheten kan rapportera in om det är skräp som behöver städas upp.

Vaggeryds kommun

- Löpande arbete med minst tre dagar i veckan på allmänna ytor
- En grupp från Freja (socialt företag) ser över lastbilsparkeringar en gång i månaden
- Vaggeryds kommun hämtar skräp på privat mark efter polisanmälan och hämtar även skrotbilar

Värnamo kommun

- Olika ploggingaktiviteter
- Magnetfiske gjorts
- Uppsättning av ett antal askkoppar i centrum

ÖVERGRIPANDE MÅL 9

Verksamheter ska i ökad utsträckning minska avfallsmängder, öka återanvändning och återvinning, använda miljövänliga material och omhändertata farligt avfall på rätt sätt.

MÄTBARA MÅL:

Anges ej under planperioden.

KOMMENTAR:

Detta övergripande mål ligger under kommunernas ansvarsområde, dock har SÅM ett informationsansvar i detta. Kommunerna har under planperioden genomfört åtgärder nedan.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun har arbetat med att succesivt förbättra och utöka

källsortering och fastighetsnära insamling vid kommunens egna verksamheter. Nu finns det möjlighet att sortera ut olika materialslag samt farligt avfall på rätt sätt.

Gnosjö kommun

Gnosjö kommun har ett pågående arbete med att minska avfallsmängder, öka återanvändning och återvinning. Nästa steg är att göra en upphandling för hämtning av verksamhetsavfall.

Vaggeryds kommun

Under 2019-2022 har det pågått en framgångsriks arbete med att minska matsvinnet i Vaggeryds kommuns verksamheter. Till exempel har skola och förskola i snitt minskat matsvinnet med 42 % mellan 2019-2022. I kommunen finns det också goda exempel på hur återanvändningen av möbler har ökat, till exempel har nya Vaggeryds bibliotek möblerats med i stort sett enbart begagnade möbler. I Skillingehus har även flertalet kontorsrum inretts med begagnade möbler istället för nya. I upphandlingen av IT-utrustning ordnades så att de datorer som inte längre kan användas av administrationen får tas över av skolelever. Därefter går datorerna till företag som rustar upp dom så de kan säljas på en andrahandsmarknad och i sista skedet går de till ett företag som plockar isär datorerna så att delarna kan återvinnas. Ett stort arbete har pågått sedan 2019 att kartlägga de kemikalier som finns i kommunen och göra riskbedömningar för de farligaste kemikalierna.

Värnamo kommun

Under planperioden har Värnamo kommun arbetat för att öka återanvändningen av möbler i verksamheter och Jobbcenter utökat sitt uppdrag med att hantera kommunens möbler på en intern andrahandsmarknad. Kasserad IT har också fått fokus genom att starta ATEA:s Go IT-loop. Återbruk och återanvändning har också fått fokus vid inköp och upphandling. Vid upphandling av till exempel skrivare och kaffemaskin finns nu krav på avfallsminimering genom återbruk och reparation. En ny upphandling har även påbörjats av kläder för omsorgen där det används tencel i stället för bomull i kläderna. Hösten 2022 har även ett stort arbete påbörjats med att bygga nya miljöhus för ökad källsortering.

NULÄGESBESKRIVNING FÖR AVFALLSHANtering I GISLAVED, GNOSJÖ, VAGGERYD OCH VÄRNAMO KOMMUNER

SYFTE

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner gällande förebyggande och hantering av avfall, ska avfallsplanen innehålla en beskrivning av nuläget som bland annat redovisar avfallsmängder, var avfallet uppkommer, hur det samlas in, hanteras och behandlas.

FAKTA OM KOMMUNERNA

SÅM:s samtliga ägarkommuner ligger i Jönköpings län och har en befolkning på sammanlagt ca 88 500 invånare.

GISLAVEDS KOMMUN

Gislaveds kommun är en typisk skogskommun. Naturgeografiskt tillhör kommunen "Sydsvenska höglandet och Smålandsterrängens myrrika västsida" och domineras av skogar, sjöar och mossar på en näringsfattig berggrund. Större delen av terrängen är kuperad, men höjden över havet varierar kraftigt

från partier över 250 m ö. h. i norr till mellan 100 och 150 m ö. h. i söder. 81 % av befolkningen på knappt 30 000 invånare bor i någon av de åtta tätorterna. Cirka en tredjedel bor i Gislaved, som är kommunens centralort. Anderstorp är den påtagliga industriorten och kompletterar Gislaved i många avseende när det gäller service med mera. Smålandsstenar karaktäriseras av fler större industrier som också är moderbolag i koncerner.

Gislaveds kommun är en del av Gnosjöregionen i Småland, en region som är känd för sin entreprenörsanda. Företagen i Gislaveds kommun är till stor del fortfarande lokalt ägda, och är till största delen baserade på tillverkningsindustri med underleverantörsfokus. Det finns också en stor variation av service- och tjänsteföretag, butiker i alla våra orter samt ett rikt skogs- och lantbruk.

Det är lätt att hitta till Gislaveds kommun: riksväg 26 (Nissastigen) och 27 korsar kommunen liksom järnvägslinjerna Halmstad - Nässjö och Kust-till-kustbanan mellan Göteborg och Kalmar.

Antal invånare och boendeform	Gislaved	Gnosjö	Vaggeryd	Värnamo	GGVV
Antal invånare 2022	29 481	9 438	14 854	34 692	88 465
Förändring sedan föregående år	-75	-132	108	31	-68
Småhus*	8 742	2 883	4 244	8 869	24 738
Flerbostadshus**	4 240	1 073	1 764	6 701	13 778
Fritidshus***	1 253	366	678	1 259	3 556
Övriga hus****	307	58	96	282	743
Specialbostäder*****	460	158	213	564	1 395

Tabell 1. Uppgifter per kommun för befolkningsmängd 2022, fördelning av boendetyper för 2021-12-31 (fritidshus 2022-01-01). Källa: SCB.

* Småhus avser friliggande en- och tvåbostadshus samt par-, rad- och kedjehus (exklusive fritidshus). ** Flerbostadshus avser bostadsbyggnader innehållande tre eller flera lägenheter inklusive loftgångshus, *** Antal fritidshus är beräknade utifrån Fastighetstaxeringsregistret (FTR) och tidpunkten avser den 1 januari respektive år. Fritidshus definieras som värderingsenheter/taxeringsenheter som saknar folkbokförd befolkning, **** Övriga hus avser byggnader som inte huvudsakligen är avsedda för bostadsändamål men ändå innehåller vanliga bostadslägenheter, till exempel byggnader avsedda för verksamhet eller samhällsfunktion. *****Specialbostäder avser bostäder för äldre/funktionshindrade, studentbostäder och övriga specialbostäder.

GNOSJÖ KOMMUN

Vi är en del av Gnosjöandan! Tänk dig ett Silicon Valley där det går att ta kaffepausen i en susande granskog innan det är dags för ett digitalt möte med Shanghai. Där man känner varandra, peppar varandra, har familjeföretagandet i sitt DNA och där barnen får lära sig driva företag redan i skolan. Föreställ dig en småländsk avkrok där absolut ingenting är omöjligt - där har du oss.

Gnosjö är centralorten i en region med sex orter som ligger inbäddade i den småländska skogen. Lugnt och avsides men med en anda som dagligen kopplar ihop oss med världen. En anda som präglas av arbetsamhet, entreprenörskap och hjälpsamhet och som skapar ringar på vatten långt bort från våra etthundra- elva skogssjöar.

Förutom många vackra sjöar finns här fyrahundraftio kilometer storslagen natur, en nationalpark, sex allmänna lekplatser, åtta riksintressen för naturvård, coola företag, sju orter och drygt niotusen sexhundra invånare.

VAGGERYDS KOMMUN

Vaggeryds kommun är beläget på västsidan av det som naturgeografiskt kallas sydsvenska höglandet. Kommunen har en areal på omkring 830 km² varav cirka 33 km² utgörs av sjöar.

Kommunen hade från år 2000 till 2015 en befolkningsökning på runt 55 personer om året, sedan 2015 har den årliga befolkningstillväxten varit runt 200 personer om året.

Historiskt är Vaggeryds kommun, i likhet med övriga GGVV-kommuner, en tillverkningskommun. Efterhand har dock de goda kommunikationerna och närheten till framförallt Jönköping bidragit till att verksamheter inom bygg, service- och logistikområden utvecklats alltmer. Kommunen har en stor både in- och utpendling och det stora intresset för nyetablering av verksamheter kommer att fortsätta generera många nya arbetstillfällen de kommande åren.

VÄRNAMO KOMMUN

Värnamo kommun tillhör den småländska sjöplatån. Skogar, myrar, sjöar och vattendrag utgör de dominerande landskapsmässiga särdragen i kommunen. Tillverkningsindustrin är ledande och det råder en genuin småföretagaranda.

Värnamo kommun har en kontinuerligt växande befolkning och ett positivt flyttningsnetto med målsättningen att vara 40 000 invånare år 2035. Här finns 17 tätorter men cirka 20 % är bosatta på landsbygden. Kommunen står inför en expansiv fas genom ett antal större stadsutvecklingsprojekt både inom industri, handel, kultur och fritid men har också en expansiv bostadsmarknad med blandat utbud av både hyreslägenheter, bostadsrätter och villatomter för att möta den växande befolkningen. Förutom Finnvedsbostäder, som är det kommunala bostadsbolaget, finns även privata aktörer.

I Värnamo kommun finns tillgång till en välutbyggd offentlig service. Här finns flera centralortstärkande funktioner som vårdcentraler, tandläkare och bibliotek men också en polisstation, järnvägsknut och ett av regionens tre akutsjukhus.

ORGANISATION FÖR AVFALLSHANTERING: KOMMUNALFÖRBUNDET SÅM

Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner har tillsammans bildat kommunalförbundet SÅM, Samverkan Återvinning och Miljö, med administrationen placerad i Skillingaryd. Kommunalförbundets uppgift är att sedan årsskiftet 2017/2018 bära det kommunala ansvaret (Miljöbalken, kap 15) för insamling och hantering av medlemskommunernas kommunala avfall (hushållsavfall) samt ansvara för kommunernas återvinningscentraler. Kommunalförbundet ska även arbeta med att utveckla verksamheten och vara engagerade i nationella och regionala sammanhang.

SÅM:s högsta beslutande organ är förbundsdirektionen, som består av två ledamöter och två ersättare utsedda av respektive medlemskommuns kommunfullmäktige. Direktionens ledamöter och ersättare väljs på fyra år räknat från och med den 1 januari året efter ordinarie val till fullmäktige ägt rum. Direktionen väljer för varje mandatperiod bland sina ledamöter ordförande och vice ordförande med två års uppdrag. Uppdraget som ordförande respektive vice ordförande cirkulerar mellan medlemskommunernas ledamöter. Direktionen beslutar om förbundets större inriktningsfrågor (vad), medan tjänsteorganisationen utför uppdragen (hur). Direktionen utser även en förbundsdirektör som verkställande tjänsteman.

Kommunalförbundet SÅM har åtta stycken bemannade återvinningscentraler, 12 stycken mottagningsanläggningar för trädgårdsavfall och två stycken omlastningsstationer för hushållsavfall samt lager för kärl, matavfallspåsar m.m.

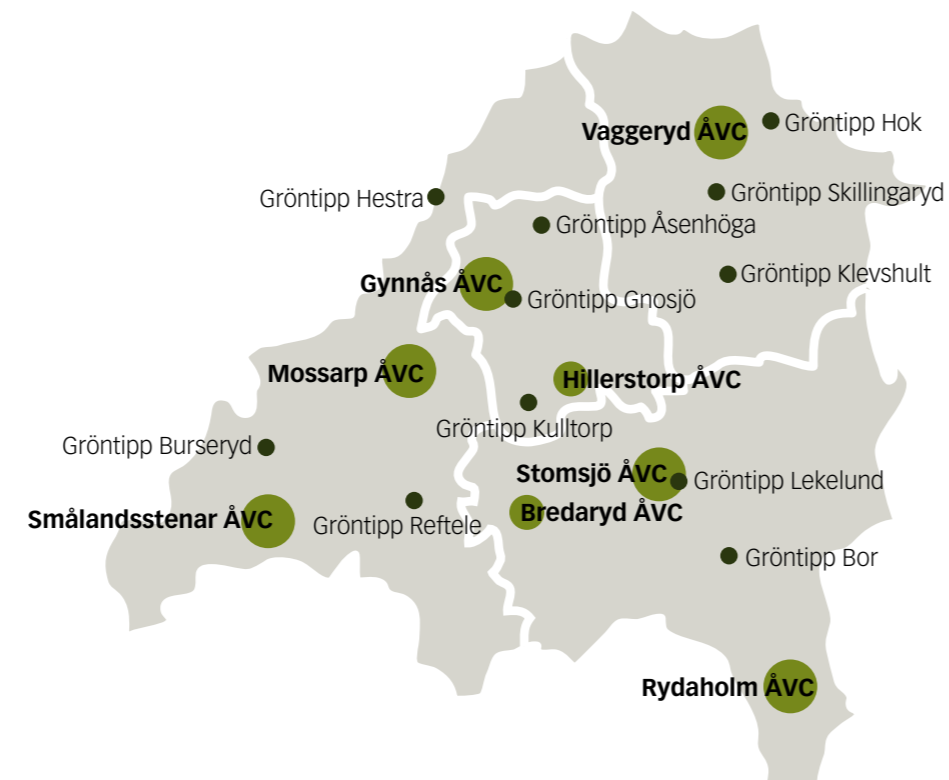
Till grund för kommunalförbundets verksamhet ligger respektive kommuns renhållningsordning och renhållningstaxa, som SÅM tar fram förslag på och som beslutas av respektive ägarkommuns kommunfullmäktige. Renhållningsordning och renhållningstaxa sätter, tillsammans med förbundsordning och verksamhetsplan ramarna för kommunalförbundets verksamhet. Respektive kommun ansvarar för avfallsfrågor som minimering av avfall inom den egna verksamheten, hantering av nedskräpning, nedlagda deponier, att avfallsfrågor omhändertas i fysisk planering, bygglov, tillsyn av miljöfarlig verksamhet m.m.

AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNALT RENHÅLLNINGSA NSVAR ÅTERVINNINGSCENTRALER

GISLAVED KOMMUN

Gislaved

I Gislaveds kommun finns två återvinningscentraler. Den största, Mossarp återvinningscentral, är placerad vid Tippvägen 20, ca 3 km från centrum i Gislaved, 5 km från Anderstorp, 18 km från Reftele och 16 km från Gynnas återvinningscentral tillhörande Gnosjö kommun. I direkt anslutning till Mossarp återvinningscentral finns en nedlagd deponi som är i ett sluttäckningsskede.

Karta över återvinningscentraler och gröntippar inom GGvV-regionen.

Mossarp återvinningscentral

Artikelbenämning	2021	2022
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	151,02 ton	135,34 ton
Brännbart, utsorterat	599,69 ton	565,67 ton
Gips	94,88 ton	75,3 ton
Verksamhetsavfall till deponi	640,70 ton	533,98 ton
Kommunskrot	371,19 ton	305,42 ton
Wellpapp, löst	223,94 ton	200,58 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC	354,22 ton	316,50 ton
Trä flisat på anläggningen**	2566,72 ton	1 998,00 ton
Trädgårdsavfall***	Data saknas	Data saknas
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar)	84,82 ton	70,93 ton
Däck (Producentansvar)	23,40 ton	26,48 ton
Tryckimpregnerat trä ***	144,49 ton	126,28 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	54,56 ton	49,52 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ****	307,33 ton	274,58 ton

* * Varav 503,92 ton (2021) och 439,68 ton (2022) har levererats in från återvinningscentralen i Smålandsstenar. *** Insamlade volymer mäts ej årligen. **** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen.

Smålandsstenar

Den andra återvinningscentralen i Gislaveds kommun är placerad i Smålandsstenar vid Balkvägen 10 ca 1,6 km från centrum i Smålandsstenar, 4 km från Skeppshult, 11 km från Burseryd, 11 km från Broaryd, 14 km från Reftele och 21 km från Gislaved.

Smålandsstenar återvinningscentral

Artikelbenämning	2021	2022
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	93,04 ton	84,06 ton
Brännbart, utsorterat	299,59 ton	280,37 ton
Gips	40,36 ton	44,04 ton
Verksamhetsavfall till deponi	262,18 ton	247,55 ton
Kommunskrot	169,57 ton	147,70 ton
Wellpapp, löst	111,00 ton	85,32 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC *	503,92 ton	439,68 ton
Inget trä flisas på anläggningen	-	-
Trädgårdsavfall**	Data saknas	Data saknas
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar)	38,03 ton	32,04 ton
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen	-	-
Tryckimpregnerat trä ***	48,46 ton	43,66 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	29,28 ton	26,59 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ****	120,57 ton	119,85 ton

* 503,92 ton (2021) och 439,68 ton (2022) insamlat vid återvinningscentralen i Smålandsstenar och transporterat till Mossarp för att flisas. ** Insamlade volymer mäts ej årligen. *** 48,46 ton (2021) och 43,66 ton (2022) insamlat vid återvinningscentralen i Smålandsstenar och transporterat till Mossarp återvinningscentral i Gislaved. **** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen.

GNOSJÖ KOMMUN

Gnosjö

I Gnosjö kommun finns två återvinningscentraler. Den största, Gynnås återvinningscentral, är placerad vid Gynnås avfallsanläggning på Hagelstorpsvägen ca 6 km från centrum i Gnosjö, 9 km från Åsenhöga samt 11 km från Hestra tillhörande Gislaved kommun.

Gynnås återvinningscentral

Artikelbenämning	2021	2022
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	85,88 ton	76,41 ton
Brännbart, utsorterat	395,34 ton	347,12 ton
Gips	55,06 ton	46,12 ton
Verksamhetsavfall till deponi	194,36 ton	198,34 ton
Kommunskrot	233,88 ton	212,94 ton
Wellpapp, löst	137,54 ton	121,08 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC	274,50 ton	245,68 ton
Trä flisat på anläggningen*	1051,34 ton	835,86 ton
Trädgårdsavfall **	Data saknas	Data saknas
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar)	16,84 ton	40,36 ton
Däck (Producentansvar)	14,0 ton	14,82 ton
Tryckimpregnerat trä ***	67,28 ton	52,27 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	26,20 ton	28,14 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ****	141,74 ton	136,15 ton
Asbest*****	Data saknas	7,54 ton

* Varav 96,54 ton har levererats in från Nyhem, återvinningscentralen i Hillerstorp. ** Insamlade volymer mäts ej årligen. *** Varav 9,12 ton (2021) och 7,02 ton samlades in på Nyhems ÅVC (Hillerstorp) och transporterades till Gynnås. . **** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen. ***** Asbestcontainern tömdes vid ett tillfälle 2022.

Gynnås är den enda återvinningscentralen i GGVV som tar emot Asbest som vägs och debiteras abonnenten. Asbesten ska vara inplastad och personalens

anvisningar ska följas. Avfallslämnaren får sedan på egen hand lägga detta i en separat container på anläggningen. Denna container tömdes ej under 2021. Senaste tömning var september 2020 (5,98 ton). Vid platsbesök november 2021 var containern knappt halvfull, uppskattningsvis samlades mindre än 3 ton asbest in under 2021.

Hillerstorp

Den andra återvinningscentralen i Gnosjö kommun, även kallad Nyhems återvinningscentral, är placerad i Nyhems industriområde i tätorten Hillerstorp vid Håkanstorpsvägen ca 2,3 km från centrum i Hillerstorp.

Nyhem återvinningscentral

Artikelbenämning	2021	2022
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	9,04 ton	11,10 ton
Brännbart, utsorterat	83,02 ton	67,24 ton
Gips	2,46 ton	2,24 ton
Verksamhetsavfall till deponi	30,80 ton	20,72 ton
Kommunskrot	33,04 ton	24,22 ton
Wellpapp, löst	15,62 ton	15,64 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC *	96,54 ton	73,36 ton
Inget trä flisas på anläggningen		
Trädgårdsavfall samlas inte in på anläggningen		
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen		
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen		
Tryckimpregnerat trä **	9,12 ton	7,02 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	6,16 ton	3,91 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ***	18,24 ton	19,84 ton

* 96,54 ton (2021) och 73,36 ton (2022) trä insamlat vid Nyhem återvinningscentral i Hillerstorp och transporterat till Gynnås för att flisas. ** 9,12 ton (2021) och 7,02 ton (2022) insamlat vid Nyhems återvinningscentral i Hillerstorp och transporterat till Gynnås. *** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen.

VAGGERYDS KOMMUN

Vaggeryds kommun har en återvinningscentral som är placerad vid krokvägen 15 i Vaggeryd ca 2 km från centrum i Vaggeryd, 8 km från Hok, 12 km från Skillingaryd, 20 km från Bondstorp och 23 km från Klevshult.

Vaggeryds återvinningscentral

Artikelbenämning	2021	2022
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	104,23 ton	88,59 ton
Brännbart, utsorterat	578,61 ton	564,04 ton
Gips	31,21 ton	61,62 ton
Verksamhetsavfall till deponi*	152,36 ton	123,50 ton
Kommunskrot	258,30 ton	235,74 ton
Wellpapp, löst	94,56 ton	99,41 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC	917,60 ton	856,45 ton
Inget trä flisas på anläggningen		
Trädgårdsavfall**	Data saknas	Data saknas
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen		
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen		
Tryckimpregnerat trä	123,90 ton	119,36 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	36,20 ton	29,01 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ***	183,28 ton	176,98 ton

* Avser enbart deponi som avlämnats i containern vid återvinningscentralen. Det material som kan användas som fyllnadsmaterial avlämnas i en separat ficka för Ge och Ta och slutligen konstruktionsmaterial. ** Insamlade volymer mäts ej årligen.*** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen.

VÄRNAMO KOMMUN

Värnamo

I Värnamo kommun finns tre återvinningscentraler och den största, Stomsjö återvinningscentral, är placerad vid Stomsjö avfallsanläggning 1, cirka 4 km från centrum i Värnamo, 7 km från Kärda, 12 km från Hörle, 12 km från Forsheda och 15 km från Bor. I direkt anslutning till Stomsjö återvinningscentral finns två stycken nedlagda deponier som är i ett sluttäckningsskede. Komposterbart trädgårdsavfall från olika insamlingsplatser och slam från Värnamo kommuns reningsverk levereras till en yta i anslutning till deponierna där det blandas till material som sedan används till skyddsskiktet vid sluttäckningen.

Bredaryd

Den andra återvinningscentralen är placerad i Bredaryd bredvid det gamla reningsverket cirka 2 km från centrum i Bredaryd, 7 km från Forsheda, 7 km från Lanna, 10 km från Reftele tillhörande Gislaveds kommun, 12 km från Kulltorp tillhörande Gnosjö kommun och 20 km från Hillerstorp tillhörande Gnosjö.

Rydaholm

Den tredje återvinningscentralen är placerade i Rydaholm bredvid reningsverket cirka 2 km från centrum i Rydaholm, 9 km från Horda, 20 km från Bor och 32 km från Värnamo.

Stomsjö återvinningscentral

Artikelbenämning	2021	2022
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	271,36 ton	215,46 ton
Brännbart, utsorterat	1166,79 ton	1 110,70 ton
Gips	123,76 ton	128,48 ton
Verksamhetsavfall till deponi	842,42 ton	497,02 ton
Kommunskrot	526,38 ton	446,87 ton
Wellpapp, löst	210,20 ton	217,08 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC*	905,90 ton	643,38 ton
Trä flisat på anläggningen **	1553,80 ton	2 116,52 ton
Trädgårdsavfall insamlat i container vid ÅVC ***	139,90 ton	128,99 ton
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen		
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen		
Tryckimpregnerat trä	260,85 ton	258,40 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	84,07 ton	76,75 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ****	474,75 ton	419,99 ton

* 905,90 ton (2021) och 643,38 ton (2022) avser enbart de mängder som lämnats i container vid ÅVC, många besökare väljer att lämna trä direkt i högen som seden flisas. ** Varav totalt 316,61 ton (2021) och 247,35 ton (2022) har levererats in från återvinningscentralen i: Bredaryd och Rydaholm. *** Mängden trädgårdsavfall avser det som lämnas i containern vid anläggningen. Många lämnar trädgårdsavfall på Lekelund. **** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen.

Total mängd Stomsjö inkluderar det som löpande körts in från Rydaholm och Bredaryd.

Bredaryds återvinningscentral

Artikelbenämning	2021	2022
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler*	120,78 ton	126,46 ton
Brännbart, utsorterat - ingår i fraktionen ovan		
Gips	4,24 ton	6,72 ton
Verksamhetsavfall till deponi	57,90 ton	57,54 ton
Kommunskrot	44,68 ton	40,68 ton
Wellpapp, löst	21,74 ton	20,26 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC **	141,52 ton	111,71 ton
Inget trä flisas på anläggningen		
Trädgårdsavfall	204,66 ton	128,14 ton
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen		
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen		
Tryckimpregnerat trä samlas inte in på anläggningen		
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen - samlas inte in på anläggningen		
Elektronik körs till Stomsjö löpande men vägs ej	Data saknas	Data saknas

* På anläggningen finns ingen separat container för utsorterat brännbart avfall. Detta läggs i samma container som ”brännbart grovt/överstort/stoppade möbler”. ** Insamlat vid återvinningscentralen i Bredaryd men transporterat till Stomsjö för att flisas. *** Mängden trädgårdsavfall avser det som kört bort från anläggningen. Komposten levereras till Stomsjö för inblandning med slam från reningsverken och tillverkning av skyddsskikt till kommunens deponi.

Rydaholms återvinningscentral

Artikelbenämning	2021	2022
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler*	166,29 ton	173,54 ton
Brännbart, utsorterat - ingår i fraktionen ovan		
Gips	16,14 ton	7,02 ton
Verksamhetsavfall till deponi	97,56 ton	76,86 ton
Kommunskrot	61,24 ton	41,50 ton
Wellpapp, löst	20,58 ton	20,68 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC **	175,08 ton	135,64 ton
Inget trä flisas på anläggningen		
Trädgårdsavfall***	152,04 ton	124,98 ton
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen		
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen		
Tryckimpregnerat trä samlas inte in på anläggningen		
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen - samlas inte in på anläggningen		
Elektronik körs till Stomsjö löpande men vägs ej	DS	DS

* På anläggningen finns ingen separat container för utsorterat brännbart avfall. Detta läggs i samma container som ”brännbart grovt/överstort/stoppade möbler”. ** Insamlat vid återvinningscentralen i Rydaholm men transporterat till Stomsjö för att flisas. *** Mängden trädgårdsavfall avser det som kört bort från anläggningen. Komposten levereras till Stomsjö för inblandning med slam från reningsverken och tillverkning av skyddsskikt till kommunens deponi.

AVFALLSHANTERING I KOMMUNERNAS ÖVERSIKTSPLANER

Gislaveds kommun

Översiktsplan (ÖP 16) är inaktuell i vissa delar och en ny kommunomfattande översiktsplan kommer att utarbetas under innevarande mandatperiod. Avfallsplanen kommer att utgöra ett underlagsdokument i framtagandet av kommande översiktsplan.

Gnosjö kommun

Översiktsplanen (antagen 2015) anger vikten av att återvinningsverksamheterna kan anpassas och utvecklas efter kommande behov. En ny översiktsplan är under utarbetning och är planerad att antas 2026, fram till dess gäller den befintliga översiktsplanen.

Vaggeryds kommun

Översiktsplanen anger att vid exploatering av nya områden för flerbostadshus ska tillräckligt utrymme lämnas på fastigheten för sortering, yta för hämtningsfordon samt uppställningsplatsen för avfallsbehållare. Översiktsplanen beskriver även att återvinningsstationerna väntas finnas kvar i viss mån på lång sikt, men deras betydelse och behovet av yta kommer att minska. Återvinningscentralers väntas på sikt utvidgas och kommer fortsatt kräva yta i anslutning till tätorterna. Kommunen planerar också för en strategisk placering av ett återbrukscentrum med attraktivt läge i centralorterna Vaggeryd och Skillingaryd. Kommunen planerar även i sin centrumutveckling för strategiska placeringar av kvartersnära insamling, som fungerar som fastighetsnära insamling men på allmän platsmark.

Värnamo kommun

Översiktsplanen anger att kommunen i planering och lovgivning ska verka för att kommunens invånare ska få fler möjligheter till återvinning, bland annat genom ökad tillgänglighet. I den fördjupade översiktsplanen för Värnamo stad framgår att behovet av återvinningsstationer gradvis kommer att minska men att en del av de befintliga återvinningsstationerna kommer att behövas även i framtiden. Arbete med ny kommunövergripande översiktsplan påbörjas hösten 2023.

INTERNATIONELLA OCH NATIONELLA FÖRÄNDRADE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR DET KOMMUNALA RENHÅLLNINGANSVARET

År 2020-2030 sker lagändringar och måluppföljningar kring avfallshantering. Dessa förändringar påverkar alla kommunerna såväl som fastighetsägare, hushåll och verksamheter. GGVV-kommunerna och kommunalförbundet SÅM arbetar aktivt med att hitta bästa tänkbara lösningar utifrån lagar, krav och förordningar.

INFORMATION AVFALLSFÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

Sedan augusti 2020 finns ett lagkrav om att kommuner ska lämna information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder för de avfallslag som hushållen genererar. 1 januari 2024 utökas detta till att även omfatta information om åtgärder för att förebygga förpackningsavfall.

RETURPAPPER

Januari 2022 upphävdes producentansvaret för returpapper och ansvaret för insamling och behandling och återvinning övergick till Sveriges kommuner.

BYGG- OCH RIVNINGSAV FALL SOM INTE PRODUCERATS I YRKESMÄSSIG VERKSAMHET

Från och med den 1 januari 2023 är bygg- och rivningsavfall som inte producerats i yrkesmässig verksamhet ett kommunalt ansvar. Enbart SÅM, eller av SÅM auktoriserade entreprenörer får samla in sådant avfall i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner.

OBLIGATORISK UTSORTERING AV MATAV FALL

Den 1 januari 2024 blir det obligatoriskt för hushåll och verksamheter att sortera ut matavfall, s.k. biologiskt nedbrytbart köks- och livsmedelsavfall. Lagändringen

grundas på ett EU-krav som säger att mat- och restavfall inte längre får blandas utan måste samlas in enskilt.

OBLIGATORISK FASTIGHETS NÄRA INSAMLING AV FÖRPACKNINGAR

Senast 1 januari 2027 ska alla hushåll och verksamheter som har avfallshantering tillsammans med hushåll, enligt lag ha fastighetsnära insamling i separata fraktioner av pappersförpackningar, plastförpackningar, ofärgat- respektive färgat glas och metallförpackningar. Fastighetsnära insamling av förpackningar via fyrfackskärl är delvis redan utbyggt för villor och fritidshus men blir fr.o.m. 2024 obligatoriskt. För att SÅM ska kunna möjliggöra fastighetsnära förpackningsinsamling för alla flerbostadsfastigheter till senast 1 januari 2027, kommer införandet att ske successivt under åren 2024-2026.

Från 2026-01-01 ska kommuner samla in de vanligaste förpackningsslagen som uppkommer på torg/parker över 2000 m² där betydande mängder förpackningar uppstår och där det finns kommunalt renhållningsansvar enligt 2 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning.

AGENDA 2030

Agenda 2030 är en handlingsplan med 17 globala mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välståndet. Målen som är integrerade och odelbara antogs av FN:s medlemsstater år 2015 och omfattar tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

25/25 MÅLET

25/25-målet är en kommungemensam frivillig utmaning från kommunernas branschorganisation Avfall Sverige. Målet innebär att den totala mängden mat- och restavfall ska minska med 25 procent per person till år 2025, jämfört med år 2015. GGVV-kommunerna har antagit utmaningen.

ETT KLIMATNEUTRALT EU SENAST 2050

Alla EU:s 27 medlemsländer har åtagit sig att göra EU till den första klimatneutrala regionen senast 2050. För att nå dit har de lovat att till 2030 minska sina utsläpp med minst 55 procent jämfört med 1990.

Arbetet styrs av Europeiska kommissionen och den så kallade "Gröna given", är en prioriterad strategi som beskriver 2020-2030 som det avgörande årtiondet som redan har börjat. Mycket av det arbete som görs inom GGVV ska ses i ett större sammanhang och som en del av lösningen för nuvarande kommuninvånare och kommande generationer.

TEXTILINSAMLING

Textilier finns överallt i vår vardag – i kläder, möbler, medicinsk utrustning, skyddsutrustning, byggnader och fordon. EU:s konsumtion av textilier har i genomsnitt den fjärde största miljö- och klimatpåverkan efter livsmedel, bostäder och resande. Den kommer på tredje plats när det gäller vatten- och markanvändning och på femte när det gäller användning av primära råvaror och växthusgasutsläpp.

Vid framtagandet av avfallsplanen finns ännu inga beslut om att textilier likt förpackningarna ska omfattas av ett producentansvar. Men i EU:s nya avfallsdirektiv finns förutom papper, metall, plast och glas även textilier utpekade som en del av det kommunala avfallet som ska samlas in separat. Detta gäller för textilier som uppstår i hushåll och därmed räknas som kommunal avfall (avfallskoderna 20 01 10 Kläder, 20 01 11 Textilier) och en separat insamling ska finnas på plats senast 1 januari 2025. En separat insamling innebär inte per automatik att den behöver ske fastighetsnära.

TRANSPORTER

Kommunen är den största arbetsgivaren i de flesta kommunerna och ger därmed även upphov till många transporter. Allt ifrån personal som pendlar till arbetsplatsen, till upphandlade aktörer samt egna fordon och maskiner. Att ha en strategi och plan för hur man utformar upphandlingar och minska antalet transporter är avgörande. Samtidigt som de transporter som är nödvändiga behöver ställas om till fossilfria drivmedel.

REFERENSER:

- Informera hushåll om åtgärder för att förebygga avfall. Vägledning från Naturvårdsverket, utgiven 2023-01
- Åtgärder för att förebygga avfall - Information, erfarenheter och lärande exempel. Vägledning från Naturvårdsverket, utgiven 2023-01
- Förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar
- Sveriges handlingsplan för plast – en del av den cirkulära ekonomin, regeringskansliet, diarienummer M2022/00351
- Avfallsförordning (2020:614)
- <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/>

OMLASTNINGSSTATIONER

Vid SÅM:s omlastningsstationer tippas hushållsavfall, förpackningar och returpapper som samlas in från hushållen i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner i olika containrar eller fickor. Omlastningsstationerna driftas

av SÅM:s personal och materialet lastas om i större containrar som levereras från omlastningsstationerna till olika behandlingsanläggningar. 2021 gick det totalt iväg 555 stycken lastbilar med släp från SÅM:s omlastningsstationer vilket innebär 1 665 containrar. Det är något mer än 10 transporter med lastbil och släp i veckan.

Bild till vänster: Omlastningsstation Stomsjö avfallsanläggning, Värnamo kommun. Bild ovan: Omlastningsstation Mossarp, Gislaved kommun.

Värnamo kommun – Stomsjö avfallsanläggning

Material hanterat vid omlastningsstationen i Värnamo	2021	2022	Behandlingsanläggning	Ort	Avstånd enkel resa
Restavfall	6 118,33 ton	5994,81 ton	Ljungby Energi	Ljungby	45 km
Matavfall	1 691,43 ton	2235,18 ton	Tekniska verken	Linköping	207 km
Metallförpackningar	78,46 ton	110,32 ton	Remondis	Torsvik	65 km
Pappersförpackningar	365,78 ton	528,66 ton	Remondis	Torsvik	65 km
Plastförpackningar	292,54 ton	417,84 ton	Remondis	Torsvik	65 km
Tidningar	726,74 ton	379,71 ton	Ohlssons AB	Landskrona	193 km
Glasförpackningar	595,58 ton	493,44 ton	Svensk Glasåtervinning	Hammar	227 km
Summa	9 868,86 ton	10 159,96 ton			

* År 2021 hanterades utöver ovanstående material även 371 st latrintunnor vid Stomsjö omlastningsstation, varav 75 st från en militärovnig, 20 st från badplatser i Gnosjö kommun och 10 st från badplatser i Vaggeryds kommun.

** 2022 flyttades en del av hanteringen från Gislaveds omlastning till omlastningen i Värnamo vilket förklarar ökningen i Värnamo och minskningen i Gislaved.

Gislaved kommun – Mossarp Tippvägen 20

Material hanterat vid omlastningsstationen i Gislaved	2021	2022	Behandlingsanläggning	Ort	Avstånd enkel resa
Restavfall	5 261,64 ton	4 588,45 ton	Jönköpings Energi	Torsvik	76 km
Matavfall	1 720,99 ton	1 421,12 ton	Tekniska verken	Linköping	214 km
Metallförpackningar	89,32 ton	43,82 ton	Remondis	Torsvik	75 km
Pappersförpackningar	326,46 ton	170,60 ton	Remondis	Torsvik	75 km
Plastförpackningar	278,36 ton	143,30 ton	Remondis	Torsvik	75 km
Tidningar	351,72 ton	274,82 ton	Ohlssons AB	Landskrona	194 km
Glasförpackningar	428,86 ton	327,14 ton	Svensk Glasåtervinning	Hammar	235 km
Summa	8 457,35 ton	6 969,25 ton			

TRÄDGÅRDSAVFALL

Utöver möjligheten att teckna ett grönabonnemang eller att lämna sitt trädgårdsavfall på återvinningscentralerna i Gislaved, Gnosjö (ej Hillerstorp ÅVC), Vaggeryd och Värnamo kommuner så finns det även specifika mottagningsplatser för trädgårdsavfall. I Hok och Skillingaryd är det asfalterade och upplysta ytor där materialet mellanlagras. Övriga mottagningsplatser är placerade något utanför tätorterna och trädgårdsavfallet lämnas på grusplaner som saknar belysning. På samtliga platser ska trädgårdsavfallet lämnas i separata högar; komposterbart trädgårdsavfall och flisbart trädgårdsavfall. Undantaget är vid Vaggeryds återvinningscentral där båda fraktionerna lämnas i samma hög vilken sedan grovkrossas och blandas. Det krossade materialet blandas och läggs i limpor som vänds och slutligen blir till matjord som efter sållning kan hämtas av kommuninvånarna.

MOTTAGNINGSANLÄGGNINGAR FÖR TRÄDGÅRDSAVFALL

- Gislaveds kommun: Burseryd
- Gislaveds kommun: Hestra
- Gislaveds kommun: Reftete
- Gnosjö kommun: Gnosjö, sjöstensvägen
- Gnosjö kommun: Åsenhöga
- Gnosjö kommun: Hillerstorp
- Gnosjö kommun: Kulltorp
- Vaggeryds kommun: Hok
- Vaggeryds kommun: Skillingaryd
- Vaggeryds kommun: Klevshult
- Värnamo kommun: Lekelund
- Värnamo kommun: Bor

GRÖNAVFALLSABONNEMANG – TÖMNING AV TUNNA VID FASTIGHETEN (TAXA)

Kommuninvånare kan teckna ett *grönabonnemang* som innebär att man får ett separat 240-liters kärl att lägga mindre trädgårdsavfall i. Trädgårdsavfall hämtas vid tomtgräns. Hämtning sker varannan vecka 1 april till 15 november, totalt 16 gånger.

Enligt avfallsföreskrifterna finns även möjlighet att kompostera sitt trädgårdsavfall på den egna fastigheten utan att det behövs någon särskild anmälan.

INSAMLING AV AVFALL VID BOSTÄDER

Insamling av avfall vid bostäder sker i samtliga kommuner av upphandlad entreprenör. 2019 infördes fastighetsnära insamling, FNI, med frivillig anslutning i Gislaved-, Gnosjö- och Värnamo kommuner. 2021 infördes FNI även i Vaggeryds kommun. I fyrfackssystemet samlas matavfall, restavfall, tidningar, pappersförpackningar, plastförpackningar, ofärgat- respektive färgat glas samt metallförpackningar in. Den totala anslutningsgraden 2021-12-28 var 90,3 % för villa och 42,4 % för fritidshus.

Avfallstaxan är miljöstyrd och samma i alla fyra kommuner. Detta innebär att den är konstruerad på ett sätt som uppmuntrar kunder att göra mer miljöriktiga val.

Avfallsföreskrifterna möjliggör för kommuninvånare att hemkompostera sitt matavfall. Detta kräver dock en anmälan till tillsynsansvarig nämnd, till skillnad från trädgårdsavfall. Vid kompostering av matavfall går det att ansöka om förlängt hämtningsintervall. Kommunalförbundet SÅM arbetar aktivt med att införa matavfallsutsortering hos flerfamiljshus och verksamheter.

SLAMTÖMNING

Tvåfacksteknik har införts vid tömning av slambrunnar från 1 januari 2021. Detta innebär att vattenfasen är kvar i brunnen efter tömning och att slambilen enbart tar med slammet. Förutom minskade transporter så medför principen med deltömning att avloppsanläggningarnas funktion bibehålls även direkt efter tömning. Diskussioner förs med våra medlemskommuner om att hitta bättre och långsiktiga lösningar för omhändertagande av avloppsslam från enskilda avloppsanläggningar.

AVFALL FRÅN FETTAVSKILJARE

Upphandlad entreprenör tömmer de få fettavskiljare som finns inom GGW-regionen.

LATRINTUNNOR

Latrintunnor hanteras genom budad hämtning vilket gör att det inte längre finns ett abonnemang för latrinkärl. D.v.s. våra kunder som fortfarande använder sig av latriner beställer genom SÅM:s kontaktcenter en hämtning av förslutet latrinkärl. Kunden får en tom behållare för varje full som hämtas av kärlbilen. Latrintunnorna transporteras till Stomsjö omlastningsstation i Värnamo där det samlas i container. När containern är full eller vid årets slut hämtas containern som körs till entreprenören där en slambil tömmer latrintunnorna på innehållet genom ett hål som borras upp med en bormaskin och dosborr. 2021 fick SÅM in 143 budningar och hanterade 371 stycken latrintunnor.

PUBLIKA SOPTUNNOR, AVFALLSKORGAR OCH HUNDLATRINER

Gislaveds kommun

I Gislaveds kommun finns 125 publika avfallskorgar och 130 hundlatriner. De töms av tekniska förvaltningen och avfallet hamnar i brännbar fraktion. Det finns några få pantrör där pantflaskor/burkar kan lämnas och byta ägare, i övrigt inga möjligheter till avfallssortering i utemiljön.

Gnosjö kommun

I Gnosjö kommun finns 32 stycken hundlatrintunnor, 19 stycken avfallskorgar, 2 stycken soptunnor och några få pantrör. Under sommaren sätter kommunen upp ytterligare 6 stycken avfallskorgar. Allt avfall körs till brännbart avfall. Ingen övrig sortering finns i offentlig miljö.

Vaggeryds kommun

I Vaggeryds kommun finns det cirka 130 stycken avfallskorgar som töms av gata-parkenheten, tekniska kontoret. Avfallet från avfallskorgarna körs till brännbart avfall. I dagsläget finns det inga möjligheter att sortera sitt avfall i offentliga miljöer i Vaggeryds kommun.

Värnamo kommun

I Värnamos kommun finns det cirka 460 stycken soptunnor som töms av tekniska förvaltningen. I dagsläget finns det inga möjligheter att sortera sitt avfall i offentliga miljöer i Värnamos kommun och avfallet från soptunnorna går till brännbart avfall. Det finns några få pantrör.

RETURPAPPER – ÄVS SAMT AUKTORISATIONSSYSTEM

Regeringen beslutade i december 2020 att upphäva producentansvaret för returpapper och från och med 1 januari 2022 ansvarar kommunerna för insamlingen. I och med att returpappret nu räknas som kommunalt avfall, ansvarar SÅM för insamling och återvinning i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner. Förändringen omfattar returpapper från hushåll, men även returpapper som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Returpapper definieras som tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter.

För att säkra en ordnad insamling av returpapper inom nämnda kommuner, har SÅM valt att ta över insamlingen av returpapper på befintliga återvinningsstationer som idag drivs av FTI, Förpackningsinsamlingen. Fastighetsägare till flerfamiljshus/lägenhetshus kan anlita valfri entreprenör som är auktoriserad (godkänd) av SÅM för att transportera, behandla och återvinna tidningar och returpapper. Det är i nuläget frivilligt för fastighetsägare att ha fastighetsnära insamling av returpapper. Fastighetsägaren kontaktar och skriver avtal direkt med en auktoriserad entreprenör. Under planperioden kommer insamlingen av returpapper sannolikt att anpassas efter vilka val som görs med anledning av obligatorisk fastighetsnära insamling av förpackningar samt obligatorisk insamling av matavfall.

BYGG- OCH RIVNINGSAVFALL SOM INTE PRODUCERATS I YRKESMÄSSIG VERKSAMHET

Från och med 1 januari 2023 är bygg- och rivningsavfall som inte producerats i yrkesmässig verksamhet ett kommunalt ansvar. Enbart SÅM, eller av SÅM

auktoriserade entreprenörer, får samla in sådant avfall i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner. Bygg- och rivningsavfallet ska sorteras vid källan och kan lämnas till en återvinningscentral. För kommuninvånare som inte har möjlighet att ta sig till en återvinningscentral erbjuder SÅM, mot avgift, fastighetsnära hämtning av detta avfall men även av grovavfall, elektronikavfall och trädgårdsavfall som omfattas av det kommunala ansvaret.

Kommuninvånarna beställer hämtningen direkt av entreprenören som bestämmer avgift för tjänsten. Avgiften får dock inte överstiga den fastställda maxtaxan för aktuellt år. Maxtaxan är en del av Renhållningstaxan.

KONSUMENTNÄRA INSAMLING AV ELEKTRONIKAVFALL EL:IN-SKÅP I VAGGERYDS KOMMUN

Skåp för insamling av mindre elektronikavfall finns utplacerade i två butiker i Skillingaryd och i en butik i Vaggeryd:

- Hemköp i Skillingaryd, vid entrén.
- ICA Supermarket i Vaggeryd, vid entrén.

Skåpen är till för de som bor i lägenhet eller som inte har möjlighet att besöka kommunens återvinningscentral i Vaggeryd. I skåpet kan man lämna:

- Småbatterier.
- Glödlampor och lågenergilampor, men inga lysrör.
- Smått elektronikavfall så som mobiltelefon, laddare, eltandborste, rakapparat.

Elektronikavfall som inte får plats i skåpet lämnas på anvisad plats vid kommunens återvinningscentral.

FASTIGHETSNÄRA INSAMLING AV ELEKTRONIK – ELEKTRONIKBOX

Fastighetsnära insamling sker via elektronikboxen för de abonnenter som har fyrfackssystemet. Abonnenten kan lämna glödlampor, batterier och småelektronik vid bostaden. Boxen förvaras inomhus och när den är full hängs den på soptunnan och töms samtidigt som ordinarie tömning av fyrfackskärnen.

ELEKTRONIK FRÅN VERKSAMHETER

Verksamheter och företag kan lämna sitt elektronikavfall vid uppvisande av ett avlämnarintyg från El-Kretsen på Mossarp-, Gynnås-, Stomsjö- och Vaggeryds återvinningscentraler, det vill säga en återvinningscentral i respektive kommun.

AVFALL SOM INTE INGÅR I KOMMUNALT RENHÅLLNINGANSVAR AVFALL SOM OMFATTAS AV PRODUCENTANSVAR

FÖRPACKNINGAR – ÅVS

Den 1 januari 2023 träder förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar i kraft genom den nya förordningen upphävs

- a) förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar, och
- b) förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar.

Detta innebär förenklat att producenterna har ett fortsatt ansvar för att omhändertar och återvinna de förpackningar som sätts på marknaden medans ansvaret för att samla in förpackningar från hushåll och eventuellt samlokaliserade verksamheter från 2024-01-01 lämnas över till Sveriges kommuner.

BILAR – FORDON

Ansvaret för omhändertagande av uttjänta bilar faller på producenterna. Uttjänta bilar klassas som farligt avfall tills de tömts på farliga vätskor och komponenter. Bilar innehåller allt från oljor, batterier och elektronik till tungmetaller som bly och kvicksilver. Innehållet av farliga ämnen och komponenter tillsammans med höga återvinningsmål ställer stora krav på hela kedjan från producent till demonteringsföretag. I samtliga kommuner tas uttjänta bilar omhand av auktoriserade bildemonteringsföretag.

DÄCK

Ansvaret för omhändertagande av uttjänta däck faller på producenterna. Svensk Däckåtervinning AB tar via däckförsäljare emot uttjänta däck för att säkerställa att de återanvänds eller materialåtervinns. SÅM tar i dagsläget emot mindre mängder däck utan följ på Gynnås- och Mossarp återvinningscentraler.

FTI statistik 2022	Papper	Metall	Plast	Glas	Returpapper	Totalt antal kommuninvånare*
Gislaved	16,99 kg/pers	2,65 kg/pers	11,90 kg/pers	21,21 kg/pers	10,86 kg/pers	29 481
Gnosjö	15,93 kg/pers	2,58 kg/pers	12,58 kg/pers	26,28 kg/pers	10,98 kg/pers	9 438
Vaggeryd	19,19 kg/pers	2,78 kg/pers	11,65 kg/pers	26,59 kg/pers	11,18 kg/pers	14 854
Värnamo	13,86 kg/pers	2,50 kg/pers	9,82 kg/pers	23,26 kg/pers	10,00 kg/pers	34 692
Totalt GGVV 2022	1 417,98 ton	230,66 ton	984,27 ton	2 076,69 ton	937,48 ton	88 465
Snitt Sverige 2022	17,50 kg/pers	1,70 kg/pers	9,10 kg/pers	22,20 kg/pers	12,10 kg/pers**	

* Totalt antal kommuninvånare i resp. kommun per 31/12 2021. **Snittvikt returpapper avser 2021, uppgifter för insamlade mängder 2022 inte tillgängliga vid avfallsplanens framtagande.

LÄKEMEDEL

Ansvaret för omhändertagande av gamla läkemedel faller på producenterna som via försäljningsställen i kommunerna tar emot läkemedel och i sin tur ombesörjer behandling av avfallet. Läkemedel som ändå felaktigt hamnar på återvinningscentraler tas omhand av upphandlad entreprenör för hantering av farligt avfall.

ENSILAGEPLAST

Svensk Ensilageplast Retur är en ideell branschförening för tillverkare, importörer och återförsäljare av ensilagefilm, plastsäckar, odlingsfolie och liknande. Denna förening arbetar genom sitt materialbolag för en miljöanpassad och smidig återvinningslösning för lantbrukare, odlare och hästägare med flera. En sådan frivillig lösning kan innebära att lantbruket slipper framtida lagstiftning. Den operativa delen av verksamheten sköts av Svensk Ensilageplast Retur AB (SvepRetur).

RETURPACK

Förutom att panta burkar och flaskor som ingår returpacks system vid diverse butiker så kan man skänka sin pant på Vaggeryds- och Gynnås återvinningscentraler. Ersättningen för panten skänks till olika hjälporganisationer. Den 23 mars 2022 levererade returpack en Pantamera Express – automat till Stomsjö återvinningscentral i Värnamo kommun.

Innan den första maskinen i Sverige placerades ut i Malmö 2015 genomförde Returpack plockanalyser som visade att väldigt mycket burkar lämnas på återvinningscentraler runt om i Sverige. Dels som metallskrot och dels som metallförpackningar. Förutom hur enkelt och smidigt det är att panta i maskinen så ser Returpack dessa maskiner som en del av lösningen för att få in fler burkar och flaskor till retursystemet.

Våren 2022 har Returpack placerat 63 stycken Pantamera Express-automater i Sverige varav en placerats på Stomsjö återvinningscentral i Värnamo kommun. Närmaste maskiner finns i Växjö, Jönköping, Halmstad, Ängelholm och Helsingborg.

AVFALL SOM UPPSTÅR I KOMMUNENS VERKSAMHETER

Kommunerna är en arbetsgivare och avfall som uppstår i kommunernas verksamhet klassas som verksamhetsavfall. Exempel på vanligt verksamhetsavfall från kommunala verksamheter: Bygg och rivningsavfall, möbler/kontorsmöbel, skolmaterial, wellpapp, tidningar/kontorspapper/ sekretesspapper, elektronik, datorer, skärmar, mobiltelefoner, smittförande avfall, stickande/skärande avfall, lastpallar, filter med mera. Avfall som uppstår i kommunala verksamheter och som klassas som ett verksamhetsavfall ska sorteras och kommunen ska ha en egen hantering av verksamhetsavfallet.

Inom kommunens verksamheter uppstår även kommunalt avfall alltså sådant

avfall som kommunen är skyldig att transportera bort enligt Miljöbalken 15 kap. 3 § samt avfall under kommunalt ansvar enligt Miljöbalken 15 kap. 20 §. Lite förenklat kan man säga att kommunalt avfall uppstår för att människor vistas i verksamheten. Exempelvis det avfall som läggs i soptunnan vid skrivborden eller soptunnor vid toaletter och det avfall som dagligen uppstår i exempelvis lunchrummet även matavfall från exempelvis skolmatsalar och vårdboende är kommunalt avfall. Till denna typ av avfall ska kommunerna ha abonnemang hos SÅM som ansvarar för insamling, transport och återvinning av det kommunala avfallet som uppstår i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner.

Avfallshierarkin gäller även för kommunal verksamhet vilket innebär att man ska arbeta strategiskt med att minimera (förebygga att avfallet uppstår), återanvända, återvinna (materialåtervinna), utvinna energi och sist deponera.

GISLAVEDS KOMMUN

Gislaveds kommun har sedan 2014 haft entreprenör för fastighetsnära insamling av utsorterat verksamhets- och farligt avfall från de kommunala verksamheterna. Sortering och tillgång till utrustning för detta varierar men är överlag tämligen god. Kommunen äger de flesta sorteringskärlen och är inne i en andra entreprenadperiod. Det finns utsortering av matavfall i framförallt de största köken som även har kvarnar, detta matavfall körs med tankbil till biogasanläggning. Även en del verksamheter med mindre mängder har utsortering av matavfall, då i papperspåsar. Det pågår ett arbete för att införa utsortering av matavfall från alla kommunala verksamheter där sådant uppstår.

GNOSJÖ KOMMUN

Gnosjö kommun bedriver sitt avfalls arbete med fokus på ekonomisk hållbarhet. Målen ska vara mätbara och hantering ska också utgå ifrån ett cirkulärt förhållningssätt. Kommunen genomförde år 2017 en inventering av kommunens verksamheter gällande hantering av internt avfall, främst det som är hushållsliknande avfall. Inventeringen visade i sammanställningen att hanteringen var acceptabel och i vissa delar var det mycket bra. Sedan inventeringen har förbättringar utförts och det har tillkommit delar i

funktioner hur och vad som ska göras i arbetet. Insamling och återvinning av hushållsavfall fungerar med de insamlingssystem som renhållaren och förpackningsinsamlingen tillhandahåller. Återbruk finns inget samordnat, men det fungerar till vissa delar ändå bra genom att det internt flaggas via meddelande när det finns ett behov av specifika saker ex möbler innan inköp görs.

Skolor med tillagningskök har insamling av matavfall.

IT-funktionen har återvinning och återbruk på utbytt IT-utrustning via avtal. I projekt som kommunen bedriver så omgärdas den avfallshantering inom projektet i form av avtal med specifik entreprenör.

Gällande övrigt avfall likställt med grovavfall så har kommunen fram till idag använt kommunal renhållare till detta via kommunal ÅVC. Arbete kommer att starta upp under 2022 gällande det interna kommunala avfallet var och vem ska hantera detta och på vilket sätt.

VAGGERYDS KOMMUN

I Vaggeryds kommuns miljöprogram för år 2022-2025 finns det avfallsförebyggande arbetet enligt avfallstrappan med i en av kommunens fyra miljöriktlinjer som alla anställda och förtroendevalda ska förhålla sig till. Möjlighet till sortering och återvinning av avfall finns på alla arbetsplatser men kan utvecklas till att fler fraktioner sorteras och att mängden avfall som sorteras ökar.

Kommunens IT-enhet ansvarar för återvinning och återbruk av IT-utrustning och använder sig av tre steg. Första steget innebär att utrustningen om möjligt återanvänds inom kommunen så mycket som möjligt (exempelvis får skolan ta del av administrationens datorer). Andra steget innebär att den utrustning som inte längre anses som användbar inom vår organisation säljs till ett återvinningsföretag som vi har avtal med för att rekonditioneras och säljas på andra marknader. Tredje steget för utrustning som inte går att återanvända eller sälja är att vi har ett avtal med ett socialt drivet företag som hämtar och

plockar ner i delar för att kunna återvinna metaller, plaster och övrigt. Möjlighet till att återbruka och återanvända möbler och inventarier finns genom en grupp på kommunens intranät där möbler kan byta ägare. Detta koncept kan dock utvecklas och bli bättre.

VÄRNAMO KOMMUN

Ett flerårigt projekt med fokus på att se över och förstärka antal miljöhus eller miljörum i kommunens fastigheter pågår mellan 2022-2024. I samband med att miljöhus/miljörum förstärks/inrättas vid varje fastighet förtydligas vad som skall sorteras och hur det skall ske. Även rutiner för hanteringen av förpackningsinsamling, restavfall, matavfall samt annat verksamhetsavfall och möjligheter till att återanvända till exempel möbler ses över. Vid verksamhetsspecifikt avfall, till exempel smittförande avfall och stickande/ skärande avfall, har respektive verksamhet eget ansvar.

Kommunens IT-avdelning ansvarar för återvinning och återbruk av IT-utrustning. Den utrustning som inte längre anses användbar inom organisationen säljs via avtal tillbaka till återförsäljaren som rekonditionerar och säljer utrustningen på en andrahandsmarknad.

Bygg- och rivningsavfall hanteras inom respektive projekt. Ansvaret läggs till stor del på de entreprenörer som anlitas men potential finns att jobba tydligare med kravställande vid beställning. Projekt pågår att återanvända och återvinna massor som uppstår vid markarbeten på ett hållbart sätt.

SLAM FRÅN RENINGSVERK

GISLAVEDS KOMMUN

Det finns flera avloppsreningsverk i kommunen varav det största ligger i Gislaved. Till Gislaveds ARV är även tätorterna Anderstorp, Hestra och Reftete anslutna via överföringsledningar. Avloppsslammet som bildas i reningsverken blandas med torv och sand och komposteras till biomull. Denna kan användas som jordförbättring till gräsmattor och rabatter. Rekommendationen är dock att

inte använda biomullen i köksträdgårdar, då den kan innehålla tungmetaller som tyvärr följer med avloppsvattnet från såväl verksamheter som hushåll. Biomullen finns normalt att hämta fritt vid Gislaveds avloppsreningsverk, den hämtas av både privatpersoner och entreprenörer. Till Smålandsstenars avloppsreningsverk är kopplat vassbäddar för slambehandling.

GNOSJÖ KOMMUN

I kommunen finns sex avloppsreningsverk varav det i Gnosjö har störst kapacitet, följt av Hillerstorp, Nissafors, Kulltorp, Åsenhöga och Marieholm.

De senaste tre åren har Gnosjö avloppsreningsverk genomgått en uppfräschning och förnygring av maskinparken. I och med detta byttes de två gamla biobäddarna ut mot en ny stor, två nya intagsgaller installerades och en centrifug fick ersätta den gamla trumsilsavvattnaren. I samband med detta fick lokalerna sig en välbehövlig genomgång, gamla pumpar och ventiler byttes ut och värme och ventilation gick igenom och ersattes.

Allt egenproducerat slam från de små avloppsreningsverken, bortsett det från Hillerstorp, transporteras till Gnosjö avloppsreningsverk där det blandas med det egna slammet och sedan avvattnas i en centrifug innan det trycks upp till en slamplatta i anslutning till avloppsreningsverket. Hillerstorp avvattnar sitt slam i egen centrifug och det i sin tur körs till slamplattan för att blandas ihop med övrigt slam samt flis och sand för kompostering i tre till sex månader, innan det används till sluttäckningens växtskick på Gynnås Deponi. I dagsläget tar varken Gnosjö eller Hillerstorp emot slam från enskilda brunnar, men en projektering är igång för att möjliggöra en installation externslammottagare på Gnosjö avloppsreningsverk och förhoppningen är att vara igång med detta inom ett till två år.

VAGGERYDS KOMMUN

Skillingaryds reningsverk är en anläggning som har byggts ut i omgångar sedan 1960-talet. En stor ombyggnad gjordes 1978 och ytterligare utbyggnationerna gjordes 1999-2000 med biologisk behandling i vassbäddar, 2001-2002 med utbyggnad för kvävereduktion och 2021-2022 med partikelavskiljande reningssteg.

Skillingaryds reningsverk hanterar och renar hushållspillvatten från Vaggeryd och Skillingaryds tätort samt flera av de kringliggande mindre orterna (Byarum, Travbaneområdet, Klevshult, Hok, Hooks herrgård, Svenarum, Hagafors). Cirka 97-98 % av det flöde som uppstår i de kommunala spillvattenledningarna renas i Skillingaryds reningsverk.

Utöver hushållspillvatten mottas processvatten från mindre industrier samt avloppsslam från enskilda avlopp och mindre reningsverk (Åker + Bondstorp).

I Vaggeryds kommun hanterar en upphandlad entreprenör slammet från Skillingaryds reningsverk. I dagsläget (2022) kör upphandlad entreprenör slammet till Blombacka Egendom AB.

VÄRNAMO KOMMUN

Påslunds avloppsreningsverk i Värnamo är ett kommunalt avloppsreningsverk som togs i drift 2015. Det är ett modernt verk med biologisk rening som tar emot hushållspillvatten från Värnamo stad samt flera kringliggande orter. Utöver kommunalt hushållspillvatten och dagvatten mottas processvatten från mindre industrier. Anläggningen tar också emot avloppsslam från enskilda avlopp.

Rydaholms avloppsreningsanläggning omfattar Rydaholms samhälle. Anläggningen är utformad för rening i fyra steg med biologisk och kemisk behandling med efterfällning. Sedan december 2003 behandlas utgående avloppsvatten genom en våtmarksanläggning som är byggd i anslutning

till reningsverket. Syftet med våtmarken är att minska utsläppet av ammoniumkväve från Rydaholms reningsverk.

I Värnamo används slammet tillsammans med en kompostblandning som skyddsskikt i sluttäckningen av Stomsjö deponi. Avsättningen kommer att pågå till dess att deponin är sluttäckt och projektet är avslutat. Sluttäckningen är förelagd med en tidsangivelse men det saknas en klar plan för hur slammet ska omhändertas efter avslutad sluttäckning och det är en framtida utmaning att hitta en lämplig avsättning.

ÖVRIGT AVFALL FRÅN INDUSTRIER OCH VERKSAMHETER BYGG- OCH RIVNINGSAVFALL

Vissa mindre avfallsströmmar med bygg- och rivningsavfall går via SÅM:s återvinningscentraler men de stora volymerna sker via privata entreprenörer. I dagsläget finns återbruk av bygg- och rivningsavfall i en mycket liten skala på vissa av våra återvinningscentraler. Det handlar då främst om tryckimpregnerat trä samt sten och betong som ingår i SÅM:s Ge och Ta – koncept.

Bygg- och rivningsindustrin har stora möjligheter att minska mängden avfall. För att mängden material som sorteras ut för återanvändning vid rivning, för att senare byggas in i nya konstruktioner, krävs att en rad frågor utreds, exempelvis hantering i bygglovsskede, mellanlagring av byggmaterial, garantier av materialet och så vidare samt att beställare efterfrågar återanvänt material.

ANLÄGGNINGAR OCH AKTÖRER SOM KOMMUNEN BEDÖMER VARA NÖDVÄNDIGA FÖR ATT FÖREBYGGA OCH HANTERA DET AVFALL SOM KOMMUNEN ANSVARAR FÖR

Benämning	Funktion	Kommun
Avfall Sverige	Branschorganisation - Samordning i övergripande avfallsfrågor	Rikstäckande
Mossarp återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Gislaveds kommun
Smålandsstenar återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Gislaveds kommun
Fritidsbanken	Utlåning av fritidsutrustning	Gislaveds kommun
Hela människan	Second hand-verksamhet	Gislaveds kommun
Lager 130	Second hand-verksamhet	Gislaveds kommun
Second hand pingstkyrkan	Second hand-verksamhet	Gislaveds kommun
Human Bridge	Second hand-verksamhet	Gnosjö kommun
Gynnås återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Gnosjö kommun
Hillerstorp återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Gnosjö kommun
Fritidsbanken	Utlåning av fritidsutrustning	Gnosjö kommun
Gnosjö hjälper	Second hand-verksamhet	Gnosjö kommun
Tjernoby/barnens oasis, Secondhandbutik	Second hand-verksamhet	Gnosjö kommun
Vaggeryd återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Vaggeryds kommun
Remida	Kreativt återanvändningscenter	Vaggeryds kommun
Frejas bod	Second hand-verksamhet	Vaggeryds kommun
Röda korset	Second hand-verksamhet	Vaggeryds kommun
Stomsjö återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Värnamo kommun
Bredaryd återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Värnamo kommun
Rydaholm återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Värnamo kommun
Fritidsbibliotek	Utlåning av fritidsutrustning	Värnamo kommun

Benämning	Funktion	Kommun
Erikshjälpen	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
Rättvist butik och café Svenska kyrkan	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
EFI	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
Hela människan - LP Finnveden	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
OSS-hjälpen (Bor)	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
Tekniska verken i Linköping	Biogasanläggning / Biogödsel	Linköping kommun
Tekniska verken i Linköping	Värmeverk - avfallsförbränning	Linköping kommun
Torsviks kraftvärmeverk	Värmeverk - avfallsförbränning	Jönköpings kommun
Ljungsöverket	Värmeverk - avfallsförbränning	Ljungby kommun
Kristinehed kraftvärmeverk	Värmeverk - avfallsförbränning	Halmstads kommun
El-Kretsen AB	Avfallshantering / återvinning / elektronik / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
Stena recycling AB	Avfallshantering / återvinning / farligt avfall / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
JRAB	Avfallshantering / återvinning / farligt avfall / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
Sandahls Entreprenad AB	Avfallshantering / återvinning / farligt avfall / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
Mj Åkeri AB	Avfallshantering / återvinning / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
Gislaveds Energi	Fjärrvärme - Flisat trädgårdsavfall	Gislaveds kommun

ANLÄGGNINGAR OCH AKTÖRER SOM KOMMUNEN BEDÖMER VARA NÖDVÄNDIGA FÖR ATT FÖREBYGGA OCH HANTERA DET AVFALL SOM KOMMUNEN INTE ANSVARAR FÖR

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Gnosjö avloppsreningsverk	Gnosjö	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gnosjö kommun	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2 000 personer Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park- och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns.
Gynnås avfallsanläggning	Gnosjö	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gnosjö kommun	Deponering av ifa som ej är inert om > 2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25 000 ton/år. Undantag finns
Trioworld Smålandsstenar AB	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Trioworld Smålandsstenar AB	Återvinning el. bortskaffning av icke-farligt avfall > 500 ton < 100 000 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enligt annan § i detta kap. Produktion > 1 ton plastråvara/år och inte omfattar ytterligare polymerisation för tillverkning av plastprodukter eller beläggning eller kalandrering med plast. Förbrukning/år > 1 ton halogenerade organiska lösningsmedel el. > 5 ton org. Lösningsmedel, om ej 2, 3 el 4 §§.
Gislaved ARV	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gislaveds kommun	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2000 personer. Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park- och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns.
Smålandsstenar ARV	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gislaveds kommun	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2 000 personer. Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park- och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns.
Mossarpstippen	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gislaveds kommun	Deponering av ifa som ej är inert om > 2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25 000 ton/år. Undantag finns.

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Skillingaryds ARV	Vaggeryd	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Vaggeryds kommun	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2 000 personer Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park- och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns
Gärahov avfallsupplag	Vaggeryd	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Vaggeryds kommun	Deponering av ifa som ej är inert om > 2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25 000 ton/år. Undantag finns.
Stena Recycling AB	Värnamo	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Stena Recycling AB	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål. Behandling av elavfall och som innebär sortering, demontering eller annan behandling, återvinning eller bortskaffande. Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning. Återvinning av uttjänta fordon som inte omfattas av bilskrottningsfo genom lagring, tömning, demontering. Ej om 46 § 2. Yrkesmässig behandling av farligt avfall t o m 2 500 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap.
Stena Recycling AB Värnamo	Värnamo	Värnamo kommun	Stena Recycling AB	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning. Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Behandling av elavfall och som innebär sortering, demontering eller annan behandling, återvinning eller bortskaffande.

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Lindberg & Son AB	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Lindberg & Son AB	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning. Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.
Oskarstippen	Gislaved	Gislaveds kommun	Gislaveds kommun	Mellanlagring av farligt avfall av uttjänta motordrivna fordon el. om mängden avfall ej uppgår till värden i 90.50.
Swerec i Sverige AB	Värnamo	Värnamo kommun	Swerec i Sverige AB	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning. Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål. Förbrukning av halogenerade org. lösningsmedel > 5 ton/år, organiska > 25 ton/år, farmaceutiska prod > 50 ton/år, lack, tryckfärg lim mm > 100 ton/år, undantag finns. Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.
Stena Recycling AB (ÖVA)	Värnamo	Värnamo kommun	Stena Recycling AB	Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall upp t o m 10 000 ton/år eller krossning, siktning. Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Återvinningscentral Gärahov	Vaggeryd	Vaggeryds kommun	Samverkan Återvinning Miljö	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.
				Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
				Sortering av icke-farligt avfall om > 1000 ton/år för bygg- el anläggningsändamål, eller > 1000 ton < 10 000 ton.
				Biologisk behandling av icke-farligt avfall om > 500 ton/år men < 18 750 ton/år eller om anaerob behandling och mängd > 500 ton/år men < 25 000 ton/år, undantag finns.
Erikssons Bildemontering AB	Värnamo	Värnamo kommun	Erikssons Bildemontering AB	Återvinning av avfall av uttjänta bilar som omfattas av bilskrotningsförordningen.
KM Bildemontering AB	Värnamo	Värnamo kommun	KM Bildemontering AB	Återvinning av avfall av uttjänta bilar som omfattas av bilskrotningsförordningen.
Smålands Miljö AB	Vaggeryd	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Smålands Miljö AB	Bortskaffning eller återvinning av icke - farligt avfall genom biologisk- fysik-kem-behandling, förbehandling för förbränning, fragmentering med mera. > 75 ton/d eller > 18 750 ton/år, undantag finns.
				Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.
				Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.
Waggeryd Cell AB/ Fiberslamdepo	Vaggeryd	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Waggeryd Cell AB	Återvinning el. bortskaffning av icke-farligt avfall > 500 ton < 100 000 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap.
				Lagring av icke-farligt avfall om > 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
Påslunds ARV	Värnamo	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Värnamo kommun	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.
				Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.
Waggeryd Cell AB/ Fiberslamdepo	Vaggeryd	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Waggeryd Cell AB	Återvinning av avfall av uttjänta bilar som omfattas av bilskrotningsförordningen.
				Deponering av ifa om ej tillståndsplig enligt 18, 19, 20 eller 21 §.
Påslunds ARV	Värnamo	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Värnamo kommun	Biologisk behandling av icke-farligt avfall om > 500 ton/år men < 18 750 ton/år eller om anaerob behandl. och mängd > 500 ton/år men < 25 000 ton/år, undantag finns.
				Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Stomsjö avfallsanläggning	Värnamo	Värnamo kommun	Samverkan Återvinning Miljö	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.
				Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
Sandahls Entreprenad AB, Knallabo	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Sandahls Entreprenad AB	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall upp t o m 10 000 ton/år eller krossning, siktning.
				Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.
Mossarps ÅVC	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Samverkan Återvinning Miljö	Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.
				Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. *Ej om 65 § eller krossning, siktning.
Gynnås ÅVC	Gnosjö	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Samverkan Återvinning Miljö	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.
				Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
Gynnås ÅVC	Gnosjö	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Samverkan Återvinning Miljö	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.
				Yrkesmässig behandling av farligt avfall t o m 2 500 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap.
Gynnås ÅVC	Gnosjö	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Samverkan Återvinning Miljö	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall upp t o m 10 000 ton/år eller krossning, siktning.
				Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park-och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns.
Gynnås ÅVC	Gnosjö	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Samverkan Återvinning Miljö	Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
				Sortering av icke-farligt avfall om > 1 000 ton/år för bygg- el anläggningsändamål, eller > 1 000 ton < 10 000 ton.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

INLEDNING

Avfallsplanen ska enligt 19 § Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner (2020:6) innehålla uppgifter om en strategisk miljöbedömning har gjorts enligt 6 kap. 3 § miljöbalken. Om en strategisk miljöbedömning inte behöver göras ska beslut i frågan om miljöpåverkan enligt 6 kap. 7 § miljöbalken bifogas avfallsplanen.

Man skiljer på begreppen miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Miljöbedömningen utgörs av själva processen att integrera miljöhänsyn i planeringen och på så sätt bidra till planens miljöanpassning. Processen syftar också till att ge allmänheten, organisationer, myndigheter och andra intressenter möjlighet att påverka planen. Med begreppet miljökonsekvensbeskrivning avses själva dokumentet.

En miljöbedömning ska leda fram till om planens genomförande kan medföra en betydande miljöpåverkan.

AVGRÄNSNINGSSAMRÅD

Enligt 6 kap 10 § miljöbalken ska ett avgränsningssamråd hållas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda parter. Syftet är att avgränsa omfattning av och detaljeringsgraden i miljökonsekvensbeskrivningen.

METODIK OCH BEDÖMNINGSGRUNDER

Avfallsplanens sex övergripande mål med tillhörande strategier har bedömts utifrån Sveriges miljö kvalitetsmål, miljö kvalitetsnormer, globala mål samt övriga planer och program relevanta för avfallsplanen. Avfallshantering har generellt en stor miljöpåverkan. Dessa beskrivs översiktligt under rubriken miljöproblem kopplade till avfall och avfallshantering men miljöbedömningen utgår ifrån de mål som avfallsplanen anger.

AVFALLSPLANENS INNEHÅLL

Avfallsplanen är gemensam för Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner. Planen beskriver hur kommunerna, SÅM och andra aktörer ska arbeta med avfallshanteringen åren 2024-2030.

Avfallsplanen innehåller sex övergripande mål:

- Förebygga avfall**
Mål och strategier för att i första hand minimera avfall genom att undvika onödig konsumtion.
- Öka återanvändningen**
Mål och strategier för att förlänga produkters livslängd genom ökad återanvändning.
- Välfungerande återvinning**
Mål och strategier för ökad materialåtervinning vilket ger ett minskat behov av råvaror och energi till förmån för klimatet.

4. **Minska avfallets farlighet**

Mål och strategier för ökad kunskap om vad som är farligt avfall och en god hantering av det som uppstår för att säkerställa en bra arbetsmiljö.

5. **Människan i fokus**

Mål och strategier för en mer tillgänglig och enklare insamling som ska vara lätt att förstå, erbjuda efterfrågad service och omhändertata avfall med minskade risker för människor och miljö.

6. **Minska nedskräpningen**

Mål och strategier för att förebygga och begränsa nedskräpning.

Avfallsplan 2024-2030 omfattar även dokumentet Mätmetoder Avfallsplan 2024-2030 som visar utgångsläget för målen, de mätmetoder som används samt hur uppföljningen under planperioden kommer att ske. Dokumentet Bilagor Avfallsplan 2024-2030 redovisar utöver miljöbedömningen:

- Uppföljning av avfallsplan 2018-2022
- Nulägesbeskrivning
- Framtida insamlingssystem och anläggningar
- Nedlagda deponier

AVFALLSPLANENS SYFTE

Avfallsplanen beskriver hur kommunerna och SÅM ska driva och utveckla avfallshanteringen under åren 2024 till och med 2030. Avfallsplanen ska fungera som ett gemensamt styrdokument för avfallshanteringen och ge parterna förutsättningar att arbeta strategiskt tillsammans för att nå uppsatta mål. Övergripande strävar avfallsplanen mot ett hållbart samhälle där avfall hanteras på bästa sätt ur ett miljömässigt, socialt och ekonomisk perspektiv.

NOLLALTERNATIV

UPPGIFTER OM MILJÖFÖRHÅLLANDEN OCH MILJÖNS SANNOLIKA UTVECKLING OM PLANEN ELLER PROGRAMMET INTE GENOMFÖRS

1 augusti 2020 röstade riksdagens igenom ett förslag för genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet i svensk lagstiftning. Ändringarna syftar bland annat till att uppnå ett fullständigt genomförande av avfallshierarkin i samtliga medlemsstater, minska genererade avfallsmängder totalt och per capita,

säkerställa återvinning av hög kvalitet och göra avfall till en betydande och tillförlitlig källa av råvaror. Avfallsplanen är en viktig del i kommunens arbete med att uppnå en avfallshantering med utgångspunkt i EU:s avfallshierarki men även de nationella miljömålen.

I avfallsplan 2018-2022 ligger ett stort fokus på en ökad möjlighet till att källsortera material och att matavfall ska omhändertas så att nationella miljömål uppnås. Anledningen till denna inriktning var att fastighetsnära insamling av förpackningar samt matavfallsutsortering skulle införas under planperioden. Både fastighetsnära insamling och matavfallsutsortering erbjuds idag i samtliga kommuner. Förslaget på Avfallsplan 2024-2030 har ett större fokus på avfallsförebyggande arbete och ska harmonisera med nya avfallsdirektiv från EU.

Om inte avfallsplanen genomförs saknar SÅM och medlemskommunerna ett viktigt verktyg och styrdokument att uppnå både nationella och internationella miljömål.

MILJÖPROBLEM KOPPLADE TILL AVFALL OCH AVFALLSHANTERING

ÖKANDE AVFALLSMÄNGDER

Om man slår ihop både påverkan uppströms (vid produktion) och påverkan under avfallsfasen kan man se att de avfallsströmmar som ger upphov till allra störst klimatpåverkan återfinns i kommunalt avfall. Räknat per ton avfall ger elektronikavfall upphov till den största klimatpåverkan och den näst största ger textilavfall upphov till. Även blandat avfall från byggsektorn har mycket stor klimatpåverkan om man slår ihop både påverkan uppströms och påverkan under avfallsfasen. Ett kilo undvikt elektronikavfall genererar i genomsnitt en besparing på 40 kg CO₂e vilket motsvarar 300 km körning med en genomsnittlig

personbil. Förebyggande av 1 kg textilavfall (vid minskad konsumtion) sparar cirka 25 kg CO₂e eller 200 km bilkörning¹.

BRISTER I MATERIALÅTERVINNING

Statistik för insamlingsgrad 2020 visar att 94 % av glas, 80 % av metall, 79 % av papper och 47 % av plasten samlas in. Särskilt för plast finns brister i sortering. Med ännu bättre sorterade fraktioner skulle det bli en effektivare återvinningsprocess. Producentansvaret för förpackningar ställer krav på att produkterna ska utformas så att volym och vikt begränsas och att de ska vara återanvändbara och återvinningsbara. För produkter som inte omfattas av producentansvar finns inget krav på att de ska utformas för att underlätta materialåtervinning. För avfall som inte omfattas av producentansvar saknas till stor del system för insamling till materialåtervinning. Det gäller till exempel möbler och leksaker.

NEDSKRÄPNING

Ökande avfallsmängder och brist i insamling av avfall kan ge en ökad nedskräpning. Plastpåsar, fimpar och PET-flaskor som hamnar i naturen kan finnas kvar mycket länge. Organisationen Håll Sverige Rent genomför skräpmätningar och i Skräpproporten 2021 framgår bland annat att plast är den fraktion som dominerar skräpet när fimpen och snuset exkluderas. Om plasten som slängdes under mätveckan skulle ha återvunnits istället skulle nästan 8 000 liter olja sparats, eller utsläppen kunnat minskas med 16 ton koldioxid.

SKADLIGA ÄMNEN

I hela kedjan av avfallshanteringen förekommer en stor mängd miljö- och hälsoskadliga ämnen. Ämnena hanteras dels separat som farligt avfall, men även som föroreningar i annat avfall. Trots långtgående reningsåtgärder sker utsläpp och spridning av farliga ämnen via rökgaser från förbränning av avfall och via lakvatten från deponering. Också vid olyckshändelser, brand samt olaglig dumpning eller annan felaktig hantering av avfall sprids farliga ämnen. De kan också spridas om de ingår i avfall för materialåtervinning.

¹ Klimatpåverkan från olika avfallsfraktioner, Nr B2356. IVL i samarbete med Avfall Sverige (Jurate Miliute-Plepiene, Jan-Olov Sundqvist, Åsa Stenmarc, Yuqing Zhang)

LUFT

Både insamling, mellanlagring och behandling av avfall ger utsläppen av växthusgaser. De sker inte enbart från dagens avfall och avfallshantering utan växthusgaser avgår också från nedlagda deponier. Utsläppen behöver minskas både genom förebyggande av avfall, det vill säga genom åtgärder som hindrar att avfall uppkommer, och genom åtgärder i hanteringen av det avfall som uppstår.

När det gäller avfallsanläggningarna så bidrar även dessa till utsläpp av växthusgaser, exempelvis genom utsläpp från avfallsförbränningsprocesser och vid biologisk behandling genom kompostering och rötning. Växthusgaser avgår också under tiden avfallet lagras inför behandlingen. Även avfallstransporter bidrar till utsläpp av växthusgaser.

FÖRORENING AV MARK, GRUND- OCH YTVATTEN

Äldre avfallsupplag, oftast i form av kända och nedlagda deponier utgör risk för förorening av mark, grund- och ytvatten. Miljöskyddet, täthet och lokaliseringen av dessa äldre deponier är generellt sämre än vid de deponier som är i drift idag. Antalet aktiva deponier har minskat, både beroende på minskad deponering och på högre miljöskydds krav på deponierna. Även avfallsanläggningar för mellanlagring, hantering och behandling kan ha en negativ påverkan på vatten.

AVFALLSPLANENS FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA RELEVANTA PLANER OCH PROGRAM

MILJÖKVALITETSMÅL OCH MILJÖKVALITETSNORMER RELEVANTA FÖR PLANEN

Sverige har 16 miljö kvalitetsmål med tillhörande etappmål inom bland annat området avfall. Det är främst tre av de nationella miljö kvalitetsmål som berörs av avfallsplanen.

GOD BEBYGGD MILJÖ

Anger mål kring en hållbar avfallshantering som ska vara enkel för konsumenterna att använda och att avfall ska förebyggas och att det som uppstår tas tillvara i så hög grad som möjligt samt att risker för hälsa och miljö kopplat till avfall ska minimeras. Detta harmoniserar väl med målområdena Förebygga avfall, Öka återanvändningen, Välfungerande återvinning, Minska avfallets farlighet samt Människan i fokus som anges i Avfallsplan 2024-2030.

GIFTFRI MILJÖ

Anger att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Vidare ska förorenade områden vara åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön. Under målområde 4 Minska avfallets farlighet finns målet att gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas. Under målområdet finns även strategier som att öka kunskap om farligt avfall, lyfta fram alternativa giftfria alternativ och öka tillgängligheten för inlämning av farligt avfall.

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Här finns mål kring den globala medeltemperaturökningen. Avfallsplan 2024-2030 har flertal mål som är kopplade till att sträva efter att samhällets behov av råvaror och energi minskas till förmån för klimatet genom att förebygga avfall, öka återanvändning och en välfungerande materialåtervinning för det avfall som ändå uppstår.

Det finns även tillhörande etappmål som ska göra det lättare att nå miljömålen och identifierar en önskad omställning av samhället. Bland annat finns mål att mer bygg- och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning. Att andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning ökar samt en ökad utsortering och biologisk behandling av matavfall.

I avfallsplan 2024-2030 finns konkreta mål att minska den totala mängden avfall i soptunnan, minska onödigt matavfall och att möjligheten till att källsortera ska

finnas i kommunens verksamhet och på offentliga platser. Strategier för att nå detta är i många fall informativa men även konkreta genom att underlätta för kommuninvånare att göra rätt.

MILJÖKVALITETSNORMER

En miljö kvalitetsnorm är en bestämmelse om luft, vatten, mark eller miljön i övrigt. Miljö kvalitetsnormerna syftar till att skydda människors hälsa och miljön samt att uppfylla krav som ställs genom vårt medlemskap i EU.

Det finns miljö kvalitetsnormer för:

- Omgivningsbuller (målsättningsnormer gällande kartläggning och rapportering av bullerkällor)
- Utomhusluft (normer för halter)
- Fisk- och musselvatten (normer för gräns och riktvärden)
- Vatten (normer för statusklassificering)

Förordning (2004:675) om omgivningsbuller syftar till att, genom kartläggning och åtgärdsprogram, eftersträva att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Genomförande av avfallsplanen bedöms inte påverka miljö kvalitetsnormen negativt då det inte finns mål kopplade till nya anläggningar eller en mer transportintensiv verksamhet.

Regeringen har utfärdat en förordning med miljö kvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft, luftkvalitetsförordningen (2010:477). Miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft gäller i hela landet. Genomförande av avfallsplanen bedöms inte påverka miljö kvalitetsnormen negativt, se motivering ovan.

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten är tillämpliga för fiskevatten som anges i Naturvårdsverkets förteckning (NFS 2002:6). Avfallsplanen bedöms inte påverka miljö kvalitetsnormen negativt.

Miljö kvalitetsnormer för vatten beskriver den kvalitet som en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom

vattenförvaltning kallas god status. Avfallsplanen bedöms inte påverka miljö kvalitetsnormen negativt.

AGENDA 2030

FN:s generalförsamling har beslutat om 17 globala mål för hållbar utveckling även kallat Agenda 2030. Avfallsplanen bedöms särskilt koppla till två av målen:

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN.

Anger mål för att bland annat till 2030 minska städernas negativa miljö påverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt hantering av kommunalt och annat avfall.

HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION.

Anger mål för att bland annat halvera det globala matsvinnet per person i butiks- och konsumentledet. Senast 2020 uppnå miljö vänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel. Väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder och senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

Avfallsplanen har mål starkt kopplade till ovanstående. Bland annat mål för minskning av mängden avfall och även specifikt onödigt matavfall. Strategin för att uppnå målen är att SÅM och kommunerna gemensamt ska engagera människor till beteendeförändring genom en trovärdig och närvarande kommunikation som ett viktigt redskap för att inspirera och motivera till förändring. Strategin är även att stimulera initiativ till återbruk och se över möjligheterna till förbättring av sorteringsmöjligheterna och effektiva behandlingsmetoder och att allt farligt avfall ska sorteras rätt.

NATIONELL AVFALLSPLAN OCH AVFALLSFÖREBYGGANDE PROGRAM 2018-2023

Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla medlemsländer ha nationella avfallsplaner och avfallsförebyggande program. Enligt 9 kap. 11 § avfallsförordningen är

Naturvårdsverket ansvarig för att ta fram detta dokument i Sverige. Sveriges avfallsplan gäller 2018-2023 och är reviderad senast 2020.

Syftet med nationella avfallsplanen och programmet är att beskriva Sveriges arbete med att:

- Minska mängden avfall
- Minska mängden skadliga ämnen i material och produkter
- Minska de negativa effekter på människors hälsa och miljön som avfall ger upphov till och
- Främja en praktisk tillämpning av avfallshierarkin och utnyttja resurserna i avfallet samt
- Bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och den miljö- och hälsopåverkan som hänger samman med att avfall uppstår

Avfallsplan 2024-2030 ligger väl i linje med den nationella, så som den är utformad fram till 2023.

KOMMUNALA PLANER, PROGRAM OCH POLICYS

Mål, strategier och aktiviteter kan både påverkas och påverka medlemskommunernas planer och program. Nedan listas de planer, program och policys som på något sett har en koppling till Avfallsplan 2024-2030.

Gislaveds kommun

Översiktsplan: ÖP 16, Mat- och måltidspolicy

Gnosjö kommun

Översiktsplan Gnosjö Kommun i framtiden
Mat- och måltidspolicy 2021
Gröna Tråden genom Gnosjö kommun

Vaggeryds kommun

Översiktsplan Vaggeryds kommun, Vaggeryds kommuns Miljöprogram 2022-2025

Värnamo kommun

Plan för Värnamo kommuns miljöarbete

Översiktsplan: Mitt Värnamo 2035, Fördjupad översiktsplan för Värnamo stad
Policy för Mat och Måltider i Värnamo kommun

BEDÖMNING AV MILJÖPÅVERKAN

Även planer och program som huvudsakligen har en positiv miljöpåverkan, så som avfallsplaner, kan medföra en betydande risk för negativ miljöpåverkan avseende på vissa miljöaspekter. I tabellen nedan visas en sammanställning över vilka miljöaspekter som bedöms kunna komma att påverkas på ett betydande sätt vid genomförandet av avfallsplanen på länsnivå. Miljöaspekterna i detta fall utgår ifrån 6 kap. 2 § miljöbalken. Påverkan på de olika aspekterna kan vara antingen positiv eller negativ eller både positiv och negativ. Identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av avfallsplanen kan antas medföra.

BEFOLKNING OCH MÄNNISKORS HÄLSA

De målområden som berör miljöaspekten är främst: Målområde 4 Minska avfallets farlighet och Målområde 6: Minska nedskräpningen. Målen syftar till att det farliga avfallet ska hållas skilt från annat avfall för att få bort giftiga och farliga ämnen ur kretsloppet och säkra en god arbetsmiljö.

BIOLOGISK MÅNGFALD, DJUR- OCH VÄXTLIV

Det bedöms inte vara sannolikt att genomförandet av planen medför en nationellt betydande positiv eller negativ påverkan på biologisk mångfald, växt- eller djurliv. Det kan däremot förväntas viss lokal positiv påverkan på växt- och djurlivet genom att planen anger mål för minskad nedskräpning samt åtgärder för nedlagda kommunala avfallsupplag.

MARK

Omhändertagande av matavfall genererar biogödsel som används på jordbruksmark, därigenom minskar behovet av inköp av fosfor. Mål kring utökad

Miljöaspekt	Ingen betydande miljöpåverkan	Troligen betydande miljöpåverkan
Befolkning och människors hälsa		X (positiv)
Biologisk mångfald, djur- och växtliv	X	
Mark		X (positiv)
Vatten	X	
Luft och klimat		X (positiv)
Landskap	X	
Bebyggelse	X	
Kulturmiljö	X	
Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön	X	
Hushållning material, råvaror och energi		X (positiv)

Identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av avfallsplanen kan antas medföra

källsortering i målområde 3 leder till att matavfall kan gå till biogödsel istället för att hanteras i en förbränningsanläggning.

Förorening av mark kan minska om nedskräpning och dumpning av avfall i naturen minskar i enlighet med mål och åtgärder i planen.

VATTEN

NEDLAGDA KOMMUNALA AVFALLSUPPLAG

Generellt bedöms genomförandet av planen ge positiva effekter för yt- och grundvatten. Föroreningsproblematiken kring lakvatten från avfallsupplag kan antas minska om åtgärderna som föreslås i planen genomförs.

ÅTERVINNINGSCENTRALER

SÅM:s åtta återvinningscentraler kan ha en viss negativ påverkan på vatten då det kan förekomma förorenade ämnen i dagvattnet. Det finns dock inga mål och strategier i avfallsplanen som skulle medföra någon ökad negativ påverkan.

I planen finns inte heller mål på byggnation av nya återvinningscentraler. Miljöpåverkan från återvinningscentralen hanteras genom tillståndsprövning och anmälningsärenden samt vid miljömyndigheternas tillsyn av dessa anläggningar.

LUFT OCH KLIMAT

Transporter av avfall påverkar både luftkvalitet och klimatet negativt. En avgörande del i insamling av avfall är just transporter. Avfallsplanens åtgärder ska verka för effektiva transportlösningar till för uppdraget bäst lämpad mottagningsanläggning. Transporterna ska utföras med fossilfria drivmedel där biogas premieras för att visa den cirkulära effekten i matavfallsinsamlingen.

Genom upphandling finns möjlighet att påverka behandlingsmetoderna i återvinningen. Även genom åtgärder under målområdet förebygga avfall kan antalet transporter minskas och ge en positiv miljöeffekt.

Mål kring nedlagda deponier syftar till att ge ett underlag för lämpliga åtgärder. Åtgärderna kan i sin tur minska okontrollerat läckage av metangas från de äldre avfallsupplagen.

Målen och åtgärderna som handlar om förebyggande av avfall kommer sannolikt att medföra minskade utsläpp av växthusgaser då nyproduktion av varor men även återvinningsförfarande generar utsläpp.

HUSHÅLLNING MATERIAL, RÅVAROR OCH ENERGI

Genomförandet av planen bedöms ge betydande positiva effekter när det gäller materiella tillgångar. Minskad resursförbrukning till följd av mål inom området förebyggande avfall, öka återanvändning och en välfungerande återvinning bedöms ge betydande positiva effekter när det gäller materiella tillgångar. Även mål för en ökad återvinning av slam från avloppsrening har en positiv påverkan.

Miljöaspekter som inte bedöms komma att påverkas på ett betydande sätt vid genomförandet av planen.

HUSHÅLLNING MED MARK, VATTEN OCH DEN FYSISKA MILJÖN

En möjlig påverkan kan ske genom utökad möjlighet till källsortering i offentlig miljö. Det kan uppstå intressekonflikter i hur ytor ska användas. I övrigt anger planen inga mål som föranleder större anspråkstaganden av mark (så som nya anläggningar) eller som påverkar hushållning av vatten.

LANDSKAP, BEBYGGELSE OCH KULTURMILJÖ

Vid känslig kulturmiljö måste hänsyn tas vid införande av källsortering.

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDER

Under varje målområde har både kommunerna och SÅM satt mål där varje enskild kommun och SÅM tar ansvar för mätning och uppföljning av sina egna mål. Kommunerna redovisar hur mätning och uppföljning ser ut för de mål som kommunerna är ansvarig för och SÅM redovisar mätmetoder och uppföljning för de mål som SÅM är ansvarig för.

Två gånger per år träffar så kallade avfallsplanegrupp. Avfallsplanegruppen består av representanter från SÅM samt från kommunerna. Syftet är att gruppen kan göra en avstämning om hur det står till med resurser och aktiviteter för att uppnå mål. Detta är ett forum för både uppföljning, diskussion och inspiration. SÅM sammankallar avfallsplanegruppen.

Vartannat år senast under maj månad (första gången maj 2025) genomförs en delavstämning med redovisning av aktuell måluppfyllelse samt genomförda aktiviteter. SÅM och kommunerna ansvarar var för sig för att genomföra delavstämningen. Resultatet redovisas av SÅM till förbundsdirektionen och av respektive kommun till kommunstyrelsen.

Efter fyra år, halvvägs i planperioden, ska en fördjupad avstämning och uppföljning genomföras. Avfallsplanen kan i samband med denna uppföljning revideras med eventuella justeringar av mål och mätmetoder. Lagstiftning och nationella mål förändras ständigt och målen i denna avfallsplan utgår från det regelverk som gällde år 2022. Vid uppföljning och eventuell revidering av

avfallsplanen bör även förändringar i omvärlden beaktas. SÅM samordnar avstämningen och en eventuell revidering, men kommunerna behöver bidra med underlag utifrån egna målsättningar. Den reviderande avfallsplanen redovisas av SÅM till förbundsdirektionen och av respektive kommun till kommunstyrelsen.

SAMMANTAGEN BEHOVSBEDÖMNING

Avfallshantering generellt har viss negativ miljöpåverkan som beskrivs mer under rubriken Miljöproblem kopplade till avfall och avfallshantering. Den negativa miljöpåverkan bedöms dock vara liten för de mål och strategier som finns uppsatta i denna plan.

Avfallsplanens syfte är att uppnå en hållbar utveckling och flertalet av målen bedöms medföra positiva miljöeffekter då den har fokus på att förebygga att avfall uppkommer, ta hand om avfall som uppstår på bästa sett för att främja återvinning, minska avfallens farlighet samt minska nedskräpning. Avfallsplanen överensstämmer även väl med de FN:s globala mål och den nationella avfallsplanen. Genomförande av planen bedöms därför medföra en positiv miljöpåverkan.

REFERENSER

- Skräpprapporten 2021, Håll Sverige Rent
- Klimatpåverkan från olika avfallsfraktioner, Nr B2356. IVL i samarbete med Avfall Sverige (Jurate Miliute-Plepiene, Jan-Olov Sundqvist, Åsa Stenmarc, Yuqing Zhang)
- [Att göra mer med mindre –Nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program 2018-2023 \(rev 2020\) rapport 6946](#)
- <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/>
- <https://www.avfallsverige.se>
- www.sverigesmiljomal.se
- <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/luft-och-klimat>
- <https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for-vatten.html>
- regeringen.se/agenda2030
- <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/pagaende-arbeten/planen-for-minska-och-forebygga-avfall>
- <https://fti.se/om-fti/statistik>

FRAMTIDA INSAMLINGSSYSTEM OCH ANLÄGGNINGAR

Kommunalförbundet SÅM har två huvudområden; förebyggande/minimering av avfall samt insamling/mottagning, sortering och behandling på bästa sätt av det avfall som ändå uppstår. I och med införandet av FNI, fastighetsnära insamling i fyrfackskärl i samtliga medlemskommuner, så har källsorteringen och hanteringen av det avfall som uppstår förbättrats avsevärt. Det finns utmaningar och kommer kräva en hel del planering och resurser vid ett eventuellt övertagande och införande av fastighetsnära insamling av alla förpackningar i medlemskommunerna även för flerfamiljshus. Kommunalförbundet SÅM har byggt upp en god grundstruktur och logistik för hur material samlas in och hanteras vilket innebär att vi redan har kommit en bit på väg.

Under planperioden behöver SÅM och medlemskommunerna bli bättre på att tänka och agera i cirkulära flöden samt arbeta aktivt med attitydförändringar och med invånarnas vilja att ställa om för att leva på ett mer hållbart sätt. Detta är ett svårt arbete med många "mjuka" parametrar där resultatet är svårt att mäta, och de resultat man uppnår ser man oftast efter en längre tid. Under planperioden bör man göra anpassningar på bl.a. återvinningscentralerna för att förbättra sorteringen på anläggningarna och framförallt att öka andelen material som går till återanvändning. Kommunalförbundet SÅM behöver även arbeta med sitt varumärke och "SÅM-ifiera" anläggningarna för att öka kommuninvånarnas tillit till SÅM och på så sätt även påverka människors inställning till förändring.

Ekonomi och miljö vägs ofta mot varandra och när det kommer till enkla förändringar där kalkyler ser lovande ut så genomförs de ofta utan större diskussioner. Men när man kommer till större investeringar eller arbetet med att påverka och förändra konsumtionsmönster så är det svårt att se eller mäta

effekten av insatserna. Här kommer det krävas mycket vilja, tillit och tro på att vi gör rätt saker och rätt insatser för att minska mängden avfall på lång sikt. Exempelvis tidiga informationsinsatser för våra yngre kommuninvånare om varför man ska tänka, sortera och agera på ett visst sätt är något som vi kanske inte ser effekten av förrän nästa generation växer upp. Vid denna typ av insatser kanske vi inte ser eller kan mäta den fulla effekten inom vårt verksamhetsområde eftersom människor flyttar på sig. Detta måste ses i sitt stora sammanhang och vad varje individ kan göra och varför det är viktigt.

En annan stor utmaning är att kommunicera och förändra kommuninvånarens konsumtionsmönster från att köpa nya produkter ("ohållbara" med stor miljöpåverkan) och istället börja återanvända, använda "Ge och Ta-konceptet", låna saker av varandra så att konsumtionen och därmed avfallet minskar. Detta blir en utmaning i GGVV där bl.a. tillverkningsindustrier, men framförallt mindre butiker med "smala utbud" i tätorterna riskerar att påverkas när människor ändrar sina köpmönster. Detta borde ske i samförstånd/samverkan med näringslivet och hur de kan/vill vara med på en omställning för att minska mängden avfall.

PROGNOS FÖR FRAMTIDA AVFALLSMÄNGDER

Vilken boendeform man har påverkar vilken typ och mängd av avfall som uppstår i ett hushåll. Även möjligheterna för att själv transportera det avfall som uppstår varierar ofta också beroende av vilken boendeform man har. Den övervägande andelen hushållen bor i småhus (villor) och tillsammans med fritidshusen så genererar denna boendeform större mängder bygg-

Tabell 2 Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo	Antal hushåll	Andel hushåll	Antal personer per hushåll	Antal personer per boendeform	Procentfördelning per boendeform
	2020	2020	2020	2020	2020
Småhus, (ägande- rätt bostadsrätt & hyresrätt)	24 263	62,6 %	2,6	62 038	70,4 %
Flerbostadshus, (bo- stadsrätt & hyresrätt)	12 220	31,6 %	1,9	22 697	25,8 %
Specialbostad	628	1,6 %	1,1	701	0,8 %
Övrigt boende	584	1,5 %	1,9	1 082	1,2 %
Uppgift saknas	1 035	2,7 %	1,6	1 619	1,8 %
Samtliga boende- former	38 730	100 %	2,3	88 137	100 %

I Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner år 2020 var ca 70 % av kommuninvånarna bosatta i småhus, 26 % flerbostadshus och resterande i specialboende, övriga boende eller så saknas uppgifter. Eftersom fritidshus inte kan taxeras som fritidshus om man är skriven på fastigheten så får man söka denna information i andra tabeller hos SCB. Antalet fritidshus 2020 var 3 528 st i GGVV-kommunerna.

och rivningsavfall, grovavfall och trädgårdsavfall. Bedömningen är att fördelningen inom en överskådlig framtid kommer vara ungefär likvärdig medan antalet kommer öka något. Detta innebär att återvinningscentraler och mottagningsanläggningar för trädgårdsavfall även fortsättningsvis kommer vara av stor betydelse, samtidigt som man behöver förbättra servicen och möjligheten för de som idag har svårt att själva ta sig till våra återvinningscentraler eller mottagningsanläggningar för trädgårdsavfall.

UTVECKLINGEN I SAMHÄLLET

Globala debatter och studier visar gång på gång att mänskligheten just nu inte lever på ett hållbart sätt och en omställning är nödvändig. Ingen kan göra allt, men alla kan göra något och det är här vi genom bl.a. detta dokument, genom mål och exempel där vi bryter ner vad som behöver ske globalt till hur vi ska

arbeta med detta i vår region. Konsumtion och framförallt överkonsumtion är något som påverkar miljön och klimatet negativt. Känslan är att samhället går mot en polarisering där man på ena sidan förnekar eller kanske är medveten om problematiken men inte är villig att göra de förändringar som behövs på individnivå och på andra sidan de som har insett vad som behöver göras och ställt om till viss del eller helt. Den stora massan står någonstans mitt emellan och vår förhoppning är att vi kan påverka eller inspirera fler att göra stora eller små förändringar som har stor betydelse. En framgångsfaktor här är att få människan att förstå varför detta är nödvändigt och visa att de insatser individen gör verkligen gör skillnad. En önskvärd utveckling i samhället är att alla tar ansvar och att en hållbar avfallshantering och återanvändning ska vara en naturlig del av samhällsutvecklingen. Avfallsmängder tenderar att minska och vår förhoppning är att SÅM ska kunna vara en drivkraft i arbetet med att sänka denna siffra så långt som det är möjligt.

Det finns stora utmaningar med att arbeta med beteendeförändringar och det är svårt för de som vill ställa om när det finns så mycket information, vad är egentligen bra för miljön? Hur görs beräkningarna som används i marknadsföring?

FÖREBYGGANDE AV AVFALL

I dagsläget råder oklarhet i kommunorganisationerna hur frågor om förebyggande av avfall ska hanteras. För specifika avfallsströmmar, som matsvinn i skolor och äldreboenden, är det mer självklart att det är kommunernas kostnader och motsvarande som ansvarar för frågorna. Organisationen kring förebyggande av avfall i kommunerna behöver klargöras för att få till ett strategiskt arbete i frågan. På sikt finns det möjlighet att spara pengar om avfallsmängderna reduceras, både i kommunala verksamheter och i samhället i stort. Avfallsrådgivning är en viktig beståndsdel för att uppnå avfallsminimering, och bör därför rikta sig mot företag, privatpersoner, skolor, verksamheter osv.

Tidiga informationsinsatser och stöttning till framförallt skola med enkel och tydlig information är även något som vi tror är en framgångsfaktor för att förebygga att avfall uppstår.

ÅTERANVÄNDNING

Återanvändning är en av de viktigaste insatser som kommunalförbundet SÅM ska arbeta med och möjliggöra. Detta är cirkulär ekonomi på riktigt. Backar vi något i tiden fanns det ett uttryck som användes flitigt *”vi i lever i ett slit- och slängsamhälle”*. Det man menade var att detta inte var ett hållbart levnadssätt men vi vill påstå att man i många fall gått ifrån detta till ett *”köp- och slängsamhälle”* vilket måste ses som ytterligare ett steg i fel riktning. Det finns oerhört många saker som inhandlas och inte ens används eller används oerhört kort tid innan det slängs. Det finns ett oräkneligt antal köp-och säljsidor på nätet och även många grupper i sociala medier men även skänkesidor.

SÅM ska arbeta aktivt för att få mer material att cirkulera, vilket initialt kommer ske via en vidareutveckling av återbrukskonceptet Ge och Ta.

INTERNT ÅTERBRUK - UTVECKLING AV ”GE OCH TA”

I Gislaved-, Gnosjö-, Vaggeryd- och Värnamo kommuner finns åtta stycken bemannade återvinningscentraler. På återvinningscentralen i Vaggeryds kommun har man tidigt startat upp ett återbruks/återanvändningsprojekt som numera är känt som Ge och Ta. Med Ge och Ta erbjuder vi återbruk i enklare form som komplement till annan second handverksamhet. Exempelvis böcker, ugnsplåtar, tryckimpregnerat trä, krukor, sten och betong är för besökaren möjlighet att lämna på anvisad plats som sedan en annan besökare kan hämta.

En annan bra slogan som arbetats fram är *Lämna det du har över, ta det du behöver*.

Detta har varit ett mycket lyckat koncept som även startats upp på fler av SÅM:s övriga återvinningscentraler. Ambitionen är att upprätthålla och vidareutveckla konceptet för att öka återanvändningen till förmån för en minskad konsumtion. Även inspirerande exempel på vad man kan göra med material som ingår i Ge och Ta-konceptet. Inlägg på sociala medier med goda exempel eller genom fysiska utställningar på återvinningscentralerna som visar hur materialen kan användas.

ÅTERBRUK - BYGGMATERIAL

Inom Ge och Ta-konceptet förekommer till viss del även byggmaterial. Men större mängder och väderkänsligt material kommer behöva en annan hantering. Vissa byggmaterial har även ett ekonomiskt värde men är oftast ointressant för Second handverksamheter.

Inom detta område finns det goda utvecklingsmöjligheter. Störst framgång uppnås genom samarbete inom kommunen samt med privata aktörer och näringslivet.

SECOND HAND

- SÅM samarbetar redan idag med ett antal aktörer med principen att SÅM upplåter plats på återvinningscentralerna där besökare kan skänka/

placera sina saker som man vill skänka. Second handverksamheterna kommer sedan regelbundet till återvinningscentralen och hämtar det som finns. Denna hantering bygger på att det finns aktörer som är intresserade av att samarbeta men även att det finns en marknad, dvs. viljan hos kommuninvånarna att handla begagnade varor. Det är även svårt att mäta hur mycket av det som skänks som verkligen får nya ägare.

En möjlig utveckling är att undersöka möjligheterna till att starta upp en egen Second hand-verksamhet i anslutning till någon av SÅM:s återvinningscentraler.

INSATSER FÖR ÖKAD RENOVERING OCH REPARATION

Erfarenheten visar att mycket av det som lämnas till energiåtervinning eller materialåtervinning på återvinningscentralerna ofta har mindre defekter eller att det t.o.m. i värsta fall är fullt fungerande och att avfallslämnaren av olika anledningar vill bli av med detta på enklast möjliga sätt. Kommunalförbundet SÅM behöver aktivt arbeta för att det som är fullt fungerande kommer till användning och cirkulerar så långt det är möjligt men även fånga upp det som med enkla medel kan repareras.

Inom detta område finns det goda utvecklingsmöjligheter både för kommunala verksamheter och SÅM.

LÅNA, SAMÄGA, FÖRENINGAR

För att öka återanvändning och därmed minska antalet nya produkter som sätts på marknaden ska kommunalförbundet SÅM möjliggöra och lyfta goda exempel där man väljer att samäga eller låna saker av varandra istället för att varje hushåll köper egna saker.

Några exempel:

- Trädgårdsmaskiner
- Fritidsutrustning
- Handverktyg

Kan man aktivt arbeta med att öka flöden där saker kan cirkulera, exempelvis skridskor eller sport- och fritidsutrustning så kan nyttjandegraden på sakerna öka och bidra till att färre nya produkter sätts på marknaden och fler får möjlighet att exempelvis testa en aktivitet genom att låna utrustning. Redan idag finns exempelvis fritidsbanken som har detta koncept. Kan denna typ eller liknande verksamheter växa sig större så borde effekten bli att färre nya produkter sätts på marknaden.

Andra exempel är trädgårdsföreningar som lånar ut trädgårdsmaskiner, släpkärror med mera till sina medlemmar. Fler exempel behöver komma till, och uppmärksammas som något positivt.

Det borde även finnas en marknad för exempelvis byggvaruhus att starta upp utlåning av handverktyg inom GGVV.

TEXTILINSAMLING

Insamling av textilier kan förbättras inom GGVV. Dels genom att strukturera insamlingen på ett bättre sätt men även genom information till kommuninvånarna. Generellt har man låga kunskaper om vad som kan lämnas till textilinsamlingen. En vanlig missuppfattning är att det enbart är hela och rena kläder som kan lämnas. De flesta aktörer samlar bl.a. in kläder (oavsett skick), textil, hemtextiler, skor, mjukisdjur, väskor, hattar, skärp samt övriga accessoarer. För det som inte går att återanvända, sälja eller skicka till behövande skickas oftast till stora sorteringsanläggningar i Europa där textilåtervinningen är en stor industri.

Det de inte vill få in är blöta textilier eller kontaminerat/väldigt smutsiga textilier.

Det finns även många oseriösa aktörer på marknaden så att säkerställa en ordnad insamling där tydliga krav ställs på insamlaren är en förutsättning för att uppnå det vi vill.

KÄLLSORTERING OCH INSAMLING - FASTIGHETSNÄRA

Statistiken före och efter införandet av FNI med en frivillig anslutning visar stor effekt på ökad återvinning och minskad förbränning. När obligatorisk fastighetsnära insamling införs för villa, fritidshus och flerfamiljshus samt matavfallsutsortering för verksamheter förväntas ett ännu bättre resultat.

Från och med 2024 flyttas ansvaret för insamling av förpackningar från producenterna till Sveriges kommuner. Befintliga återvinningsstationer förväntas att leva kvar i en övergångsperiod under uppbyggnaden av ett system där förpackningar samlas in bostadsnära även från flerfamiljshus. De fastighetsägare som inte tidigare har iordningsställt utrymmen för källsortering är ansvariga för att det blir gjort. Ett sätt för fastighetsägare är att investera i underjordsbehållare till mat- och restavfall för att på det sättet kunna använda befintliga ”soprum” till sortering av förpackningar.

Det finns ett behov av att se över hämtningsintervallen för vissa kärl och avfallsslag eftersom mängden i hushållen varierar samtidigt som vi aktivt arbetar med att informerar om att göra rätt val redan vid inköpet för att minska mängden förpackningar. Finns det flera och bättre sätt att komprimera förpackningar som ska lämnas till återvinning?

En annan utmaning är om det tillkommer nya eller flera materialslag där det finns behov av en bostadsnära insamling.

MOTTAGNING VID ÅTERVINNINGSCENTRALER OCH GRÖNTIPPAR

Under planperioden är vår bedömning att SÅM:s samtliga återvinningscentraler och gröntippar behöver ses över och rustas upp vilket kommer att kräva investeringsmedel. Besökarnas upplevelse av våra mottagningsplatser påverkar människans vilja att göra rätt och vi behöver arbeta bort ”tippen-känslan”, stora högar och upplag med mera. Det bör bli tydligare och enklare men framför allt lätt att göra rätt och svårt att göra fel. SÅM behöver arbeta med sitt varumärke och ”SÅM-ifiera” mottagningsplatserna så att besökaren känner igen sig oavsett vilken anläggning de besöker.

Första steget är att se över befintliga lokaliseringar och ta fram en hållbar strategi kring byggbar mark för framtida mottagningsanläggningar.

Vid ny lokalisering och byggnation bör dialog med samhällsbyggnadskontoren i GGVV-kommunerna ske i ett tidigt skede för att säkerställa att det finns tomt/ mark för framtida mottagningsanläggningar. En strategisk placering kan ge kortare resväg för många vilket minskar totala mängden transporter och utsläpp.

Centrala frågor för SÅM:s mottagningsanläggningar är en strategisk placering, utformning, återbruk, antal fraktioner, hantering av farligt avfall, trafiksäkerhet, komprimerande åtgärder, arbetsmiljö och besökarens förväntningar.

Kundundersökningar och annan mätdata ska ligga till grund för de förändringar som ska göras. En del i detta är så klart vilken tillgänglighet som efterfrågas och hur vi ska leva upp till dessa förväntningar.

Mottagningsanläggningarna besöks av många invånare och är en viktig plats för att möta och nå ut med information till invånare.

MATAV FALL - INSAMLING OCH BEHANDLING

2021 minskat restavfallet i GGVV som skickades till förbränning, med 82,23 kg per person (!) jämfört med 2018 då FNI inte var infört. Minskningen till förbränning motsvarar i princip allt restavfall som skickades till förbränning från Värnamo kommun år 2018. En minskning med hela 7 412 ton!

Cirka 3 400 ton av minskningen är matavfall som körts till Tekniska Verken i Linköpings biogasanläggning där detta blivit 255 000 kg biogas samt 4 900 ton biogödsel. Det finns fortfarande mycket matavfall kvar i restavfallet som utgör värdefulla resurser och vid en obligatorisk utsortering för samtliga hushåll kommer mängden insamlat matavfall öka.

Det finns även stora mängder bioavfall som inte faller under det kommunala renhållningsansvaret exempelvis från livsmedelsbutiker. Kommunalförbundet SÅM bör överväga om man ska erbjuda en insamling som säkerställer att även detta går till biogas- och biogödselproduktion.

SÅM ska även fortsättningsvis, vid offentliga upphandlingar ställa krav på att matavfallet ska generera både biogas och biogödsel.

PARK - OCH TRÄDGÅRDSAVFALL

Under planperioden ska SÅM i samverkan med kommunerna ta fram en strategi för hanteringen av park- och trädgårdsavfall i GGvV-regionen.

MOTTAGNING/INSAMLING

Park- och trädgårdsavfall är en utmaning i framtiden. Långt ifrån allt park- och trädgårdsavfall som uppstår i GGvV-regionen lämnas till SÅM:s befintliga mottagningsplatser. En förklaring kan vara de långa avstånd från där avfallet uppstår till en anläggning där det samlas in bidrar till att otillåtna avstjälningsplatser uppstår och växer med tiden. Detta är svårt att komma till rätta med och problemen finns på många platser i kommunerna.

Med en mer kontrollerad och samlad mottagning får man enklare kontroll över invasiva arter.

SÅM:s obemannade mottagningsanläggningar som oftast är tillgängliga dygnet runt inbjuder till felsortering och nedskräpning vilket kräver en god och kontinuerlig tillsyn.

Under planperioden så kommer systemet för insamling av park- och trädgårdsavfall att förbättras vilket medför ökat investeringsbehov. Samverkan och dialog med kommunerna om att både SÅM och medlemskommunerna vinner på att hitta bra och effektiva lösningar.

BEHANDLING

För flisbart trädgårdsavfall ska SÅM under planperioden arbeta med att:

- Förbättra kvalitén för att få en bättre biomassa.
- Verka för en lokal avsättning.
- Arbeta för att leverera flisbart trädgårdsavfall till Biokolproduktion.

För komposterbart trädgårdsavfall ska SÅM Under planperioden arbeta med:

- Säkerställa att insamlat material komposteras till förmån för matjordstillverkning
- Kvalitetssäkra hanteringen av komposterbart trädgårdsavfall
- Säkerställa en hållbar och långsiktig hantering och avsättning.

DEPONERING AV AVFALL

Deponering utgör det lägsta steget i avfallshierarkin samtidigt som deponierna utgör strategiska och viktiga resurser som krävs för att kunna utveckla samhället. Stora mängder material uppstår bl.a. vid exploatering samt vid ombyggnationer som idag inte går till återvinning. En viss del deponi är oundvikligt men är i vissa fall ett nödvändigt alternativ. Fördelen med deponier är att vi får kunskapen om vad som deponerats och vart.

Fokus under planperioden bör ligga på de största mängderna som deponeras och hur de skulle kunna användas på annat sätt. Här kan kommunerna och privata aktörer spela en stor roll genom att se över sina masshanteringar och arbeta aktivt och strategiskt med att ställa om till en mer cirkulera hantering. Det finns även stora ekonomiska vinster att göra genom minskade transporter samt om inköp av jungfruliga material kan minska. Värnamo kommun har på tekniska förvaltningen påbörjat detta arbete i mindre skala med lyckade resultat och projektet är under utveckling.

Kommunerna ansvarar för de avslutade deponierna samt sluttäckning i respektive kommun. Det är angeläget att få en bättre kunskap om de avslutade deponierna beträffande lokalisering, risk för spridning av föroreningar, behov av åtgärd osv. I varierande grad har kommunerna undersökt och gjort en riskbedömning av deponierna; en inventering och riskklassning av nedlagda deponier behöver utföras baserat på tillgängligt underlag. Utifrån riskklassningen behöver en prioriteringsordning göras utifrån risk men även baserat på behov av exploatering. Det behövs en långsiktig plan för prioritering av åtgärder och resurser.

Kommunalförbundet SÅM ska under planperioden försöka hitta alternativa avsättningar där delar av det som idag lämnas på återvinningscentralerna som deponi istället kan användas på ett bättre sätt.

SLAM

ENSKILDA AVLOPP

För hushåll, med liten belastning på den egna avloppsanläggningen, finns möjlighet att få slamtömning med glesare intervall än varje år. Det bygger på att miljö- och hälsoskydds nämnden eller motsvarande, ger dispens från det generella hämtningsintervallet på en gång per år. En bedömning görs från fall till fall. Om slamtömning inte utförs i tid kan den efterföljande reningen förstöras med utsläpp som följd. Utbyggnaden av kommunala VA-nätet sker i en takt som inte bedöms medföra att behovet av slamtömning kommer att minska i någon större omfattning. Insamling av slam från enskilda avlopp på landsbygden fungerar idag på samma sätt som det har gjort under lång tid tillbaka.

Under planperioden är det inte troligt att SÅM kommer ändra metod för insamling men kommer omvärldsbevaka och ta ställning till ny teknik.

Under planperioden bör kommunerna och SÅM arbeta med och säkerställa en välfungerande mottagning för slam från enskilda avloppsanläggningar vid avloppsreningsverk i respektive kommun. God samverkan mellan SÅM och respektive kommuns VA-verksamhet är en förutsättning.

KOMMUNALA AVLOPPSRENINGSVK

Idag hanterar kommunerna slam från avloppsreningsverk på olika sätt. I Gnosjö och Värnamo används slammet som inblandning med komposterbart grönavfall till skyddsskiktet/växtskiftet vid sluttäckning av deponier. Detta kommer att pågå under ett fåtal år till, men det finns idag ingen klar plan för hur slammet ska omhändertas efter avslutad sluttäckning. Kommunerna tittar för närvarande på frågan.

I Gislaved blandas slammet med torv och sand som komposteras till biomull.

I Vaggeryds kommun hanterar en upphandlad entreprenör slammet från Skillingaryds reningsverk. I dagsläget (2022) kör upphandlad entreprenör slammet till Blombacka Egendom AB.

Det finns stora synergieffekter om denna fråga samordnas mellan SÅM-kommunernas VA-verksamheter där man gemensamt kan nå en god framgång genom att ta ställning till hur framtida behandling och avsättning ska se ut.

AVFALL FRÅN KOMMUNAL VERKSAMHET

I arbetet med hur man hanterar det kommunala verksamhetsavfallet och i vilken grad utsortering och återanvändning tillämpas har kommunerna kommit olika långt. Oavsett så är det en fråga som man arbetar med och som kommunens största arbetsgivare har man en viktig roll. Inte bara för att föregå som gott exempel utan även för att det kan innefatta stora mängder avfall som kan hanteras på ett bättre sätt.

NEDLAGDA DEPONIER

GISLAVEDS KOMMUN

Namn	Plats	Risk, klass FB	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Barkdeponin i Hällabäck	Hällabäck 1:43	3		Bark och spån		1960-talet-1974
Bjärsvedstippen	Alabo 3:1	2	46 800	Hushålls- och industriavfall	15 600	1965-1977
Broarydstippen A	Granhult 1:5	2		Hushålls- och industriavfall	900	?-1975
Broarydstippen B	Hestra 1:1, Broaryd 1:3	3		Hushållsavfall- och industriavfall	690	?-1955
Brännburen	Ölmestad 7:1	1		Hushålls- och industriavfall	3 100	1967-1974
Burserydstippen	Burseryd 2:53	1		Hushållsavfall, industriavfall, zinkhaltigt avfall från Burseryds bruk	6 230	?-1976
Båraryds skola	Gislaved 3:1	4		Hushålls- och industriavfall	5 600	1967-1974
Djävulsön	Bruket 8	1		Avfall från plast & gummiindustri		
Gislaved slamtipp	Gislaved 2:81	3	2 150	Hushålls- och industriavfall	4 300	1979-1985
Gyllenforstippen	Henja 2:87	2	57 060	Hushålls- och industriavfall	4 000	1945-1958
Hällabäckstippen	Hällabäck 1:40	2		Hushålls- och industriavfall	700	1960-1970
Intill Anderstorp motorbana	Lövås 3:10	2	12 000	Hushålls- och industriavfall	6 190	1963-1968
Isberga	Isberga 6:4	3		Industrislam		
Burseryd Slamtipp	Burseryd 2:53	3	1 600	Avloppsslam	3 200	1973-1990?

FORTSÄTTNING GISLAVEDS KOMMUN

Namn	Plats	Risk, klass FB	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Kållerstadstippen	Kållerstad 3:1	3	2 500	Hushållsavfall	1 250	1950-1973
Mossarpstippen	Mossarp 1:9	2	1,5 miljoner	Hushållsavfall, industriavfall och miljöfarligt avfall	155 000	1968-2008
NIAB:s	Stora Hestra 6:1	3	7 600	Hushålls och industriavfall	1900	1940-1965
Nissaforsvägen	Fifflaryd 1:14	3		Hushålls- och industriavfall	260/430	?-1955
Oskarstippen	Balkvägen 10, Smålandsstenar	2	150 000	Schaktmassor, utsorterat bygg- och rivningsavfall, trädgårdsavfall	30 000	1977-1998
Reftele stentipp	Ölmestad 28:1	2		Hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor	8 800	?-1980
Refteletippen	Ölmestad 19:1, 28:1	1		Hushållsavfall, schaktmassor, bygg- och rivningsvirke	15 000	1970-2004
Rondellen Reftele	Ölmestad 8:134	4				
Skedet	Ölmestad 5:2	2		Hushållsavfall och industriavfall	1 200	1950-1967
Skeppshultstippen	Skeppshult 1:41	2		Hushålls- och industriavfall (sannolikt mest schaktmassor)	3 582	1970(?)-1984
Slamdeponi Ekenäs	Hestra-Ekenäs 1:1	4		Slam från avloppsrening	6 600	ca 1960-1970
Slamdeponi Lövås	Lövås 1:1	3		Slam	3 600	ca 1955-1968
Stenbrohult	Stenbrohult 1:10	2		Hushålls- och industriavfall		1955-1963
Stengårdshult	Stengårdshults prästgård 2:1	3		Hushållsavfall	5 600	?-1974
Sunnaryd	Ås-Torp S:1	2		Hushållsavfall	2 300	1960-1974
Tallberga	Karaby 5:20	2		Hushålls- och industriavfall	2 000	1960-1972
Tallåsen	Gislaved 2:87	2		Hushållsavfall	18 000	1950-1968

FORTSÄTTNING GISLAVEDS KOMMUN

Namn	Plats	Risk, klass FB	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Tyngeltippen	Burseryd 2:52	2		Hushålls- och industriavfall	500	1950-? (ca 10 år)
Valdshult	Norra Valdshult 1:12	2		Hushållsavfall	350	?-1974
Vikabotippen	Vickelsberg 1:17	2		Hushålls- och industriavfall	9 500	1935-1972
Villstadstippen	Isberga 6:11	1		Hushålls- och industriavfall	37 000	1972-1983
Våthultsvägen	Gislaved 5:4	1		Hushålls- och industriavfall	800	1940-1950

GNOSJÖ KOMMUN

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Kloakslam Väster Gynnås	Gynnås 1:12	4	8000	Kloakslam		1950-1985
Nedlagd tipp Sjöarp	Gårö 1:225	4		Hushålls-, industri-, och farligt avfall	5000	?-1968
Nedlagd soptipp för Marieholmsområdet	Skärvhult 2:7>3	1		Hushålls-, industri-, och farligt avfall		1950-1970-talet
Gammal tippbotten för metallhydroxidslam	Töllstorp 1:341	4		Metallhydroxidslam		1969-1980
Deponeringsanläggning för metallhydroxidslam o dyl.	Hornabo 1:141	2	3000	Metallhydroxidslam		1978-1984
Gammal tipp Marieström	Töllstorp 1:468	2	6000-9000	Hushålls- och industriavfall		1950-talet-1972
Gammal tipp pulkabacken	Hillerstorp 2:69	3		Hushålls-, industri-, och farligt avfall	3000	?-1968
Gammal tipp för Kulltorpsområdet	Aggarp 1:83	4		Hushålls-, industri-, och farligt avfall	3000	1930-1970
Gammal tipp för Nissaforsområdet (centrum)	Nissafors 1:16	1		Hushålls-, industri-, och farligt avfall		1950-talet-1972
Gammal tipp för Nissaforsområdet (Anderstorpsvägen)	Nissafors 1:16	2	6000	Hushålls-, industri-, och farligt avfall		1950-talet-1970
Gammal tipp Flyhyltan	Åsenhöga prästgård 1:1>1	3-2	4000	Hushålls- och industriavfall		1960-1978
Slamdeponi Åsenhöga	Åsenhöga prästgård 1:39	3		Biologisk damm		1942-1980
Vegetationstipp Åsenhöga	Åsenhöga prästgård 1:38	2		Vegetation, hushållsavfall, misstankar om oklorerade organiska ämnen		1950-talet-1990
Vegetationsupplag Kulltorp	Kulltorp2:1>1	4	800	Biologiska dammar, vegetation		1961 (som biologiska dammar - pågående som vegetationsupplag)
Gammal tipp nära Friskatorp	Älmås 1:1	3		Industriavfall		1950-1970-tal
Gammal tipp på väg mot vindkraftsbygget, Nybygget	Älmås 1:1	2		Industriavfall		-
Hushållstipp precis vid Friskatorpet	Älmås 1:1	1		Industriavfall		1938-1980-tal
Gynnås	Gynnås 1:21			Hushålls- och industriavfall	6 ha	1968-2000 Deponi under sluttäckning, förväntas vara klart till år 2030.

VAGGERYDS KOMMUN

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Skillingaryds avfallsupplag	Lägret 1:6	1	200 000 (förorenade massor)	Hushållsavfall, industriavfall, farligt avfall, byggavfall, berg- och schaktmassor, spån	40 000	1960-1977
Åkers avfallsupplag	Åker 1:1	3-2		Hushållsavfall, farligt avfall		1950-talet-1974
Bondstorps avfallsupplag	Bondstorp 1:17	2	2000	Hushållsavfall, industriavfall, byggavfall, farligt avfall	1 000	1967-1983
Hagafors avfallsupplag	Horshaga 1:41	3-2		Hushållsavfall, industriavfall, farligt avfall		1954-1980
Hoks avfallsupplag	Morarp 2:98	1	30 0000	Från stolfabrik, trä, lackreser, spån,	4 000	1959-1983
Kalvadalens avfallsupplag	Staren 6,7	1		Hushållsavfall, industriavfall, farligt avfall		?-1950
Klevshults avfallsupplag	Rösberga 1:21	3-2		Hushållsavfall, industriavfall, farligt avfall		1950-talet -1984
Skillingaryds N avfallsupplag	Pålen 1:1	1		Hushållsavfall, trädgårdsavfall, industriavfall, farligt avfall		1940-talet-1959/60
Fåglabäcks avfallsanläggning	Fåglabäck 2:6			Hushållsavfall, industriavfall (osäkert om klassad som en avfallsdeponi)		
Svenarums grustäkt						
Gärahovs avfallsanläggning	Gärahov 2:1			Hushållsavfall, industriavfall		

VÄRNAMO KOMMUN

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
F.d. Forsheda avfallsupplag	Djuragärde 1:4	2	90 000	Hushållsavfall -71, industriavfall-76 schakt	11 000	1954-1976/-88
Bors västra avfallsupplag	Lundboholm 3:1	2	30 000	Hushållsavfall, industriavfall, schakt	13 600	1955-1972
Bors östra avfallsupplag	Lundboholm 3:1	3	2 300	Hushållsavfall, industriavfall	2 300	- 1955
Bredaryds avfallsupplag	Bredaryd 7:44	2	30 000	Hushållsavfall, industriavfall, schakt	5 000	1964-1972/-88
Bredaryds gamla avfallsupplag	Bredaryd 1:10	2	5 000	Hushålls- och industriavfall	5 000	1940-talet-1965
Bredaryds vegetationstipp	Bredaryd 24:1	2	45 000	Hushålls- och industriavfall, fr. 1991 schaktmassor	11 000	1971-2000/2009
F.d. Lannamo avfallsupplag	Lanna 5:6	2	2 000	Hushålls och -industriavfall	1 000	1940-talet-1971
F.d. Österskogs avfalldeponi m.fl.	Vällersten 2:3	2	15 000	Hushålls- och industriavfall, miljöfarligt avfall, resp. skrotanläggning	22 000	1952-73 resp. 1977
Finnvedens Bil AB	Jaktfalken 1	4		Avfallsanläggning		1922-1950
Forsheda avfallsupplag	Forsheda 5:108	2	4 000	Hushållsavfall, industriavfall 1930-60t	2 000	1910-1960-talet
Havrida slamtipp	Havrida 2:6	4	< 5 000	Slam	5 000	1970-1975
Horda avfallsupplag	Söderåsen 1:3	2	3 000	Hushållsavfall	1 500	1953-1974
Hångers avfallsupplag	Hånger 2:32	3	500	Hushålls- och industriavfall	500	1971
Kärda avfallsupplag	Kärda 1:1	2	2 000	Hushålls- och industriavfall	500	1940-talet -1971
Lanna avfallsupplag	Lanna 1:44	2	2 000	Hushålls- och industriavfall	900	1940-talet-1971
Lekelundstippen	Sörsjö 3:1	2	200 000	Industriavfall, Miljöfarligt avfall, FA schakt mm	29 000	1969-
Nydala avfallsupplag	Nydala 1:10	3	600	Hushållsavfall	600	1969

FORTSÄTTNING VÄRNAMO KOMMUN

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Nylunds avfallsupplag	Nylund 1:1	2	15 000	Hushålls- och industriavfall,	6 000	1930-1951
Ohs avfallsupplag	Os 1:3	3	800	Hushållsavfall	800	-1971
Ohs barkupplag	Os 2:1	2	8 000	Bark och annat avfall	4 000	
Rydaholms avfallsupplag	Sävrarp1:149	2	4 000	Hushålls- och industriavfall	2 000	
Slamdeponi på Nöbbeleds Mosse	Hjälshammar 5:11	3		Slam från reningsverk och trekammarbrunnar		1963-1977
Slamtipp, Rydaholms avloppsreningsverk	Hjortsjö 7:9	3	30 000	Slam från avloppsreningsverk och trekammarbrunnar, bark, schakt	2 000	1967-1991
Stomsjö avfallsanläggning	Stomsjö 1:1	2		Hushålls- och industriavfall, aska		1972-2008
Tännö avfallsupplag	Tännö 3:1	3	5 000	Hushålls- och industriavfall		1968-1975
Tännögatans avfallsupplag, Värnamo	Rörstorp 6:30	4	< 1 000	Snö	7 000	1942-1970
Värnamo avfallsupplag	Västhörja 12:1	2	1 500	Cyanider och kromater	800	1964
Åminnes avfallsupplag	Helmershus 6:7	2	11 000	Hushålls- och industriavfall	1 600	1933/-51-1972

PLANERADE ÅTGÄRDER NEDLAGDA DEPONIER

VAGGERYDS KOMMUN

Under planperioden ska MIFO 2 undersökning utföras för fem stycken nedlagda deponier i kommunen. Enligt kommunens tillsynsplan planeras en MIFO 2 undersökning per år.

VÄRNAMO KOMMUN

Utredning av kvarvarande deponier fortlöper under planperioden och prioriteras enligt klassning, placering i förhållande till närliggande bebyggelse men även av externa faktorer som påverkar. Om åtgärder krävs prioriteras det enligt behovet av skyddsåtgärder vilket styrs av vilket avfallsslag som deponeras och dess egenskaper vad gäller utlakning av farliga ämnen, men också av den omgivande miljöns känslighet.

GISLAVEDS KOMMUN

Under planperioden ska kompletterande undersökningar utföras för en stor del av nedlagda deponier i Gislaveds kommun. Planerat är även sluttäckning av Mossarpstippen och sanering av delytor av Djävulsön.

GNOSJÖ KOMMUN

Gnosjö kommun har sedan 2014 en handlingsplan för nedlagda avfallsdeponier genom vilken dessa kartläggs och riskklassificeras med syfte att främja nationella, regionala och lokala miljömål. För varje nedlagd avfallsdeponi som finns i kommunen har en orienterande studie och en samlad riskbedömning enligt MIFO fas 1 utförts. Utifrån detta har en prioriteringsordning upprättats gällande MIFO fas 2. En MIFO fas 2 att komma utföras för de deponier där det anses vara nödvändigt.

MÄTMETODER AVFALLSPLAN 2024-2030

GISLAVEDS KOMMUN GNOSJÖ KOMMUN VAGGERYDS KOMMUN VÄRNAMO KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Mätmetod per mål: SÅM	4
Mätmetod per mål: Gislaveds kommun	7
Mätmetod per mål: Gnosjö kommun	10
Mätmetod per mål: Vaggeryds kommun	13
Mätmetod per mål: Värnamo kommun	17

MÄTMETOD PER MÅL: SÅM

SÅM har tre mätmetoder som används för uppföljning av målen:

1. Kundundersökning (genomförs vartannat år).
2. Plockanalys (genomförs vartannat år).
3. Statistik avfallsmängder (genomförs varje år).

KUNDUNDERSÖKNING

Vartannat år genomförs en kundundersökning för att bland annat mäta hur invånare upplever levererade tjänster. Undersökningen görs för att ge underlag till utvärdering av insamlingssystem och avfallshantering samt för att ge underlag till verksamhetsplaneringen. Samtidigt används kundundersökningen för att kunna mäta och följa upp vissa mål i avfallsplanen. Undersökningen 2022 gäller som bas för dessa mål.

PLOCKANALYS

Vartannat år genomförs plockanalyser för att undersöka avfallsets sammansättning. Materialen som analyseras tas ut från hushållens avfall genom stickprov. Analyserna ger underlag till utvärdering av hur väl insamlingssystemet fungerar och visar även invånarnas beteenden i avfallshanteringen. Resultatet används löpande i verksamhetsplaneringen samt för att kunna mäta och följa upp vissa mål i avfallsplanen. Plockanalyserna från 2022 gäller som bas för dessa mål.

STATISTIK AVFALLSMÄNGDER

Statistik för respektive avfallsslag tas fram varje år under första kvartalet och gäller föregående kalenderår. Statistiken ger underlag till uppföljning och verksamhetsplanering och kan även användas till att jämföra verksamhetens resultat mot andra kommuner i landet. Statistiken används också till att mäta och följa upp vissa mål i avfallsplanen. Statistik för året 2021 gäller som bas för dessa mål.

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Den totala mängden kommunalt avfall ska minska till under 369 kg per invånare och år.

Mätmetod: Statistik för avfallsmängder i Avfall web. Målet avser mängd insamlat kommunalt avfall exklusive park- och trädgårdsavfall.

Mätningen inkluderar avfallsfraktionerna mat- och restavfall och grovavfall (exklusive park- och trädgårdsavfall), förpackningar och returpapper samt farligt avfall, elektronikavfall och batterier.

Basår: 2021: 421 kg/invånare/år.

Mål 2: Andelen onödigt matavfall i matavfallsfraktionen från hushåll ska minska till under 5 %.

Mätmetod: Resultat från plockanalyser utifrån kod P58 och P60 i Avfall web. Andelen onödigt matavfall i matavfallsfraktionen. Utgör andel av matavfall exklusive avfallsbärare och felsorterat avfall. Kod P58 avser plockanalys från villa och P60 från lägenheter.

Basår: 2022: värde P60 = 16,34 %. Underlag från P58 saknas.

Mål 3: Andelen invånare som vill ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängderna i sitt hushåll ska öka till 70 %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 12a i 2022 års enkät. Andelen som ganska mycket och väldigt mycket vill ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängderna.

Basår: 2022: 51%

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Andelen invånare som styr sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka till 70 %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 12b i 2022 års enkät. Andelen som ganska mycket och väldigt mycket styr sin konsumtion mot ökad återanvändning.

Basår: 2022: 52 %

Mål 2: Andelen invånare som vill köpa begagnade produkter ska öka till 70 %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 13b i 2022 års enkät. Andelen invånare som anger att det är ganska sannolikt eller mycket sannolikt att de skulle köpa begagnade produkter.

Basår: 2022: 48 %

Mål 3: Mängden grovavfall ska minska till 92 kg per invånare och år.

Mätmetod: Statistik för avfallsmängder i Avfall web. Målet avser mängd insamlat grovavfall exklusive park- och trädgårdsavfall.

Basår: 2021: 122 kg/invånare/år.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Mängden textil i restavfallet ska minska till under 1 %.

Mätmetod: Resultat från plockanalyser utifrån kod P15 och P30 i Avfall web. Andel textilavfall i förhållande till total mängd restavfall. Kod P15 avser plockanalys från villa och P30 från lägenheter.

Basår: 2022: P15 = 4,4 %, P30 = 1,9 %.

Mål 2: Mängden avfall som går till deponi ska minska till 5 kg per invånare och år.

Mätmetod: Statistik för avfallsmängder i Avfall web utifrån kod TR29; avfallsindikatorer - trappstegsindikator deponering.

Basår: 2021: TR29 = 20,61 kg/invånare/år.

Mål 3: Mängden avfall som lämnas till förbränning ska minska till 195 kg per invånare och år.

Mätmetod: Statistik för avfallsmängder i Avfall web utifrån kod TR35; avfallsindikatorer - trappstegsindikator energiåtervinning.

Basår: 2021: TR35 = 278,75 kg/invånare/år.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Andelen invånare som är nöjda med informationen om hur man ska sortera hushållets farliga avfall ska öka till 90 %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 15d i 2022 års enkät.

Basår: 2022: 71 %

Mål 2: Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna sitt farliga avfall ska öka till 90 %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 3b i 2022 års enkät.

Basår: 2022: 80 %

Mål 3: Inget farligt avfall ska förekomma i material till energiåtervinning.

Mätmetod: Resultat från plockanalyser från restavfall i avfallskärl samt fraktionen för brännbart på ÅVC.

Basår: 2022: < 0,01 kg/hushåll/vecka.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Andelen invånare som är nöjd med leverantören av tjänster för avfallshantering ska öka till 90 %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 16 i 2022 års enkät.

Basår: 2022: 85 %

Mål 2: Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna grovavfall ska öka till 90 %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 3a i 2022 års enkät.

Basår: 2022: 83 %

Mål 3: Andelen invånare som är nöjd med öppettiderna på återvinningscentralen ska öka till 85 %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 4b i 2022 års enkät.

Basår: 2022: 73 %

Mål 4: Andelen invånare som är nöjda med hur hämtningen av hushållsavfall (i behållare) från sin fastighet sköts ska öka till 92 %

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 1a i 2022 års enkät.

Basår: 2022: 88 %

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Mål 4: Nedskräpningen ska minska. Andelen invånare som upplever att nedskräpningen är ett problem ska minska till under 25 %.

Mätmetod: Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 19 i 2022 års enkät.

Basår: 2022: 42 %

MÄTMETOD PER MÅL: GISLAVEDS KOMMUN

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Inköpsstatistik utvalda engångsartiklar.

Nuläge: Tas fram.

Målvärde: 25 % minskning till 2030 jämfört med 2022.

Uppföljning: Årligen.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.

Mått: Antal upphandlade avtal som har krav på avfallsminimering.

Nuläge: Tas fram.

Målvärde: Alla relevanta avtal 2030 ska innehålla krav på avfallsminimering.

Uppföljning: 2026 och 2030.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 3: Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Mängd matsvinn per lagad portion.

Nuläge: Tas fram 2023/2024.

Målvärde: 25 % minskning till 2030 jämfört med 2023/2024.

Uppföljning: Årligen från 2025.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Återanvändningen av möbler och inventarier ska öka.

Mått: Flöde av produkter genom det kommunala möbelförrådet/digitala tjänsten för återanvändning.

Målvärde: Trendökning.

Uppföljning: Årlig.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Återanvändning av inerta massor ska öka.

Mått: Andel återanvänt mätt i ton alternativt m³.

Målvärde: Trendökning.

Uppföljning: Journal på anläggningar för massor.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.

Nuläge: Slam återvinns idag (2022) till Biomull för park och

anläggningsändamål.

Målvärde: Kunna använda slam för cirkulär livsmedelsproduktion.

Uppföljning: Avstämning nuläge var 3:e år.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Andelen av kommunalt verksamhetsavfall som återvinns ska öka.

Mått: Kg återvunnet material i förhållande till total mängd verksamhetsavfall.

Nuläge: Tas fram för 2022.

Målvärde: Indikator.

Uppföljning: Följa trend och tillse att återvinning ökar.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 3: Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

Mått: Att källsortering finns.

Nuläge: På de flesta (ska undersökas – enkät).

Målvärde: På alla.

Uppföljning: Halvvägs och periodslut.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter

ska minska.

Gislaveds kommun följer i åtgärdsprogram Hälsans miljömål 2023-2027 åtgärd

nummer 7, ”Minimera mängden kemiska produkter i den egna verksamheten.”

Uppföljning: Avstämning 2027.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska.

Mått: Följa relevanta ämnen.

Målvärde: Minskande trend.

Uppföljning: Genom miljörapport årligen.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 3: Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas

och vid behov åtgärdas.

Mått: Antal färdiga utredningar.

Målvärde: 1-2/år.

Mått: Antal genomförda åtgärdsförslag.

Målvärde: 1/år.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Kommunikationsinsatser för att öka kunskap och kompetens kring

avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och

ungdomar ska öka.

Mått: Antal kommunikationsinsatser årligen.

Målvärde: Minst en kommunikationsinsats per målgrupp vart tredje år.

Uppföljning: Årlig.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

Mått: Genomfört.

Målvärde: Alla 2030.

Uppföljning: Vart 4 år.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Mål 1: Tillgång till källsorteringsmöjligheter i gatu- och parkmiljö, fritidsområden,

centrumkärnor och andra frekvent använda platser ska öka.

Mått: Antal införda källsorteringsmöjligheter.

Uppföljning: Vart 3:e år.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Nedskräpningen ska minska.

Mått: Upplevd och faktisk minskning genom enkät och mätning.

Nuläge: 2024.

Målvärde: Minskande trend.

Uppföljning: Mätning vart 3:e år.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 3: Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.

Mått: Endast åtgärds mål att arbeta med.

Uppföljning: Redovisning av genomförda åtgärder vart annat år.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i

samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÄTMETOD PER MÅL: GNOSJÖ KOMMUN

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Inköpsstatistik utvalda engångsartiklar.

Målvärde: 25 % minskning till 2030 jämfört med 2022.

Uppföljning: Årligen.

Ansvar för uppföljning: Ekonomienheten, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.

Mått: Antal upphandlade avtal som har krav på avfallsminimering.

Nuläge: Det uppsatta kravet idag här att minska transporterna genom att öka mängden avtal med lokala handlare.

Målvärde: Alla relevanta avtal 2030 ska innehålla krav på avfallsminimering.

Uppföljning: 2026 och 2030

Ansvar för uppföljning: Ekonomienheten, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 3: Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Mängd matsvinn per lagad portion.

Nuläge: 14 gram/elev 2021.

Målvärde: 25 % minskning till 2025.

Uppföljning: Årligen.

Ansvar för uppföljning: Kostchefen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Återanvändningen av möbler och inventarier ska öka.

Mått: Flöde av produkter genom det kommunala möbelförrådet/digitala tjänsten för återanvändning.

Målvärde: Trendökning

Uppföljning: Årlig

Ansvar för uppföljning: Fastighetsenheten, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Återanvändning av inerta massor ska öka.

Mått: Andel återanvänt mätt i ton alternativt m³.

Målvärde: Trendökning.

Uppföljning: Journal på anläggningar för massor.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.

Mått: Ton

Nuläge: Torrslammet från ARV går idag till att täcka deponi.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Andelen av kommunalt verksamhetsavfall som återvinns ska öka.

Mått: Kg återvunnet material i förhållande till total mängd verksamhetsavfall

Nuläge: Tas fram för 2022.

Målvärde: Indikator.

Uppföljning: Följa trend och tillse att återvinning ökar.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & Fritidsförvaltningen, Kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 3: Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

Mått: Att källsortering finns.

Nuläge: Skolor och äldreboenden har källsortering i dag.

Målvärde: Att alla förvaltningar får källsortering.

Uppföljning: Halvårs och periodslut

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Inköp av farliga kemiska produkter.

Nuläge: Mycket är idag utfasat och Kostenheten har Kravmärkning.

Målvärde: Minskande trend genom utbyte till miljövänligare alternativ.

Uppföljning: Årlig

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kostenheten, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska.

Mått: Tillåtna gränsvärden för spridning på åkermark.

Nuläge: Slammet från ARV används för täckning av deponin.

Målvärde: Minskande trend.

Uppföljning: Provtagning och miljörapport årligen.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 3: Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas.

Mått: Utredda och åtgärdade deponier.

Nuläge: 0

Målvärde: 1/år.

Uppföljning: Årlig

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Kommunikationsinsatser för att öka kunskap och kompetens kring avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och ungdomar ska öka.

Mått: Antal kommunikationsinsatser årligen.

Nuläge: Håll Sverige Rent genomför årligen skräpplockardagarna.

Målvärde: Minst en kommunikationsinsats årligen.

Uppföljning: Årlig

Ansvar för uppföljning: Kultur- och utbildningsförvaltningen, Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

Mått: Genomfört.

Nuläge: 0

Målvärde: Alla 2030.

Uppföljning: Vart 4 år.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Mål 1: Tillgång till källsorteringsmöjligheter i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra frekvent använda platser ska öka.

Mått: Antal införda källsorteringsmöjligheter/antal totala antal platser.

Nuläge: 0

Målvärde: 10 utvalda platser.

Uppföljning: Vart 3 år.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Nedskräpningen ska minska.

Mått: Upplevd och faktisk minskning genom enkät och mätning.

Nuläge: 2023

Målvärde: Minskande trend.

Uppföljning: Mätning vart 3 år.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 3: Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.

Mått: Endast åtgärds mål att arbeta med.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÄTMETOD PER MÅL: VAGGERYDS KOMMUN

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska.

Målvärde: Varje förvaltning väljer en engångsprodukt att arbeta med. Engångsprodukten ska minska med minst 25% från år 2022 (startår) till år 2030.

Nyckeltal engångsprodukter: Förslag att vi väljer ut en eller två engångsprodukter som vi vill minska och att varje förvaltning själva får redovisa vilka åtgärder de har gjort. Det bör vara engångsprodukter som går att mäta/följa i vårt inköpssystem.

Nuläge: Statistik för detta kan plockas fram för 2022.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Vaggeryds energi, VSBo, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Tekniska nämnden, Miljö- och byggnämnden.

Mål 2: Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.

Målvärde: Vid 2030 ska avtalen inom 5 områden innehålla krav på avfallsminimering. Förslag på avtalsområden är livsmedelsupphandlingen, städ- och kemupphandlingen, catering, kontorsmaterial (SKR:s upphandling) och sjukvårdsartiklar (SKR:s upphandling).

Nyckeltal: Antal avtal där krav på avfallsminimering har ställts.

Nuläge: Krav på avfallsminimering ställdes i 1 upphandling (livsmedelsupphandling).

Ansvar: Huvudansvar Kommunstyrelsen (som ansvarig för upphandlingen) samt delansvariga Vaggeryds energi, VSBo, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Tekniska nämnden, Miljö- och byggnämnden.

Mål 3: Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska.

Målvärde: Matsvinnet i våra verksamheter ska minska med 40 % till år 2025 jämfört med år 2018.* Eventuell revidering vid 2026.

Nyckeltal: Mätningar av matsvinn, uppgifter från barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

Nuläge: Mellan 2018-2021 har matsvinnet minskat med 34 % i barn- och utbildningsförvaltningen.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden.

* Detta mål finns i kommunens befintliga miljöprogram och en ny ambitionsnivå föreslås beslutas under 2025 för 2026-2030.

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Återanvändningen av möbler och inventarier ska öka.

Målvärde: Till revideringsåret 2026 ska ett system för hantering av produkter finnas. Vid revideringen sätts sedan ett mål om antal produkter.

Nyckeltal: System för JA/NEJ, redovisning på aktiviteter från nämnder.

Nuläge: Inga siffror finns på hur mycket möbler eller inventarier som återbrukas.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Vaggeryds energi, VSBo, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden.

Mål 2: Återanvändning av inerta massor ska öka.

Målvärde: 95 % av massorna i exploateringsområden ska återanvändas senast 2030.

Nyckeltal: Tekniska nämnden redovisar andelen massor som återanvänds årligen.

Nuläge: Nuläge föreslås bli år 2022 där tekniska kontoret redovisar andelen massor som återanvänds vid exploateringsprojekt.

Ansvar: Tekniska nämnden.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.

Målvärde: 100 % av slammet ska återvinnas.

Nyckeltal: Tekniska kontoret redovisar andelen slam som återvinnas.

Nuläge: År 2022 återvinnas allt slam.

Ansvar: Tekniska nämnden.

Mål 2: Andelen av kommunalt verksamhetsavfall som återvinnas ska öka.

Målvärde: Målvärde anges vid revidering 2026 alternativt andelen verksamhetsavfall som återvinnas ska öka med 10 %.

Nyckeltal: Siffror levereras från fastighetsenheten (entreprenör).

Nuläge: Statistik för detta kan plockas fram för 2022.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Vaggeryds energi, VSBo, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden.

Mål 3: Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

Målvärde: 100 %.

Nyckeltal: Siffror levereras från fastighetsenheten (entreprenör).

Nuläge: Statistik för detta kan plockas fram.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Vaggeryds energi, VSBo, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter ska minska.

Målvärde: Senast 2025 ska en substitutionsbedömning av alla farliga kemiska produkter i våra verksamheter ha genomförts och de farligaste kemikalierna har bytts ut.

Nyckeltal: JA/NEJ, andelen kemikalier där en substitutionsbedömning genomförts.

Nuläge: Antalet kemikalier finns inventerade i kommunens kemikaliehanterings-system. Under 2022 har ingen kemikalie genomgått en substitutionsbedömning.

Ansvar: Kommunstyrelsen (AME och räddningstjänsten), Vaggeryds energi, VSBo, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Tekniska nämnden.

Mål 2: Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska.

Målvärde: Antalet stickprovskontroller ska öka till 2030. Detta är ett sätt för kommunen att arbeta med uppströmsarbete.

Nyckeltal: Mätning av tungmetaller i slammet.

Nuläge: Inget arbete för att minska farliga ämnen i slam från avloppsrening genomförs.

Ansvar: Tekniska nämnden.

Mål 3: Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas.

Målvärde: Tekniska förvaltningen arbetar i enlighet med den handlingsplan för nedlagda avfallsdeponier som finns.

Nyckeltal: Tekniska kontoret och miljö- och byggförvaltningen redovisar årligen det arbete som utförts i handlingsplanen.

Ansvar: Tekniska nämnden.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Kommunikationsinsatser för att öka kunskap och kompetens kring avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och unga ska öka.

Målvärde: 1 kunskaps- och kompetensinsats ska genomföras per år. Detta är något som finns med i kommunens miljöriktlinjer i miljöprogrammet och är ett sätt vi kan arbeta med frågan.

Nyckeltal: Antal insatser per år.

Ansvar: Kommunstyrelsen (ansvarig för framtagande av informationsinsats till medarbetarna), barn- och utbildningsnämnden (ansvarig för informationsinsats till elever), SÅM (bidrar med kunskap och kompetens till informationsinsatserna) samt socialnämnden, tekniska nämnden, Vaggeryds energi, VSBo, miljö- och byggnämnden och kultur- och fritidsnämnden som ansvarar för att medarbetarna tar del av kommunikationsinsatserna.

Mål 2: Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

Målvärde: 100 %

Nyckeltal: Antal publika lokaler som har källsortering.

Nuläge: Statistik går att plocka fram.

Ansvar: Socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Mål 1: Tillgång till källsorteringsmöjligheter i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra frekvent använda platser ska öka.

Målvärde: Ett antal förutbestämda platser väljs ut där detta ska införas där 100 % av dessa platser ska ha källsorteringsmöjligheter till 2030.

Nyckeltal: Antal platser med möjlighet till källsortering.

Nuläge: Inga källsorteringsmöjligheter finns i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra frekvent använda platser.

Ansvar: Tekniska nämnden.

Mål 2: Nedskräpningen ska minska.

Målvärde: Minskning med 10 % på utvalda ytor som mäts.

Nyckeltal: Utvalda ytor kan plockas på skräp där mängden skräp (m² eller kg) mäts vid återkommande tillfällen (1 vecka vår samt 1 vecka höst).

Nuläge: Inga skräpmätningar har utförts tidigare.

Ansvar: Tekniska nämnden.

Mål 3: Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.

Målvärde: Antalet åtgärdade fall av trädgårdsdumpning ska öka.

Nyckeltal: Antalet åtgärdade fall av dumpning av trädgårdsavfall.

Nuläge: Ingen statistik på antal fall av dumpning av trädgårdsavfall finns.

Ansvar: Tekniska nämnden.

MÄTMETOD PER MÅL: VÄRNAMO KOMMUN

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska.

Nyckeltal: Skoskydd.

Nyckeltal: Engångshandskar.

Uppföljning: Kommunstyrelsen.

Mål 2: Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.

Mått: Antal avtal.

Utgångsvärde: 3.

Målvärde: 5.

Uppföljning: Kommunstyrelsen.

Mål 3: Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Andel matsvinn i måltidsservice.

Utgångsvärde: 7 %.

Målvärde: 6,2 %.

Uppföljning: Servicenämnden.

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Återanvändningen av möbler och inventarier i kommunala verksamheter ska öka.

Mått: Antal kollin som cirkuleras på Jobbcenter eller motsvarande.

Utgångsvärde: 129.

Målvärde: 200.

Uppföljning: Medborgarnämnden.

Mål 2: Återanvändning av inerta massor ska öka.

Nyckeltal: Lagerssaldo per produktgrupp.

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.

Avsättning av slam finns till 2030 genom sluttäckning av Stomsjö deponi.

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

Mål 2: Andelen kommunalt verksamhetsavfall som återvinns ska öka.

Mått: Vikt per fraktion: plast, kartong, metall, glas, papper.

Nuläge: Anges vid revidering.

Målvärde: Anges vid revidering.

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

Mål 3: Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

Mått: Antal sorteringsutrymmen.

Nuläge: 0.

Målvärde: 100 st fastigheter till år 2024.

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter ska minska.

Nyckeltal: Andel kemikalier i i-Chemistry. REACH Kandidatlistan.

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

Mål 2: Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska.

Nyckeltal: mg/kg: bly, kadmium, koppar.

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

Mål 3: Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas.

Mått: Antal färdiga utredningar.

Målvärde: 1-2/år.

Mått: Antal genomförda åtgärdsförslag.

Målvärde: 1/år.

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Kommunikationsinsatser kring avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och ungdomar.

Mått: Antal informationsinsatser.

Nuläge: 0.

Målvärde: 2/år.

Uppföljning: Kommunstyrelsen.

Mål 2: Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

Mått: Andel förutbestämda platser med källsortering.

Nuläge: 0.

Målvärde: 100 %.

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Mål 1: Möjligheter till källsortering i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra större populära platser utomhus ska öka.

Mått: Antal förutbestämda platser med källsortering.

Nuläge: 0.

Målvärde: 100 %.

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

Mål 2: Nedskräpningen ska minska.

Mått: Upplevd förbättring på förutbestämda platser.

(fråga: Har nedskräpningen minskat?)

Uppföljning: Kommunstyrelsen.

Mål 3: Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.

Mått: Upplevd förbättring på förutbestämda platser.

(fråga: Har dumpning minskat på förutbestämda platser?)

Uppföljning: Teknik- och fritidsnämnden.

AVFALLSPLAN 2024-2030

GISLAVEDS KOMMUN GNOSJÖ KOMMUN VAGGERYDS KOMMUN VÄRNAMO KOMMUN

BAKGRUND OCH SYFTE

- Alla kommuner är skyldiga att utarbeta kommunala avfallsplaner. Miljöbalken (1998:808) 15 kap 41§.
- Avfallsplan 2024-2030 beskriver hur GGVV-kommunerna och SÅM ska driva och utveckla avfallshanteringen under planperioden.
- Avfallsplanen utgör tillsammans med de lokala avfallsföreskrifterna den kommunala renhållningsordningen.
- Övergripande strävar avfallsplanen mot ett hållbart samhälle där avfall hanteras på bästa sätt ur ett miljömässigt, socialt och ekonomisk perspektiv.

REGELSTYRDA FÖRUTSÄTTNINGAR

- Avfallsplanens målsättningar och åtgärder ska bland annat utgå från nationella miljö kvalitetsmål, etappmål och andra relevanta mål, strategier och planer samt EU:s avfallshierarki (avfallstrappan) som är antagen i den svenska Miljöbalken (1998:808).
- Avfallsplanen ska även omfatta mål och åtgärder kring minskning av nedskräpning och beskriva planerade styrmedel.

Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (NFS 2020:6)

MÅLGRUPPER FÖR AVFALLSPLANEN

- Avfallsplanen riktar sig till förtroendevalda och anställda som arbetar med avfallsfrågor inom kommunernas organisationer.
- Avfallsplanen riktar sig även till andra som på något sätt är involverade i avfallshantering, t. ex. allmänheten, entreprenörer, privata företag och organisationer.

FRAMTAGANDEPROCESSEN

- SÅM har varit projektägare i arbetet med framtagandet av Avfallsplan 2024-2030.
- Arbetet har genomförts av en intern projektgrupp inom SÅM tillsammans med en avfallsplanegrupp bestående av en eller två representanter från varje medlemskommun.
- Kommunrepresentanterna har varit miljöstrateger, miljöingenjörer eller andra tjänstemän med liknande roller.
- Avfallsplanegruppens deltagare har även ansvarat för förankringen av avfallsplanearbetet i respektive kommun.
- Arbetet har pågått fortlöpande under cirka tre års tid.

AVFALLSPLANENS DOKUMENT

Avfallsplan 2024-2030

- Bakgrund och syfte.
- Läsanvisningar.
- Målområden inkl. strategier och förslag på åtgärder.
- Styrmedel och uppföljning.
- Ordlista.

Mätmetoder Avfallsplan 2024-2030

- Mätmetoder för måluppföljning under planperioden, fördelat per kommun respektive SÅM.
- Utgångsläge för varje mål fördelat per kommun respektive SÅM.

Bilagor Avfallsplan 2024-2030

- Nulägesbeskrivning.
- Miljökonsekvensbeskrivning.
- Analys av framtida insamlingssystem och anläggningar.
- Dataunderlag.
- Uppföljning av Avfallsplan 2018-2022.

GEMENSAMMA ÖVERGRIPANDE MÅLOMRÅDEN

- Avfallsplan 2024-2030 omfattar för de fyra GGVV-kommunerna och SÅM sex gemensamma målområden:
 1. Förebygga avfall
 2. Öka återanvändningen
 3. Välfungerande återvinning
 4. Minska avfallets farlighet
 5. Människan i fokus
 6. Minska nedskräpningen
- Syftet med varje målområde specificeras genom strategier.
- Varje målområde innehåller mål för kommunerna respektive SÅM samt förslag på åtgärder. Kommunerna och SÅM fastställer årsvis åtgärder och aktiviteter i sin verksamhetsplanering och ansvarar var och en för att uppnå målen.

FÖRTYDLIGANDE RESPEKTIVE MÅLOMRÅDE

1. **Förebygga avfall**

Mål och strategier för att i första hand minimera avfall genom att undvika onödig konsumtion.

2. **Öka återanvändningen**

Mål och strategier för att förlänga produkters livslängd genom ökad återanvändning.

3. **Välfungerande återvinning**

Mål och strategier för ökad materialåtervinning vilket ger ett minskat behov av råvaror och energi till förmån för klimatet.

4. **Minska avfallets farlighet**

Mål och strategier för ökad kunskap om vad som är farligt avfall, för att få bort giftiga och farliga ämnen ur kretsloppet samt god hantering av det avfall som uppstår för att säkerställa en bra arbetsmiljö.

5. **Människan i fokus**

Mål och strategier för en mer tillgänglig och enklare insamling som ska vara lätt att förstå, erbjuda efterfrågad service och omhänderta avfall med minskade risker för människor och miljö.

6. **Minska nedskräpningen**

Mål och strategier för att förebygga och begränsa nedskräpning.

STYRMEDEL FÖR ATT UPPNÅ MÅLEN

- Lokala avfallsföreskrifter
- Avfallstaxan: Ekonomisk styrning i syfte att främja återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering
- Kommunikation och information
- Upphandling och inköp
- Fysisk planering: T. ex. genom kommunernas översiktsplaner och detaljplaner
- Kommunal tillsyn

BEDÖMNING AV MILJÖPÅVERKAN

Miljöaspekt	Ingen betydande miljöpåverkan	Troligen betydande miljöpåverkan
Befolkning och människors hälsa		X (positiv)
Biologisk mångfald, djur- och växtliv	X	
Mark		X (positiv)
Vatten	X	
Luft och klimat		X (positiv)
Landskap	X	
Bebyggelse	X	
Kulturmiljö	X	
Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön	X	
Hushållning material, råvaror och energi		X (positiv)

Identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av avfallsplanen kan antas medföra.

Se Bilagor Avfallsplan 2024-2030, avsnitt Miljökonsekvensbeskrivning.

INTERNREMISS OCH OFFENTLIG UTSTÄLLNING

- Internremiss inom de kommunala organisationerna samt kommunala bolagen hösten-vintern 2022.
- Offentligt samråd/utställning 15 maj – 21 juni 2023 för inhämtande av allmänhetens och andra intressenters synpunkter.
- Utställningen av plandokumentet skedde
 - digitalt på SÅM:s webbplats till vilken kommunernas webbplatser hänvisade
 - fysiskt på respektive kommunhus samt på SÅM:s kontor i Skillingaryd
- Ett mindre antal synpunkter inkom under utställningsperioden vilka har sammanställts i samrådsredogörelsen.

MÄTMETODER FÖR MÅLUPPFYLLELSE

- Respektive kommun samt SÅM ansvarar för att utifrån de egna förutsättningarna mäta och följa upp sina mål under planperioden.
- Exempel på mätmetoder kan vara statistikuppföljning, kundundersökningar och plockanalyser.
- I bilaga *Mätmetoder Avfallsplan 2024-2030* redovisas samtliga mätmetoder och nyckeltal för respektive kommun samt SÅM.

GENOMFÖRANDE UNDER PLANPERIODEN

- De fyra kommunerna har utarbetat gemensamma övergripande målformuleringar med specifika ambitioner per mål och kommun. Målen för SÅM är specifika utifrån verksamhetens ansvar.
- SÅM respektive kommunerna ansvarar var och en för att uppnå avfallsplanens uppsatta mål under planperioden.
- Respektive part ska även utarbeta åtgärder och konkreta aktiviteter i sin årliga verksamhetsplanering.

UPPFÖLJNING UNDER PLANPERIODEN

- Avfallsplanegruppen med representanter från kommunerna respektive SÅM ska träffas två gånger per år för avstämning.
- Vartannat år ska en delavstämning genomföras med redovisning av aktuell måluppfyllelse samt genomförda aktiviteter.
- Efter fyra år ska en fördjupad avstämning och uppföljning genomföras. I samband med denna uppföljning kan avfallsplanen revideras med eventuella justeringar av mål och mätmetoder.

TILLSAMMANS SKAPAR VI EN HÅLLBAR FRAMTID

**TILLSAMMANS SKAPAR VI
EN HÅLLBAR FRAMTID**

AVFALLSPLAN 2024-2030

GISLAVEDS KOMMUN GNOSJÖ KOMMUN VAGGERYDS KOMMUN VÄRNAMO KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	4
Innehåll och läsanvisning	6
Målområde 1: Förebygga avfall	9
Målområde 2: Öka återanvändningen	12
Målområde 3: Välfungerande återvinning	17
Målområde 4: Minska avfallets farlighet	20
Målområde 5: Människan i fokus	25
Målområde 6: Minska nedskräpningen	28
Styrmedel för att uppnå målen	32
Uppföljning under planperioden	34
Ordlista	35

INLEDNING

Att förebygga, återanvända och återvinna avfall är områden som får allt mer fokus. Merparten av det avfall som idag läggs i soptunnan eller lämnas på återvinningscentralen kan återanvändas eller återvinnas som material eller energi, något som är bra för miljön och bidrar till ett mer hållbart samhälle.

Tillgängliga avfallshanteringssystem behöver vara utformade för att effektivt bidra till mer återanvändning av produkter och en högre materialåtervinningsgrad för det avfall som ändå uppstår. Rätt hanterat avfall är en resurs och kan ersätta uttag av ändliga resurser. Det behövs fler möjligheter och initiativ som har som mål att förebygga avfall. Tänk till exempel på att låna, dela, hyra och öka produkters livslängd genom reparation.

Genom att öka produkters livslängd minskar behovet av nyproduktion och som en följd av detta såväl mängden avfall som nyttjandet av resurser. Alla behöver ta ansvar och göra en omställning till mer hållbara vanor och beteenden.

BAKGRUND OCH SYFTE

I enlighet med rådande lagstiftning (Miljöbalken 15 kapitel 41§), ska alla kommuner ta fram kommunala avfallsplaner. Tillsammans med de kommunala avfallsföreskrifterna är avfallsplanen en del av renhållningsordningen som beskriver regler och strategiska planer för hanteringen av hushållens avfall, så kallat kommunalt avfall. Sedan år 2018 har kommunalförbundet Samverkan Återvinning och Miljö (SÅM) ansvaret för hanteringen

Avfallsplanen är ett viktigt verktyg i SÅM:s och kommunernas strategiska arbete med utveckling av avfallshanteringen mot ett hållbart samhälle.

av kommunalt avfall i medlemskommunerna Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo. I ansvaret ingår strategisk planering och förebyggande arbete, insamling och behandling av avfall samt information om avfallshantering, utarbetande av renhållningsordning och taxor med mera.

Kommunerna har fortfarande ett stort ansvar inom avfallshanteringen, framförallt gällande sitt eget verksamhetsavfall men även när det gäller myndighetsutövning och att implementera avfallsförebyggande åtgärder i samhällsplaneringen.

Avfallshantering är ett komplext område som är under kontinuerlig utveckling. Lagstiftning driver tillsammans med nationella och internationella mål samhällets utveckling mot ett ökat miljöfokus

och en förskjutning från att endast hantera avfall till att även förebygga avfall och arbeta för mer återanvändning och ökad återvinning. Avfallsplanen är ett viktigt verktyg i SÅM:s och kommunernas strategiska arbete med utveckling av avfallshanteringen mot ett hållbart samhälle.

Avfallsplanen beskriver hur kommunerna och SÅM ska driva och utveckla avfallshanteringen under åren 2024 till och med 2030. Planen är uppdelad i målområden som speglar avfallshierarkin och SÅM:s verksamhet. Avfallsplanen ska fungera som ett gemensamt styrdokument för avfallshanteringen och ge parterna förutsättningar att arbeta strategiskt tillsammans för att nå uppsatta mål. Övergripande strävar avfallsplanen mot ett hållbart samhälle där avfall hanteras på bästa sätt ur ett miljömässigt, socialt och ekonomisk perspektiv.

AVFALLSPLANENS OMFATTNING OCH MÅLGRUPP

Innehållet i avfallsplanen regleras i Naturvårdsverkets *Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (NFS 2020:6)*. Avfallsplanen ska bland annat omfatta mål och åtgärder för att förebygga och hantera kommunalt avfall. Dessa ska utgå från de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen och andra relevanta mål, strategier och planer samt avfallshierarkin. Avfallsplanen ska även omfatta mål och åtgärder kring minskning av nedskräpning och beskriva styrmedel man planerar att använda.

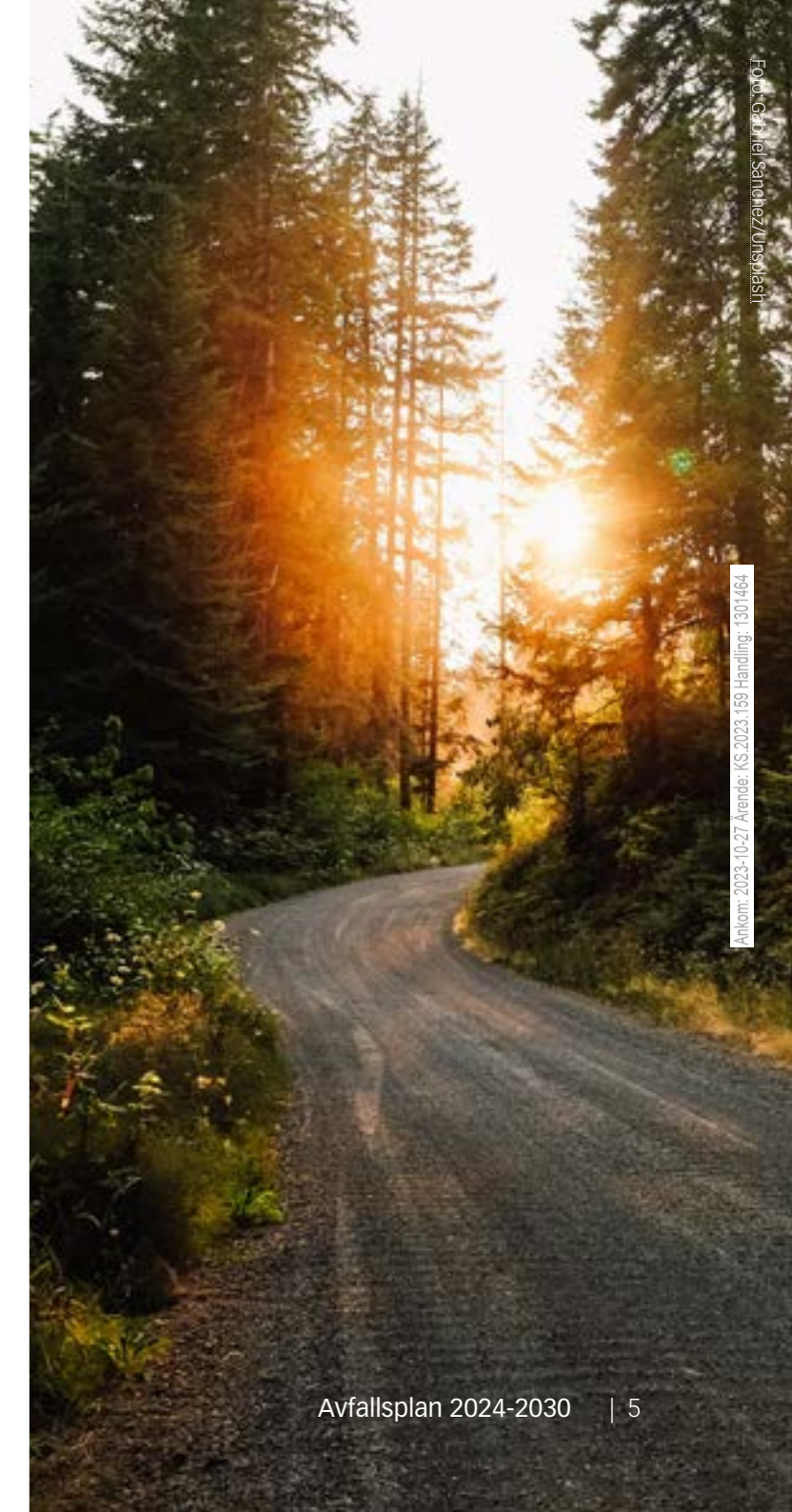
Utöver detta redogör avfallsplanen i bilagor för uppgifter om anläggningar, uppgifter om nedlagda deponier och en uppföljning av föregående avfallsplan.

Avfallsplanen fastställs av respektive kommuns fullmäktige och riktar sig till de förtroendevalda och anställda inom kommunernas organisationer som arbetar med avfallsfrågor. Avfallsplanen riktar sig även till andra som på något sätt är involverade i avfallshantering, till exempel allmänheten, entreprenörer, privata företag och organisationer.

FRAMTAGANDE AV AVFALLSPLANEN

SÅM har varit projektägare i arbetet med framtagandet av avfallsplanen för år 2024-2030. Arbetet har skett genom en intern projektgrupp inom SÅM tillsammans med en avfallsplanegrupp till vilken respektive medlemskommun utsett en eller två representanter. Kommunrepresentanterna har fått framföra synpunkter och diskutera målformuleringar och möjliga åtgärder kopplade till målen. Kommunrepresentanterna har varit miljöstrateger eller haft liknande roller i respektive kommun. Representanterna har även ansvarat för att säkerställa förankringen av avfallsplanarbetet i respektive kommun.

Då en uppföljning av tidigare avfallsplan 2018-2022 ingår i framtagandet av Avfallsplan 2024-2030, medför detta att den nya planen förväntas kunna antas under andra halvan av 2023.

INNEHÅLL OCH LÄSANVISNING

AVFALLSPLANENS DOKUMENT

AVFALLSPLAN 2024-2030

I Avfallsplan 2024-2030 återfinns sex målområden med målsättningar, strategier för målarbetet och förslag på åtgärder. Här återfinns även styrmedel för att uppnå målen samt ett avsnitt om hur målarbetet ska följas upp under planperioden.

MÄTMETODER AVFALLSPLAN 2024-2030

I dokumentet återfinns utgångsläget för målen, de mätmetoder som används samt hur uppföljningen under planperioden kommer att ske.

BILAGOR AVFALLSPLAN 2024-2030

Bilagor Avfallsplan 2024-2030 återfinns bland annat en nulägesbeskrivning samt miljökonsekvensbeskrivning inför framtagningen av Avfallsplan 2024-2030, en analys av hur avfallshanteringen kan komma att utvecklas och dataunderlag med mera. Här finns även en uppföljning av Avfallsplan 2018-2022.

BESKRIVNING AV MÅL OCH ÅTGÄRDER

MÅLEN

Målen är specifika för SÅM utifrån SÅM:s verksamhetsansvar. De fyra kommunerna har arbetat fram gemensamma övergripande målformuleringar men den specifika ambitionen per mål och kommun anges i dokumentet Mätmetoder Avfallsplan 2024-2030. Även åtgärderna samt hur målen mäts och följs upp under planperioden skiljer sig mellan kommunerna utifrån respektive kommuns förutsättningar.

ÅTGÄRDER

I avfallsplanen anges förslag på åtgärder som motsvarar de aktiviteter som ska utföras för att nå målen. Då planperioden löper över lång tid och omvärldsförutsättningarna ständigt förändras så anges inga definitiva åtgärder i avfallsplanen. SÅM och kommunerna kommer istället inför varje enskilt år att ta fram åtgärder i sitt arbete för att uppnå målen. Respektive part som berörs av ett eller flera mål ansvarar för att utarbeta åtgärder och konkreta aktiviteter i sin årliga verksamhetsplanering.

MÅLOMRÅDE I: FÖREBYGGA AVFALL

EU:s avfallshierarki är tydlig – avfallsförebyggande är det första viktiga steget för att minska resursanvändningen. Sedan år 2020 är det dessutom ett lagkrav att kommuner ska lämna information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder för de avfallsslag som hushållen genererar. 1 januari 2024 utökas lagkravet till att även omfatta information kring att förebygga förpackningsavfall. Genom att förändra konsumtionsmönster och göra medvetna val kan hushållens avfallsmängder minska. Förebygga avfall innebär att minimera avfallet genom att undvika onödig konsumtion och till exempel använda produkter under längre tid, reparera, låna och dela saker. För att skapa en hållbar framtid krävs en beteendeförändring till ett mer avfallsförebyggande konsumtionsmönster i GGVV-regionen. Avfallsarbetet berör oss alla, vi måste tillsammans ta ansvar för omställningen till en hållbar framtid.

MÅL SÅM

1. Den totala mängden kommunalt avfall ska minska till 369 kg per invånare och år.
2. Andelen onödigt matavfall i matavfallsfraktionen från hushåll ska minska till under 5 %.
3. Andelen invånare som vill ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängderna i sitt hushåll ska öka till 70 %.

MÅL KOMMUNER

1. Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska.
2. Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.
3. Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska

STRATEGI

Gemensamt med kommunerna ska SÅM engagera människor till beteendeförändring och på så vis fungera som accelerator i detta arbete. En trovärdig och närvarande kommunikation är vårt viktigaste redskap för att inspirera och motivera till förändring. Kommunikationen ska riktas till kommuninvånare likväl som till näringsliv och intresseorganisationer, där SÅM och kommunerna skapar samverkan och nätverkande inom hållbar utveckling. De insatser som genomförs ska vara målgruppsanpassade, effektiva och skapa värde för alla parter. I avfallsplanen är ekologisk hållbarhet ledstången men den måste även balanseras med social och ekonomisk hållbarhet.

EU:s avfallshierarki kan visualiseras som en trappa i fem steg och kallas även avfallstrappan.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR SÅM

- Informera och engagera näringslivet i GGVV-regionen om den hållbara utvecklingen genom temabaserade träffar.
- Verka för avfallsförebyggande initiativ i samverkan med andra organisationer och lokala aktörer.
- Utredda om ett repaircafe kan fungera i GGVV-regionen i samverkan med ideella organisationer.
- Genomföra kommunikationsinsatser med fokus på låna, dela och reparera.
- Utforma kommunikationsinsatser för pedagogisk verksamhet.
- Föra dialog med lokalt näringsliv med syfte att minska åtgången av förpackningar.
- Kontinuerliga kommunikationsinsatser med fokus på att minska förpackningsavfall och returpapper hos hushållen.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Ställa krav på förnybart eller återvunnet material i engångsartiklar vid upphandling.
- Pröva att övergå till flergångsartiklar där engångsartiklar används. En analys och lämplighetsbedömning ska göras inför övergång.
- Livsmedelsverkets metod för att mäta och följa upp matsvinn är införd i kommunens alla kök senast 2025.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Ställa krav på förnybart eller återvunnet material i engångsartiklar vid upphandling.
- Underlätta för invånare/kunder att betala med digitala fakturor.
- Pröva att övergå till flergångsartiklar där engångsartiklar används. En analys och lämplighetsbedömning ska göras inför övergång.
- Livsmedelsverkets metod för att mäta och följa upp matsvinn är införd i kommunens alla kök senast 2025.

Gnosjö har gemensam upphandling med Gislaved. Det uppsatta kravet idag här att minska transportererna genom att köpa varor lokalt.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Förvaltningarna arbetar aktivt med att minska sitt eget avfall med fokus på plastförpackningar och kontorspapper. Fokus ligger också på att minska onödiga engångsprodukter samt att i största möjliga mån återbruka. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025). En analys och lämplighetsbedömning ska göras av vilka engångsprodukter som kan minskas.
- Fortsatt arbete med att minska matsvinnet i kommunens verksamheter enligt det arbete som finns samt fortsatt utåtriktad kommunikation. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).

- Arbete enligt åtgärden "Upphandling och strategiska inköp" från länsstyrelsens åtgärdsprogram Minskad klimatpåverkan (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025). Åtgärden innebär t.ex. att kommunen vid upphandling ska ställa krav på minskad klimatpåverkan, tjänster istället för produkter, återvinna och begagnade produkter samt ökad livslängd.
- Delta i workshops om upphandlingar som länsstyrelsen anordnar i enlighet med åtgärden i länsstyrelsens åtgärdsprogram Minskad klimatpåverkan. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Kommunikationsinsatser riktade till inköpare inom barn- och utbildnings samt serviceförvaltningen.
- Krav ställs i kommande upphandlingar inom lämpliga avtalsområden.
- Inspirationskock jobbar med aspekter som attraktivitet och att tillvarata mat/minska matsvinn samt att säkerställa rutiner vid tillagning och servering.

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Ökad återanvändning bidrar till en minskad resursförbrukning. För att nå en ökad återanvändning krävs förändrade konsumtionsmönster och beteenden kring bortskänkning, försäljning samt användning av second hand. Det krävs både miljömedvetna val av alla samt en fungerande infrastruktur för insamling och försäljning av produkter inom second hand. Det behövs även fler initiativ för ökat återbruk, till exempel loppis, klädbytesdagar, bytesbibliotek och Ge och Ta.

MÅL SÅM

1. Andelen invånare som styr sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka till 70 %.
2. Andelen invånare som vill köpa begagnade produkter ska öka till 70 %.
3. Mängden grovavfall ska minska till 92 kg per invånare och år.

MÅL KOMMUNER

1. Återanvändningen av möbler och inventarier ska öka.
2. Återanvändningen av inerta massor ska öka.

STRATEGI

SÅM har som mål att förändra människors tankesätt kring återanvändning för att öka viljan att återanvända produkter. Det behöver göras genom att SÅM inspirerar och engagerar till förändring med hjälp av kunskap, fakta och goda exempel.

SÅM:s verksamhet ska vara trovärdig och lättillgänglig. För det krävs att SÅM är närvarande med målgruppsanpassade insatser där invånaren finns. Det kan vara kommunikativa insatser till exempel i pedagogisk verksamhet och inom näringslivet likväl som återbruksprojekt inom SÅM:s egen verksamhet. Insatserna ska gynna både ekologisk och social hållbarhet. Ökad samverkan med second hand är ett sätt att även bidra till den sociala hållbarheten.

Utöver detta ska SÅM stimulera till nya återbruksinitiativ och stötta initiativtagare med kunskap.

I det här målområdet är kommunernas arbete främst kopplat till den interna organisationen. Kommunerna ska initiera återbruksinsatser i sina egna verksamheter.

För att nå en ökad återanvändning krävs förändrade konsumtionsmönster och beteenden kring bortskänkning, försäljning samt användning av second hand.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR SÅM

- Aktivt verka för en ökad samverkan med second hand-butiker.
- Stimulera till projekt för ökad återanvändning, till exempel reparation och renovering inför försäljning.
- Utöka och förbättra Ge och Ta-konceptet på återvinningscentralerna.
- Utredda möjligheten att skapa byggåterbruk på SÅM:s anläggningar.
- Erbjud återbruksrådgivning till exempel gentemot föreningar och ideella organisationer om hur de kan använda återbruk i sitt arbete.
- Inspirera och engagera till återbruksinitiativ, till exempel genom att organisera klädbytdagar, bytesbibliotek eller loppisar.
- Utforma kommunikationsinsatser för pedagogisk verksamhet.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Utredda förutsättningarna för en digital tjänst för köp, sälj, bytes, skänkes och delning av inventarier inom kommunorganisationen.
- Vidareutveckla den befintliga verksamheten kommunala möbelförrådet.
- Säkerställa återbruk och materialåtervinning för IT-utrustning.
- Genomföra återbruksinventeringar före verksamhetsförändringar och/eller ombyggnationer/rivningar.
- Inventera dagens processer för masshantering inom bygg- och anläggningsprojekt, som ett led i att skapa förutsättningar och incitament för en resurseffektiv och klimatsmart hantering av massor i kommunen.
- Genomföra utvecklingsprojekt/utredning om förutsättningar för ökad återanvändning och återvinning av grus som använts till halkbekämpning.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Utredda förutsättningarna för en digital tjänst för köp, sälj, bytes, skänkes och delning av inventarier inom kommunorganisationen.
- Vidareutveckla den befintliga verksamheten kommunala möbelförrådet.
- Säkerställa återbruk och materialåtervinning för IT-utrustning.
- Genomföra återbruksinventeringar före verksamhetsförändringar och/eller ombyggnationer/rivningar.
- Inventera dagens processer för masshantering inom bygg- och anläggningsprojekt, som ett led i att skapa förutsättningar och incitament för en resurseffektiv och klimatsmart hantering av massor i kommunen.
- Genomföra utvecklingsprojekt/utredning om förutsättningar för ökad återanvändning och återvinning av grus som använts till halkbekämpning.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Utredda förutsättningarna för en digital tjänst för köp, sälj, bytes, skänkes och delning av inventarier inom kommunorganisationen.
- Genomföra återbruksinventeringar före verksamhetsförändringar och/eller ombyggnationer/rivningar för att se över möjligheten att återbruka istället för att köpa nytt.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Kommunikationsinsatser och marknadsföring av olika lösningar.
- Uppbyggnad av lagerhållning samt förändrade rutiner inom tekniska förvaltningen.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Föregående målområden fokuserar på att minska avfallens mängd. För det avfall som ändå uppstår är materialåtervinning en central del i arbetet utifrån avfallshierarkin. Hög materialåtervinning gynnar den cirkulära ekonomin och samhällets ekonomi i stort. Genom att sträva efter en välfungerande återvinning kan samhällets behov av råvaror och energi minskas till förmån för klimatet. Det krävs fokus på utveckling av förbättrade sätt att samla in avfall och återvinna material samt förbättrad källsortering, så att återvinningen fungerar så optimalt som möjligt.

MÅL SÅM

1. Mängden textil i restavfallet ska minska till under 1 %.
2. Mängden avfall som går till deponi ska minska till 5 kg per invånare och år.
3. Mängden avfall som lämnas till förbränning ska minska till 195 kg per invånare och år.

MÅL KOMMUNER

1. Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.
2. Andelen kommunalt verksamhetsavfall som återvinns ska öka.
3. Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

STRATEGI

Kommunerna och SÅM ska utveckla och förbättra återvinningen. Det finns tre fokusområden inom detta målområde: *källsortering, insamling och transport samt behandlingsmetoder för återvinning*. För att nå en optimal källsortering behöver SÅM och kommunerna framförallt arbeta för en beteendeförändring hos människor men även med ständiga förbättringar av sorteringsmöjligheterna.

En avgörande del i insamlingen är transportererna. SÅM och kommunerna ska eftersträva effektiva transportlösningar till för uppdraget bäst lämpad mottagningsanläggning. Transporter ska genomföras med fossilfria drivmedel där biogas premieras för att visa den cirkulära effekten med matavfallsinsamlingen.

Genom upphandling har SÅM och kommunerna möjlighet att påverka behandlingsmetoderna i återvinningen. För att nå en välfungerande återvinning behöver även kontakt med näringsliv och aktörer inom branschen initieras för att samverka kring optimala lösningar. Effektiviteten i återvinningen påverkas av hela kedjan från produktdesign till återvunnen råvara.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR SÅM

- Införa separat insamling av textilier på samtliga återvinningscentraler.
- Utredda möjligheter för fastighetsnära insamling av textilier.
- Kommunikationskampanjer kring inlämning eller inhämtning av textilier.
- Säkerställa att inert material, till exempel konstruktionsmassor, sorteras ut till återanvändning eller återvinning.
- Utredda möjlighet till materialåtervinning av isoleringsmaterial.
- Införa fastighetsnära insamling av förpackningar, returpapper och matavfall hos alla abonnenter.
- Utredda lösningar för att minska felsortering i den brännbara fraktionen på återvinningscentralerna, till exempel förbättra kundservice, förbättra skyltar och synliggöra felsortering.
- Utredda vilka ytterligare materialslag som kan sorteras ut på samtliga återvinningscentraler, till exempel kommunplast eller böcker.
- Öka återanvändningen och materialåtervinningen av obehandlat trä.
- Föra diskussioner med näringsliv och handel i GGVV-regionen kring cirkulär ekonomi.
- Hitta samverkansformer med aktörer inom avfallsbranschen för att öka effektiviteten i återvinningen.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Direkt användning av avloppsslam för livsmedelsproduktion i jordbruket är idag begränsad beroende på föroreningar i slammet. För att långsiktigt kunna använda näringen i avloppsslam för produktion av livsmedel bör forskning och teknikutveckling av metoder som skiljer ut och tillvaratar näringsämnen i slammet följas.
- Kommunikationsinsatser till anställda, elever och brukare för att öka utsorteringen av återvinningsmaterial från det avfall som faller inom de kommunala verksamheterna.
- Säkerställa tillgång till avfallssortering hos kommunens verksamheter genom kartläggning av nuläget, införa systematiskt arbetssätt och sätta in relevanta åtgärder inom respektive verksamhetslokal och utrymme för avfallssortering.
- Inrätta en central funktion med ansvar att införa obligatorisk källsortering och utveckla den interna avfallshanteringen såväl som genomförande av och uppföljning av mål och åtgärder i avfallsplanen.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Följa forskning och utveckling för att tillvarata och kunna använda näringen i avloppsslam för produktion av livsmedel.
- Kommunikationsinsatser till anställda, elever och brukare för att öka utsorteringen av återvinningsmaterial från det avfall som faller inom de kommunala verksamheterna.
- Säkerställa tillgång till avfallssortering hos kommunens verksamheter genom kartläggning av nuläget, införa systematiskt arbetssätt och sätta in relevanta åtgärder inom respektive verksamhetslokal och utrymme för avfallssortering.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Följa forskning och utveckling för att tillvarata och kunna använda näringen i avloppsslam för produktion av livsmedel.
- Kommunikationsinsatser till anställda, elever och brukare för att öka utsorteringen av återvinningsmaterial från det avfall som faller inom de kommunala verksamheterna.
- Säkerställa tillgång till avfallssortering hos kommunens verksamheter.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Söka efter lämplig avsättning efter att sluttäckning är slutförd.
- Utbyggnad av miljöhus samt kommunikationsinsatser.
- Direkt användning av avloppsslam för livsmedelsproduktion i jordbruket är idag begränsad beroende på föroreningar i slammet. För att långsiktigt kunna använda näringen i avloppsslam för produktion av livsmedel bör forskning och teknikutveckling av metoder som skiljer ut och tillvaratar näringsämnen i slammet följas.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Gifrfria kretslopp är ett prioriterat område i Sveriges strategi för cirkulär ekonomi. Det farliga avfallet ska hållas skilt från annat avfall för att få bort giftiga och farliga ämnen ur kretsloppet. För att minska avfallets farlighet krävs att var och en har kunskap om vad som är farligt avfall och goda möjligheter att sortera det korrekt, det ska vara lätt att göra rätt. En god hantering av farligt avfall är även viktigt för att säkerställa en bra arbetsmiljö.

MÅL SÅM

1. Andelen invånare som är nöjda med informationen om hur man ska sortera hushållets farliga avfall ska öka till 90 %.
2. Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna sitt farliga avfall ska öka till 90 %.
3. Inget farligt avfall ska förekomma i material till energiåtervinning.

MÅL KOMMUNER

1. Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter ska minska.
2. Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska.
3. Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas.

STRATEGI

För att minska mängden farligt avfall och förbättra sorteringen behöver kommunerna och SÅM ha ett stort fokus på att öka kunskapen. I detta arbete är information och kommunikation viktiga verktyg för att sprida kunskap om alternativa gifrfria produkter samt hur farligt avfall som ändå uppstår ska hanteras.

För att allt farligt avfall ska sorteras rätt behöver insamlingssystemet även utvecklas och göras mer lättillgängligt.

För att minska mängden farligt avfall och förbättra sorteringen behöver kommunerna och SÅM ha ett stort fokus på att öka kunskapen.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR SÅM

- Genomföra kommunikationsinsatser för att öka kunskapen om farligt avfall och alternativa giftfria produkter samt synliggöra det gömda farliga avfallet.
- Förbättra inlämningsmöjligheterna för farligt avfall på återvinningscentralerna.
- Utredda möjligheten att samla in farligt avfall närmare källan.
- Utredda var de största mängderna felsorterat farligt avfall finns för att prioritera insatserna.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Uppströmsarbete för inkommande avlopp till ARV.
- Utredda vad som är relevant att mäta för att säkerställa att giftigheten i slammet minskar (ex. titta på REVAQ m.fl.).
- Undersökning av samtliga deponier som uppföljning till tidigare undersökningar. Prioriteringslista finns för Gislaveds kommun.
- Fokus på föroreningar som inte tidigare har uppmärksammats eller bedömts vara mindre farliga än vad som bedöms idag.
- Identifiera vilka deponier som behöver ha långsiktiga kontrollprogram till följd av urlakning av ämnen.
- Genomföra åtgärder på deponier med hög risk för att minska påverkan på människor och omgivning.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Uppströmsarbete för inkommande avlopp till ARV.
- Utredda vad som är relevant att mäta för att säkerställa att giftigheten i slammet minskar (ex. titta på REVAQ m.fl.).
- Undersökning av samtliga deponier som uppföljning till tidigare undersökningar. Prioriteringslista finns för Gnosjö kommun.
- Fokus på föroreningar som inte tidigare har uppmärksammats eller bedömts vara mindre farliga än vad som bedöms idag.
- Identifiera vilka deponier som behöver ha långsiktiga kontrollprogram till följd av urlakning av ämnen.
- Genomföra åtgärder på deponier med hög risk för att minska påverkan på människor och omgivning.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Arbete enligt beslutad handlingsplan för gamla nedlagda kommunala avfallsupplag. Handlingsplanen syftar till att utreda deponier samt presentera åtgärdsförslag.
- Fortsatt arbete i kommunens kemikaliehanteringssystem med syfte att riskbedöma och fasa ut farliga kemikalier. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Utbildnings- och kommunikationsinsatser, antagande av riktlinje samt regelbundna möten med kemikaliegrupp.
- Följa nyckeltalen i miljörapporten.
- Prioritera utredningar av de avfallsupplag som klassats med hög riskklass men också hänsyn tagen till den omgivande miljöns känslighet.
- Genomföra åtgärder på deponier med hög risk för att minska påverkan på människor och omgivning.

Samarbete, att vi alla arbetar tillsammans, är nödvändigt för att vi ska nå våra mål. Avfallshanteringen måste utgå från människans behov och vara anpassad både till den som lämnar och den som hämtar avfallet.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Samarbete, att vi alla arbetar tillsammans, är nödvändigt för att vi ska nå våra mål. Avfallshanteringen måste utgå från människans behov och vara anpassad både till den som lämnar och den som hämtar avfallet. Insamlingssystemet ska vara enkelt, lätt att förstå och erbjuda hög service med miljönyttan i fokus. Samtidigt är kunskap en nyckelfaktor och den allmänna kunskapsnivån inom miljö och hållbarhet behöver öka.

MÅL SÅM

1. Andelen invånare som är nöjda med leverantören av tjänster för avfallshantering ska öka till 90 %.
2. Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna grovavfall ska öka till 90 %.
3. Andelen invånare som är nöjda med öppetiderna på återvinningscentralen ska öka till 85 %.
4. Andelen invånare som är nöjda med hur hämtningen av hushållsavfall (i behållare) från sin fastighet sköts ska öka till 92 %.

MÅL KOMMUNER

1. Kommunikationsinsatser för att öka kunskap och kompetens kring avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och ungdomar ska öka.
2. Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

STRATEGI

För att skapa ett bra samarbete och en välfungerande avfallshantering sätts människan i fokus. I många fall är kommunerna och SÅM möjliggörare som tillhandahåller lösningar medan varje enskild person väljer hur avfallet hanteras. För att människor ska göra rätt val behöver SÅM och kommunerna aktivt jobba med kunskapsökning och säkerställa att det är lätt att göra rätt för användaren. Därför ska insamlingssystemen ha hög tillgänglighet och utformas utifrån ett användarperspektiv så att kundnöjdheten ökar. Genom kommunikation engageras människor i hållbar utveckling och med en närvarande informativ kundservice ökas deras kunskaper.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR SÅM

- Utredda invånarnas behov och förväntningar kring service och tjänsteutbud.
- Utveckla verksamheten mot större kundnytta utifrån kundbehovet.
- Öka kunskapen hos medarbetare genom utbildning i kundservice och pedagogisk rådgivning.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Kommunens interna avfallshantering ska vara utformad så att det blir "lätt att göra rätt".
- Byta ut "papperskorgar/kärl för blandavfall" till källsorteringskärl för relevanta avfallsfraktioner i kommunens publika lokaler såsom idrottsanläggningar, bibliotek med mera.
- Genomföra informations- och utbildningsinsatser för att öka kunskap och kompetens i avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare i den kommunala organisationen.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Kommunens interna avfallshantering ska vara utformad så att det blir "lätt att göra rätt".
- Byta ut "papperskorgar/kärl för blandavfall" till källsorteringskärl för relevanta avfallsfraktioner i kommunens publika lokaler såsom idrottsanläggningar, bibliotek med mera.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Anordna workshop i cirkulär ekonomi för kommunens näringsliv. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).
- Alla förvaltningar ska arbeta i enlighet med kommunens miljöriktlinjer där förebygga avfall är en riktlinje. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).
- Byta ut "papperskorgar/kärl för blandavfall" till källsorteringskärl för relevanta avfallsfraktioner i kommunens publika lokaler såsom idrottsanläggningar, bibliotek, restauranger och kommunhus med mera.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Kommunikationsinsatser riktade till medarbetare samt barn och ungdomar.
- Byta ut papperskorgar/kärl för blandavfall till källsorteringskärl för relevanta avfallsfraktioner i kommunens publika lokaler, där så är möjligt.
- Anordna workshop i cirkulär ekonomi tillsammans med kommunens näringsliv.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Ett strategiskt arbete mot nedskräpning innebär många positiva effekter för kommunen och miljön. Det kan handla om kostnadsbesparingar då fokus flyttas från att städa upp nedskräpning i efterhand till ett förebyggande arbete. Minskad nedskräpning bidrar även till en mer positiv upplevelse i samhället samtidigt som människors beteende påverkas till det bättre. I en ren miljö är man mer benägen att hålla ordning och reda. Ökad kunskap om förutsättningar kring nedskräpning gör det enklare att skapa en strategi för att sätta in rätt åtgärder på rätt plats.

MÅL KOMMUNER OCH SÅM

1. Tillgång till källsorteringsmöjligheter i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra frekvent använda platser ska öka.
2. Nedskräpningen ska minska.
3. Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.
4. Andelen invånare som upplever att nedskräpningen är ett problem ska minska till under 25 %.

STRATEGI

Kommunerna ska öka sin kunskap när det gäller människors beteendemönster kring nedskräpning och hur beteendet kan påverkas. Utifrån detta kan kommunerna utarbeta en strategi och åtgärder som förebygger nedskräpning. Initialt är informationskampanjer ett viktigt redskap för att synliggöra nedskräpning och förebygga den. Nudging är ett sätt att undermedvetet påverka människor att göra rätt val och det är ett verktyg som kan komplettera informationsinsatser. Infrastrukturen för insamling av avfall i offentlig miljö kan behöva förändras så att det blir lätt att göra rätt.

Långsiktigt behöver kommunerna implementera fler förebyggande insatser kring nedskräpning i pedagogisk verksamhet.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Kartlägga "papperskorgarnas" nytta för att se om de är placerade där de behövs och har rätt funktioner för den specifika platsen (användarvänlighet, storlek, synlighet, smartheit etc.)
- Påbörja införande av sorteringskärl på några centrala punkter där det idag endast finns "papperskorg". Detta utvärderas för eventuell utökning.
- Avfallssortering på evenemang; Krav på sortering för att få bidrag till evenemang, vid upphandling av evenemang samt vid egna evenemang.
- Kommunikationsinsatser för att minska nedskräpning från till exempel fimpar, snus och tuggummin.

- Riktade kommunikationsinsatser till målgrupper och situationer som identifierats ge upphov till skräp.
- Kartlägga dumpning inom kommunen (var, hur, vad), definiera relevanta åtgärder samt genomföra dessa.
- Kommunikationsinsatser om vikten av att hantera trädgårdsavfall rätt. Exempelvis att lämna trädgårdsavfall med innehåll av invasiva främmande växter till återvinningscentralen skiljt från annat trädgårdsavfall på återvinningscentralen.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Kartlägga "papperskorgarnas" nytta för att se om de är placerade där de behövs och har rätt funktioner för den specifika platsen (användarvänlighet, storlek, synlighet, smartheit etc.)
- Påbörja införande av sorteringskärl på några centrala punkter där det idag endast finns "papperskorg". Detta utvärderas för eventuell utökning.
- Avfallssortering på evenemang; Krav på sortering för att få bidrag till evenemang, vid upphandling av evenemang samt vid egna evenemang.
- Kommunikationsinsatser för att minska nedskräpning från till exempel fimpar, snus och tuggummin.

- Riktade kommunikationsinsatser till målgrupper och situationer som identifierats ge upphov till skräp.
- Kartlägga dumpning inom kommunen (var, hur, vad), definiera relevanta åtgärder samt genomföra dessa.
- Kommunikationsinsatser om vikten av att hantera trädgårdsavfall rätt. Exempelvis att lämna trädgårdsavfall med innehåll av invasiva främmande växter till återvinningscentralen skiljt från annat trädgårdsavfall på återvinningscentralen.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Kommunen ska aktivt arbeta med att minska problematiken kring nedskräpning, både genom information, egna insatser samt uppmuntrande till skolor, förskolor, föreningar och privatpersoner att plocka skräp. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).
- Påbörja inventeringen av antalet platser med dumpat trädgårdsavfall. Nästa steg är att hitta ett sätt att hantera dumpningarna så att de upphör.
- Kommunikationsinsatser till medborgare om vikten av att hantera trädgårdsavfall rätt. Exempelvis att lämna trädgårdsavfall med innehåll av invasiva främmande växter till återvinningscentralen skiljt från annat trädgårdsavfall på återvinningscentralen.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Placera ut källsorteringsmöbler på förutbestämda platser.
- Optimera placeringen och tömningsintervallerna av soptunnor samt kommunikationsinsatser riktade till lämpliga aktörer/intressenter.
- Kommunikationsinsatser till medborgare.

STYRMEDEL FÖR ATT UPPNÅ MÅLEN

Styrmedel är viktiga verktyg för att påverka människor till att göra mer hållbara val och för att uppnå avfallsplanens mål. Det kan till exempel handla om politiska beslut, interna dokument och riktlinjer, ekonomiska styrmedel så som taxor, avgifter eller föreskrifter och information. Nedan följer en sammanställning av styrmedel som är tillgängliga för SÅM och respektive kommun.

LOKALA AVFALLSFÖRESKRIFTER

Avfallsföreskrifterna är en del av den kommunala renhållningsordningen och reglerar avfallshanteringen inom SÅM:s medlemskommuner genom detaljerade och formella regler. Föreskrifterna omfattar bestämmelser om skyldigheter som fastighetsinnehavare och verksamhetsutövare har och styr hur avfall ska förvaras, hur behållare och avfallsutrymmen ska se ut och skötas samt vilka dispenser som krävs vid uppehåll i avfallshämtning med mera. Föreskrifterna för avfallshantering är gemensamma för SÅM:s medlemskommuner, men beslut om att anta dem fattas av kommunfullmäktige i respektive kommun.

AVFALLSTAXA

För avfallstaxan gäller självkostnadsprincipen vilket betyder att SÅM generellt sett inte får ta ut högre avgift än vad verksamheten kostar. Lagstiftningen ger dock utrymme för att använda ekonomisk styrning inom kollektivet i syfte att främja återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering,

så kallad miljöstyrd taxa. Det vill säga att kostnaden för enskilda tjänster inte behöver följa självkostnadsprincipen. Taxan är därmed ett viktigt ekonomiskt styrmedel för att påverka attityden till att vilja vara en aktiv del i en hållbar utveckling. Avfallstaxan är gemensam för SÅM:s medlemskommuner, men beslut om att anta den fattas av kommunfullmäktige i var och en av kommunerna.

KOMMUNIKATION/INFORMATION

För att uppnå avfallsplanens mål krävs ändringar i attityder, värderingar och beteenden hos invånare. Genom kommunikation och information ska invånarna inspireras och engageras till att minimera sina avfallsmängder och även öka benägenheten att återanvända. Kommunikation är även ett viktigt styrmedel för att återvinningen ska fungera optimalt då det i grunden är kommuninvånarna som källsorterar.

UPPHANDLING OCH INKÖP

Genom offentlig upphandling har kommunerna och SÅM stora möjligheter att påverka inköp och har därmed ett styrmedel för att uppnå målsättningar i denna avfallsplan. Redan vid upphandling inför inköp ska man beakta avfallshierarkin och göra aktiva val för att minimera uppkomsten av avfall. Det kan innebära att redan innan upphandling undersöka om behovet av inköp är nödvändigt eller om det går att återanvända, dela eller reparera befintliga produkter. Det kan även röra sig om specifika hållbarhetskrav vid upphandling, som till exempel krav på en viss mängd återvunnet material i produkten. Policyer och rutiner hos upphandlingsenheterna är viktiga verktyg i detta arbete.

FYSISK PLANERING

I kommunens översiktsplan och detaljplaner bör det säkerställas att det finns utrymme, system och infrastruktur för att möjliggöra avfallshantering i enlighet med avfallshierarkin. Det ska finnas plats för en ändamålsenlig källsortering

som leder till ökad återvinning och som är anpassad efter de krav som finns i arbetsmiljölagstiftningen och kommunens avfallsföreskrifter. Avfallshanteringen ska även utföras så att risken för brand minimeras. I översiktsplanen bör det säkerställas plats för återbruk och återvinningscentraler. En god dialog mellan SÅM och kommunernas planavdelningar ger bra förutsättningar för att i ett tidigt skede lyfta fram avfallsfrågan i den fysiska planeringen.

TILLSYN

Tillsyn utförs av den nämnd som kommunfullmäktige utser som ansvarig för operativ tillsyn enligt miljöbalken eller annan relevant lagstiftning. Tillsyn har en bred innebörd, det kan till exempel handla om handläggning och uppföljning av dispenser enligt kommunens avfallsföreskrifter eller tillsyn av företagens avfallshantering. Kommunen har genom tillsynen möjlighet att påverka hanteringen av det avfall som inte faller under kommunalt ansvar till exempel bygg- och rivningsavfall.

UPPFÖLJNING UNDER PLANPERIODEN

För att kunna arbeta strategiskt med avfallsplanen behövs en strategi för uppföljning av arbetet med mål och aktiviteter. Genom en regelbunden uppföljning kan SÅM och kommunerna effektivt göra insatser för att uppnå avfallsplanens mål.

SÅM och kommunerna fastställer årsvis aktiviteter i sin verksamhetsplanering och ansvarar var och en för att uppnå målen. Respektive part ansvarar även för att mäta och följa upp sina egna mål. I bilagan Mätmetoder Avfallsplan 2024-2030 redovisas hur mätning och uppföljning kommer att ske. Nedan beskrivs hur SÅM och kommunerna kommer att följa upp arbetet med att genomföra aktiviteter under planperioden för att nå målen.

ARBETET KOMMER ATT FÖLJAS UPP ENLIGT NEDAN:

- Två gånger per år träffas den så kallade avfallsplanegruppen för avstämning. Avfallsplanegruppen består av representanter från SÅM och respektive kommun. Syftet är att följa upp hur arbetet med mål och aktiviteter fortskrider inom organisationerna. Detta är ett forum för både uppföljning, diskussion och inspiration. SÅM sammankallar avfallsplanegruppen.

- Vartannat år senast under maj månad (första gången maj 2025) genomförs en delavstämning med redovisning av aktuell måluppfyllelse samt genomförda aktiviteter. SÅM och kommunerna ansvarar var för sig för att genomföra delavstämningen. Resultatet redovisas av SÅM till förbundsdirektionen och av respektive kommun till kommunstyrelsen.
- Efter fyra år, halvvägs i planperioden, ska en fördjupad avstämning och uppföljning genomföras. Avfallsplanen kan i samband med denna uppföljning revideras med eventuella justeringar av mål och mätmetoder. Lagstiftning och nationella mål förändras ständigt och målen i denna avfallsplan utgår från det regelverk som gällde år 2022. Vid uppföljning och eventuell revidering av avfallsplanen bör även förändringar i omvärlden beaktas. SÅM samordnar avstämningen och en eventuell revidering, men kommunerna behöver bidra med underlag utifrån egna målsättningar. Den reviderade avfallsplanen redovisas av SÅM till förbundsdirektionen och av respektive kommun till kommunstyrelsen.

ORDLISTA

Avfall Sverige

Kommunernas branschorganisation för avfallshantering. De representerar kommunmedlemmarna gentemot politiker, beslutsfattare, myndigheter och EU.

Avfall Web

Avfall Sveriges statistikverktyg som ger kommunerna möjlighet till jämförelser, benchmarking och uppföljning.

Avfallsfraktioner

Olika typer av utsorterat avfall till exempel restavfall, matavfall, returpapper och förpackningar.

Avfallsförbränning

Avfallsförbränning är ett sätt att ta till vara den energi som finns i avfallet. Avfallet som går till förbränning får inte innehålla farligt avfall, batterier, elavfall, tidningar eller förpackningar.

Avfallsföreskrifter

Avfallsföreskrifter är bindande juridiska regler inom en kommun, beslutande av kommunfullmäktige och innehåller bestämmelser för hur avfall ska hanteras i kommunen. Avfallsföreskrifterna utgör tillsammans med avfallsplanen kommunens renhållningsordning.

Avfallshantering

Avser sortering, insamling, transport, återvinning och bortskaffande eller annan fysisk behandling av avfall.

Avfallshierarki

Prioriteringsordning som visar i vilken ordning olika behandlingsmetoder för avfall bör användas för att minimera miljöpåverkan.

Avfallsminimering

Att minimera mängden avfall som genereras genom att undvika onödig konsumtion och till exempel använda produkter under längre tid, reparera, låna och dela saker istället för att köpa.

Avfallsplan

Kommunal plan för avfallshantering. Avfallsplanen utgör tillsammans med avfallsföreskrifterna kommunens renhållningsordning. Planen innehåller bland annat mål för kommunens avfallshantering samt åtgärder för att nå målen.

Avfallsslag

Olika typer av utsorterat avfall till exempel restavfall, matavfall, returpapper och förpackningar.

Avfallstaxa

Kommunens avfallshantering är avgiftsfinansierad. Kommunens avfallstaxa reglerar avgifter och hur avgifter debiteras.

Avfallstrappa

Avfallshierarki kan visualiseras som en trappa och kallas även för avfallstrappan.

Avloppsslam

Med avloppsslam eller slam avses avfall från små avloppsanläggningar, t.ex. slambrunnar och slutna tankar som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter.

Bioavfall

Kort ordform för biologiskt nedbrytbart avfall, innefattande matavfall och trädgårdsavfall.

Biogas

Gas som bildas vid syrefri nedbrytning av biologiskt material, huvudsakligen bestående av metan och koldioxid. Biogas kan användas för energiproduktion eller, efter uppgradering (rening), som fordonsbränsle.

Biologisk behandling

En metod för att behandla organiskt avfall som innebär att man återvinner mullämnen, näringsämnen och/eller energi från biologiskt avfall genom kompostering eller rötning.

Bostadsnära insamling

Bostadsnära insamling innebär insamling från bostadsfastighet, d.v.s. i direkt anslutning till bostadsfastigheten.

Brännbart avfall

Avfall som brinner utan energitillskott efter det att förbränningsprocessen har startat.

Bygg- och rivningsavfall

Avfall som uppstår vid nybyggnad, tillbyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad.

Cirkulär ekonomi

Ekonomiska modeller som lyfter fram affärsmöjligheter med cirkulära kretslopp och cirkulära system, snarare än linjära processer. Det innebär att resurser behålls i ett kretslopp i stället för att bli avfall, alltså att resurser återskapas eller återanvänds i så hög grad som möjligt och under så lång tid som möjligt.

Deponering

En behandlingsmetod för avfall som inte kan eller ska återvinnas eller behandlas på annat sätt. Deponering innebär att avfallet förvaras på ett långsiktigt och säkert sätt där behandlingsmetoden styrs av ett mycket strängt regelverk.

Deponi

Upplagsplats för avfall som finns på eller i jorden (4 § avfallsförordningen). Avfall läggs på deponi för slutförvaring.

Elektronikavfall/elavfall

Avfall som utgörs av elutrustning, d.v.s. elektriska och elektroniska produkter. Förordning 2014:1075 om producentansvar för elutrustning, § 13. I definitionen ingår även komponenter, utrustningsdelar och förbrukningsvaror som utgör en del av produkten och har haft en elektrisk eller elektronisk funktion.

Energieåtervinning

Energieåtervinning innebär att avfall används som bränsle för produktion av främst fjärrvärme och el. På så sätt tas energiinnehållet i avfallet tillvara. Energieåtervinning är ett fungerande sätt att behandla det avfall som inte kan eller bör behandlas med någon annan metod.

Enskild avloppsanläggning

Med enskild avloppsanläggning avses slamavskiljare, slutentank, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar för avloppsslam från hushåll.

EU-avfallsdirektiv

Ett EU-direktiv binder en medlemsstat till att införa direktivets mål inom en viss tidsfrist utan att ge detaljer om hur resultatet ska uppnås. Avfallsdirektivet innehåller en artikel om när avfall upphör att vara avfall (end of waste). Bestämmelsen är numera implementerad i svensk rätt genom 15 kap. 9 a § miljöbalken.

Farligt avfall

Avfall som har frätande, toxiska, radioaktiva, brandfarliga eller liknande egenskaper som gör att det måste hanteras särskilt för att inte skada levande organismer eller miljön. Farligt avfall beskrivs i avfallsförordningen (2011:927).

Fastighetsnära insamling, FNI

Insamling vid fastighetsgränsen eller vid överenskommen- eller anvisad plats inom rimligt avstånd från fastigheten.

Fettavskiljare

Anordning för att samla upp slam i form av fettavfall i avloppsvatten från lokaler där livsmedel hanteras yrkesmässigt. Fettet skulle annars avsättas i ledningsnätet och kunna orsaka stopp.

FTI

Förpackningsinsamlingen, ett samarbetsorgan som har i uppgift fram till 2024-01-01 att samordna lokala etableringar för insamling av förpackningar. Fr.o.m. 2024-01-01 tar Sveriges kommuner över detta ansvar.

GGVV-regionen

Kommunerna Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo tillsammans.

Grovavfall

Med grovavfall avses kommunalt avfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör det olämpligt att samla in tillsammans med mat- eller restavfall, förpackat i påse, i kärl, säck och bottentömmande behållare. Det kan till exempel vara trasiga möbler, cyklar, leksaker och barnvagnar.

Hushållsavfall

Avfall under kommunalt ansvar som normalt uppkommer i ett hushåll och är ett bredare begrepp än kommunalt avfall.

Hållbarhet

Att system och funktioner består på lång sikt. Hållbarhet brukar delas upp i ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet som, när de samspelar och stödjer varandra, förväntas leda till hållbar utveckling.

Inert avfall

Avfall som inte genomgår några väsentliga fysikaliska, kemiska eller biologiska förändringar i kontakt med andra avfall, exempelvis sten och grus (se Deponeringsförordningen 3 §).

Insamling

Med insamling avses hämta eller ta emot avfall, men också att sortera, lagra eller annat sätt ta befattning med avfall innan det transporteras vidare till den plats där behandlingen ska påbörjas.

Kommunalt avfall

Avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll (enligt Miljöbalken 15 kapitlet 3 §).

Kompostering

Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall i närvaro av syre. Humus och näringsämnen återvinns.

Källsortering

Sortering eller separering av avfall på den plats där avfallet uppkommit, till exempel i hushållet eller offentlig miljö.

Magnetfiske

Att med hjälp av kraftfulla magneter söka efter och dra upp magnetiska metallföremål ur hav, sjöar eller andra vattendrag.

Massor

Med massor menas både påverkade och rena massor inklusive schaktmassor. Schaktmassor är massor som grävs upp, till exempel jord och sten.

Matavfall och matsvinn

Matavfall är livsmedel som slängts eller som enligt lag måste slängas eller är tänkt att slängas. Det finns både oundvikligt matavfall och onödigt matavfall. Matsvinn är livsmedel som slängs i onödan och som hade kunnat konsumeras om det hanterats annorlunda.

Material

Produkter och varor består av olika material. Exempelvis innebär återvinning tillvaratagande av material från avfall. Material kan också lämnas till återanvändning eller till förberedelse för återanvändning.

Materialåtervinning

När man återvinner ett material så att det kan användas i nya produkter (till skillnad från energieåtervinning).

Miljö- och klimatpåverkan

Miljöpåverkan är förändringar av naturen som är orsakade av mänskligt beteende, medan klimatförändringar är en form av miljöpåverkan som har med den globala uppvärmningen att göra.

Miljöhus/miljörum

Avfallsutrymme med olika behållare för källsorterat material från hushållen.

Nedlagda deponier

Gamla, avslutade deponier (soptippar).

Nedskräpning

När någon med uppsåt eller av oakt-samhet kastar eller lämnar skräp efter sig utomhus på en plats som andra har tillträde eller insyn till. (Miljöbalken 15 kapitlet 26 §).

Offentlig miljö

De områden som kommunen ansvarar för att hålla rent på. Det kan vara allmänna platser, parker, kommunal fastighetsmark, kuster och stränder, etc.

Plogging

En motionsform som kombinerar joggning med skräpplockning.

Producentansvar

Inom de områden där producentansvar råder ansvarar producenterna för insamling och omhändertagande av uttjänta varor och produkter.

Renhållningsansvar

Den skyldighet kommunen har att behandla följande avfall inom kommunen (15 kap 20 § miljöbalken):

- Kommunalt avfall.
- Avloppsfraktionen exempelvis slammet från små avloppsanläggningar exempelvis slambrunnar, slutna tankar som är dimensionerade för högst 25 person-ekvivalenter samt filtermassor från fosforfällor.
- Hushållspillvatten eller vatten som till sin art och sammansättning liknar hushållspillvatten.
- Latrin från torrtoaletter exempelvis mulltoaletter, separationstoalletter, förbränningstoalletter eller dylikt.
- Bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Exempelvis när fastighetsägaren själv bygger om eller renoverar.

- Kommunen har inte skyldighet att hantera avfall som omfattas av producentansvar, om det har sorterats ut för att lämnas i producenternas insamlingssystem.

Renhållningsordning

Består av två delar. En del med föreskrifter, lokala regler för avfallshanteringen. En andra del, avfallsplanen, med planering för avfallshanteringen i framtiden. Den ska fastställas av kommunfullmäktige för att gälla. Varje kommun måste ha en renhållningsordning enligt miljöbalken (SFS 1998:808).

Repair café

En plats där människor kan mötas och reparera vardagsföremål såsom elektronik, mekaniska enheter, datorer, cyklar och kläder.

Restavfall

Sådant kommunalt avfall som blir kvar när allt annat avfall har sorterats ut och inte går att återanvända eller återvinna på annat sätt än genom förbränning.

Returpapper

Med returpapper menas tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper.

Rötning

Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall utan närvaro av syre. Humus, näringsämnen och energi i form av rötgas eller biogas återvinns.

Strategi

En åtgärd för att nå uppställda mål. Strategi avser inriktning och övergripande plan av aktiviteter, för att nå uppställda mål.

SÅM

Samverkan Återvinning och Miljö:s huvuduppgift är att ta hand om avfall under kommunalt ansvar från alla ägarkommuner.

Trädgårdsavfall

Trädgårdsavfall är biologiskt avfall som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus. Avfall som uppkommer vid yrkesmässig trädgårdsskötsel räknas som verksamhetsavfall.

Verksamhetsavfall

Avfall som uppstår inom en verksamhet och som inte är hushållsavfall eller därmed jämförligt avfall.

Återanvändning

Återanvändning av föremål, vilket syftar till att föremålet används igen för att fylla samma funktion som det ursprungligen var avsett för.

Återbruk

Återbruk är ett bredare begrepp än återanvändning och omfattar i denna avfallsplan olika typer av insatser och åtgärder för att nå ökad återanvändning och minskad nykonsumtion.

Återvinning

Se materialåtervinning och energiåtervinning.

Återvinningscentral, ÅVC

Med återvinningscentral (ÅVC) avses bemannad anläggning eller självserviceanläggning med inpasseringssystem för mottagning av sorterat grovavfall, konsumentelavfall och farligt avfall från hushåll.

Återvinningsstation, ÅVS

Obemannad mindre anläggning för mottagning av förpackningar och returpapper.

Ks §279

Dnr: KS.2023.79

Svar på motion gällande medicinsk fotvård på alla särskilda boende i Gislaveds kommun (MiG)**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen gällande medicinsk fotvård på alla särskilda boenden i Gislaveds kommun ska avslås.

Reservationer

Ruth Johannesson (MiG), Curt Vang (MiG) och Johnny Petersson (MiG) reserverar sig mot beslutet till förmån för Ruth Johannessons (MiG) yrkande.

Ärendebeskrivning

Lise-Lotte Jonasson (MiG) har lämnat in en motion gällande medicinsk fotvård på alla särskilda boenden i kommunen. Motionären anser att medicinsk fotvård ska ske samordnat med övrig vård, behandling och rehabilitering som patienten har behov av.

Motionären föreslår:

- att medicinskt utbildad fotvårdsterapeut ska finnas att tillgå på alla särskilda boenden i Gislaveds kommun.

Motionen har remitterats till socialnämnden för beredning. Socialförvaltningen har tagit fram ett yttrande som socialnämnden den 14 september 2023 har beslutat att ställa sig bakom och därmed anser att motionen är besvarad.

Yttrandet lyder enligt följande: Att ge medicinsk fotvård är inget som ingår i socialnämndens grunduppdrag. Den medicinska fotvården ansvarar regionen för. För de individer som är i behov av medicinsk fotvård skrivs en remiss från sjukvården. Vårdcentralen och aktörer som de har avtal med har i uppdrag att ge den behandling som individen behöver. Eftersom individernas behov tillgodoses via regionen så anser förvaltningen inte att detta är något som socialnämnden behöver tillgodose på alla boenden. Idag finns det möjlighet för privata aktörer att utföra fotvård på boendena vilket någon som har kompetens inom medicinsk fotvård också kan använda sig av.

Då den medicinska fotvården inte ingår i socialnämndens grunduppdrag utan är regionens ansvar gör kommunstyrelseförvaltningen bedömningen att motionen gällande medicinsk fotvård på alla särskilda boenden i Gislaveds kommun ska avslås.

Beslutsunderlag

Motion gällande medicinsk fotvård på alla särskilda boende i Gislaveds kommun daterad den 15 april 2023

Socialnämnden den 14 september 2023, §99

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 18 september 2023

Kommunstyrelsen den 8 november 2023, §264

Yrkanden

Ylva Samuelsson (S): Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Ruth Johannesson (MiG): Bifall till motionen.

Ks §279 (forts.)

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och Ruth Johannessons (MiG) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Sn §99

Dnr: SN.2023.89

1.9.1

Motion gällande medicinsk fotvård på alla särskilda boende i Gislaveds kommun (MiG)**Beslut**

Socialnämnden beslutar att anta förvaltningens yttrande som sitt eget och anser motionen om medicinsk fotvård på alla särskilda boende som besvarad.

Reservationer

Lise-Lotte Jonasson (MiG), Malin Karlsson (MiG) och Gerd Wallentin (MiG) reseverar sig till förmån för Lise-Lotte Jonassons (MiG) yrkande.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade via delegation den 4 maj att remittera Motion gällande medicinsk fotvård på alla särskilda boende i Gislaveds kommun (MiG) till socialnämnden för beredning med svar senast den 29 september 2023.

Socialförvaltningen har tagit fram följande yttrande som förslag till nämnden:

Att ge medicinsk fotvård är inget som ingår i socialnämndens grunduppdrag. Den medicinska fotvården ansvarar regionen för. För de individer som är i behov av medicinsk fotvård skrivs en remiss från sjukvården. Vårdcentralen och aktörer som de har avtal med har i uppdrag att ge den behandling som individen behöver. Eftersom individernas behov tillgodoses via regionen så anser förvaltningen inte att detta är något som socialnämnden behöver tillgodose på alla boenden.

Idag finns det möjlighet för privata aktörer att utföra fotvård på boendena vilket någon som har kompetens inom medicinsk fotvård också kan använda sig av.

Beslutsunderlag

Protokoll 2023-08-29 - Snau §37 Motion gällande medicinsk fotvård på alla särskilda boende i Gislaveds kommun (MiG)
Delegationsbeslut gällande medicinsk fotvård.docx
Motion gällande medicinsk fotvård.docx

Yrkanden

Lise-Lotte Jonassons (MiG): Bifall till motionen

Mikael Kindbladh (WeP) med instämmande av Jörg Neumann (M): Avslag på Lise-Lotte Jonassons (MiG) yrkande och bifall till förvaltningens förslag.

Lis Melin (M): Avslag till motionen

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på förvaltningens förslag mot Lise-Lotte Jonassons (MiG) yrkande och finner att socialnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Omröstning begärs. Socialnämnden godkänner följande beslutsgång:

JA-röst för bifall till förvaltningens förslag

NEJ-röst för bifall till Lise-Lotte Jonassons (MiG) yrkande

Sn §99 (forts.)

Omröstningsresultat**JA**

Ylva Samuelsson (S)
Jessica Flod Malmgren (S)
Marie Cnattingius (S)
Jörg Neumann (M)
Hannes Rosvik (M)
Mikael Kindbladh (WeP)
Thomas Johansson (WeP)
Elisabeth Andersson (C)
Mona Almborg (C)
Lis Melin (M)
Anders Nilsson (SD)
Natalia Bertrand (SD)

NEJ

Lise-Lotte Jonasson (MiG)
Gerd Wallentin (MiG)
Malin Karlsson (MiG)

Omröstningen utfaller med 12 JA-röster och 3 NEJ-röster. Socialnämnden har därmed beslutat att anta förvaltningens yttrande som sitt eget och anser motionen om medicinsk fotvård på alla särskilda boende som besvarad.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

[Kommunens dnr: KS.2023.79]

Motion gällande:

Medicinsk fotvård på alla särskilda boende i Gislaveds kommun

Det pågår en omställning av hälso- och sjukvården mot en god och nära vård. Syftet är att vården ska bli mer tillgänglig och ges med god kontinuitet, samt att patienter och närstående ska vara delaktiga i vården. Hälso- och sjukvårdens roll att främja hälsa och förebygga ohälsa poängteras i omställningen. Omställningen syftar bland annat till att förbättra vård och omsorg för personer som behöver flera olika vårdinsatser. Det gäller till exempel vård och omsorg för sköra äldre personer. Viktigt är att vården och omsorgen är rättvis och jämlik.

Övergripande mål för medicinsk fotsjukvård är att skapa en god fothälsa genom att i samverkan med övrig vård och omsorg förebygga och behandla fotskador. Viktigt är att reducera fysiskt, psykiskt och socialt lidande hos äldre personer boende på särskilt boende. Medicinsk fotvård ska ske samordnat med övrig vård, behandling och rehabilitering som patienten har behov av. Medicinsk fotvård förhindrar eller skjuter upp sjukdom samt förhindrar allvarliga komplikationer. Den medicinska fotvården ska vara rättvis och jämlik på alla särskilda boende i Gislaveds kommun. Detta gäller inte i nuläget.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

- Att medicinskt utbildad fotvårdsterapeut skall finnas att tillgå på alla särskilda boenden i Gislaveds kommun

Lise-Lotte Jonasson

Medborgarpartiet i Gislaved

Ks §4

Dnr: KS.2023.85

Svar på motion gällande lokal bemanningsenhet för paramedicinsk personal i samverkan med kommun och primärvård (MiG)**Beslut**

Kommunstyrelsen förslår kommunfullmäktige besluta att motionen gällande lokal bemanningsenhet för paramedicinsk personal i samverkan med kommun och primärvård ska avslås.

Protokollsanteckning

Curt Vang (MiG), Johnny Petersson (MiG) och Kjell Örtlund (MiG) deltar inte i beslutet utan återkommer i samband med att ärendet behandlas i kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Lise-Lotte Jonasson (MiG) har inkommit med en motion gällande lokal bemanningsenhet för paramedicinsk personal i samverkan med kommun och primärvård. Motionären föreslår att ett utredningsarbete ska genomföras i enlighet med motionens intentioner med målet att skapa en lokal bemanningsenhet i samverkan med kommun och primärvård, samt att efter analys av utredningsarbetet arbeta för ett införande tillsammans med primärvården.

De nämnda professionerna; sjuksköterskor, fysioterapeuter och socionomer är svårrekryterade. Svårast att rekrytera är sjuksköterskor, varken Gislaveds kommun eller region Jönköpings län har lyckats tillsätta sina grundbehov när det gäller sjuksköterskor.

Det finns svårigheter med att skapa en gemensam bemanningsenhet med regionen. Den största utmaningen är att ingen av organisationerna har ett överskott av anställda bland de professioner som nämns i motionen. För att det ska finnas en samarbetsmöjlighet mellan organisationer, när det gäller bemanning, så behöver minst en av parterna ha ett överskott av anställda för att det ska finnas en samordningsvinst. När båda parter har ett underskott så finns det inga resurser att tillgå för en gemensam bemanningsenhet

En annan svårighet är att arbetsuppgifterna skiljer sig åt även om titulaturerna är samma, en sjuksköterska på regionen har inte samma arbetsuppgifter som en sjuksköterska inom kommunal verksamhet.

Bemanningschefen för Region Jönköpings läns bemanningsenhet anser att ett samarbete är, i dagsläget, inte möjligt på grund av att de inte kan tillsätta sina interna behov och skulle därmed inte kunna försvara att skicka resurser till kommunen. Utöver detta så är inte personalen intresserade av att röra sig mellan kommun och region.

Är motionens intentioner att med hjälp av en gemensam bemanningsenhet av nämnda yrkesgrupper, locka över personal som jobbar på privata bemanningsföretag, då behöver arbetsvillkor vara konkurrenskraftiga. Risken finns att en intern konkurrens skulle uppstå och de skulle kunna innebära en ännu svårare rekrytering till de fasta tjänsterna inom respektive organisation.

Ks §4 (forts.)

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunfullmäktige att besluta att motionen gällande lokal bemanningsenhet för paramedicinsk personal i samverkan med kommun och primärvård ska avslås.

Beslutsunderlag

Motion gällande att skapa en lokal bemanningsenhet för paramedicinsk personal i samverkan med kommun och primärvård, daterad den 15 maj 2023
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 6 november 2023
Kommunstyrelsens personalutskott den 27 november 2023, §29

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

[Kommunens dnr: KS.2023.85]

Motion gällande: **Skapa** en lokal bemanningsenhet för paramedicinsk personal i samverkan med kommun och primärvård

I strategidokumentet ”Tillsammans möter vi framtidens behov inom området främjande hälsa, stöd, omsorg och vård, 2021–2030” har kommunerna i Jönköpings län tagit fram en gemensam viljeinriktning för samverkan. Utvecklande av samverkan och främjande av kontinuitet kan ske genom förändrade arbetssätt. Ett prioriterat område inom socialnämndens område är bemanning samt kompetensförsörjning och samtidigt vara en attraktiv arbetsgivare.

Nyckelgrupper inom socialnämndens område är högskoleutbildad personal som har blivit alltmer svårrekryterade. Dessa personalgrupper är dessutom rörliga på arbetsmarknaden då tillgången på tjänster är mycket god. För att lösa bristen på fysioterapeuter, sjuksköterskor och socionomer har socialnämnden i Gislaveds kommun under år 2022 betalat bemanningsföretag 13 miljoner kr för att anlita nämnda professioner. Ett sätt att tänka nytt är samverkan med primärvården som har liknande bemanningsproblematik. Bättre vore att satsa på befintlig personal genom att skapa en lokal bemanningsenhet och ge dessa möjligheter för fördjupad samverkan, kompetensutveckling, bra lönevillkor, bra anställningsformer.

Det kan också läggas till att det förebyggande arbete utifrån god och nära vård ska utvecklas samtidigt som nya innovativa arbetssätt uppmuntras. Samverkan måste till för att möta framtidens behov av mer avancerad sjukvård för att kunna erbjuda vård och omsorg för invånare i kommunen. Behoven av vårdande insatser ökar samtidigt som personer med rätt kompetens minskar. Det kommer behöva göras stora förändringar i kommuner som helhet för att kunna omhänderta framtida behov.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

- Att ett utredningsarbete genomförs i enlighet med motionens intentioner med målet att skapa en lokal bemanningsenhet i samverkan med kommun och primärvård
- Att efter analys av utredningsarbetet arbeta för ett införande tillsammans med primärvården

Lise-Lotte Jonasson

Medborgarpartiet i Gislaved

[Kommunens dnr: KS.2024.5]

Interpellation gällande: Omorganisation av Grundskolan

Ställs till Utbildningsnämnden.

2017 genomfördes en omorganisation av grundskolan i Gislaved och Smålandsstenar tätorter. Enheterna organiserades utifrån att dessa specialiserades till ett stadie. F-3 skolor och 4-6 skolor. Vid genomförandet så gavs ett uppdrag till ett externt konsultföretag att utvärdera effekterna av omorganisationen. 2020 var detta genomfört i sin helhet.

Resultatet kan sammanfattas i ett **JASÅ**.

Några citat ur slutrapporten: "Det kan inte konstateras entydiga positiva effekter på elevernas kunskapsresultat efter omorganisationen"

"Det kan finnas ett samband med att lärare flaggar för resurserna inte räcker till de elever som har stora stödbehov".

"Slututvärderingen visar att andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen minskar, vilket utgör ett hinder för att nå målet högre lärarkompetens".

Tre citat som pekar på centrala målbilder som byggdes upp när omorganisationen genomfördes. De har visat att inga förbättringar nåtts på dessa områden.

Positivt resultat visas i att lärare upplever en omorganisation av elevhälsan som positiv. Vidare så har elevsammansättningen utifrån föräldrars utbildningsnivå samt utländsk bakgrund har jämnats ut. Ändå förekommer segregation och grupperingar på enheterna.

Anderstorps skolor ska nu genomgå samma omorganisation.

Vill med interpellationen få svar på vilka erfarenheter som dragits ut det mediokra resultatet i undersökningen?

Har dessa erfarenheter påverkat genomförandet i Anderstorp?

Har resultatet av undersökningen lett till fler åtgärder på enheterna i Gislaved och Smålandsstenar?

Åke Fridén

Partilös

[Kommunens dnr: KS.2024.6]

Fråga gällande:

Fråga till kommunstyrelseordförande Marie Johansson på Kommunfullmäktigemötet den 29 januari.

Hur går renovering och ombyggnaden av Klockargårdskolan i Broaryd? Det vore intressant att få en redogörelse om bygget!

Alf Mårtensson

Medborgarpartiet

[Kommunens dnr: KS.2024.3]

Avsägelse:

Härmed avsäger jag mig den ordinarie platsen i socialnämnden.

Mona Bergqvist

Vänsterpartiet

[Kommunens dnr: KS.2024.3]

Nominering:

Vänsterpartiet vill nominera Marcus Johansson till ordinarie ledamot i socialnämnden

Ronny Johansson

Vänsterpartiet

[Kommunens dnr: KS.2024.3]

Avsägelse gällande:

Härmed avsäger jag mig mina politiska uppdrag i kommunfullmäktige och socialnämnden.

2024-01-15

Bengt-Ove Eriksson

Vänsterpartiet

[Kommunens dnr: KS.2024.3]

Nominering:

Vänsterpartiet vill nominera Mona Bergqvist till ersättare i socialnämnden.

Ronny Johansson

Vänsterpartiet

[Kommunens dnr: KS.2024.3]

Avsägelse gällande:

Vill avsäga mitt uppdrag som ersättare för Medborgapartiet i valnämnden

Zarita Ekvall

MIG

[Kommunens dnr: KS.2024.3]

Nominering:

Medborgarpartiet i Gislaved (MiG) nominerar som ersättare i Valnämnden

Erland Alexandersson

Rut Johannesson

Medborgarpartiet

[Kommunens dnr: KS.2024.3]

Avsägelse gällande:

Jag avsäger min plats som ersättare i utbildningsnämnden.

Åke Nyberg
Medborgarpartiet

[Kommunens dnr: KS.2024.3]

Nominering gällande:

Medborgarpartiet i Gislaved (MiG) nominerar som ersättare i UN efter Åke Nyberg,
Aida Hallaci.

Ruth Johannesson

Medborgarpartiet i Gislaved

Ks §3

Dnr: KS.2023.183

I.1.4

Utbetalning av partistöd 2024**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att partistöd för 2024 ska betalas ut till samtliga partier i kommunfullmäktige enligt beräkning daterad den 27 november 2023.

Ärendebeskrivning

Partistödet betalas ut årligen i förskott vid två tillfällen varje år. Utbetalning sker i februari och augusti. Kommunfullmäktige ska årligen besluta om utbetalningen.

Lokalt partistöd ska syfta till att stärka partierna i den kommunala demokratin. Varje kommun bestämmer om partistöd ska betalas ut och hur stort det ska vara. Lokalt partistöd får bara bestå av ett grundstöd och/eller ett mandattbundet stöd. Partistödet får bara betalas ut till ett politiskt parti som är en juridisk person. Det innebär att det måste finnas en registrerad lokal partiförening som kan ta emot stödet.

Enligt reglerna för partistödet ska partierna senast den 30 juni redovisat hur partistödet har använts. Redovisningen ska avse perioden 1 januari – 31 december. Om ett parti inte lämnar in en redovisning och granskningsrapport inom föreskriven tid betalas inget stöd ut för nästkommande år.

Kommunfullmäktiges presidium behandlade den 24 augusti 2023 de redovisningar som hade lämnats in från partierna och kunde konstatera att samtliga partier i fullmäktige har lämnat in en redovisning enligt reglerna för partistödet. Detta meddelades fullmäktige den 26 oktober 2023.

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett underlag för utbetalning av partistöd för 2024. Samtliga partiers mandat i kommunfullmäktige är idag besatta.

Beslutsunderlag

Regler för kommunalt partistöd fastställda av kommunfullmäktige den 25 oktober 2018

Kommunfullmäktiges presidium den 24 augusti 2023, §19

Beräkning av partistöd per parti för 2024 daterad den 27 november 2023

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 27 november 2023

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges presidium

Sammanträdesdatum
2023-08-24

Plats och tid Kommunhuset, torsdagen den 24 augusti 2023, kl. 16.40 – 17.50

Beslutande Niclas Palmgren (M), ordförande
Christina Lindqvist (S)
Glenn Hummel (SD)

Övriga deltagande Yvonne Thelin Karlsson, kommunsekreterare

Utses att justera Glenn Hummel (SD)

Justeringens plats och tid Kommunstyrelsekontoret den 24 augusti 2023

Under- skrifter	Sekreterare	Paragrafer	§§18-19
	Yvonne Thelin Karlsson		
	Ordförande		
	Niclas Palmgren (M)		
	Justerande		
	Glenn Hummel (SD)		

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ Kommunfullmäktiges presidium

Sammanträdesda-
tum 2023-08-24Datum för
anslags uppsät-
tning 2023-08-25Datum för
anslags nedtagande 2023-09-18Förvaringsplats
för protokollet Kommunstyrelseförvaltningen

§19

Redovisning av partistöd 2022**Beslut**

Kommunfullmäktiges presidium konstaterar att samtliga partier i fullmäktige har lämnat in en redovisning enligt reglerna för partistödet.

Ärendebeskrivning

Redovisningen av partistöd 2022 utgör underlag för kommunstyrelsen i samband med beredningen av ärendet om utbetalning av partistöd till partierna för 2023. Kommunstyrelsen behandlar ärendet i december och fullmäktige tar beslut i januari 2024.

Kommunfullmäktiges presidium ska behandla frågan om underlag har lämnats in enligt regelverket. Frågan behandlas som ett konstaterande och sedan meddelas presidiets beslut till fullmäktige i oktober. Det blir därmed känt för fullmäktige inom rimlig tid att samtliga partier har lämnat in sin redovisning. Kommunstyrelsen bereder därefter frågan om utbetalningen av partistödet.

Syftet med reglerna om redovisning och granskning är att göra underlag och beslut kring det lokala partistödet öppnare och mer tillgängliga för allmänheten och media. Hur partierna väljer att presentera hur de utnyttjar sitt stöd i förhållande till medborgare och media är en fråga för respektive parti.

Enligt reglerna för partistöd ska redovisningen innehålla:

- Organisationsnummer för partiet
- Partiföreningens stadgar
- Uppgift om partiföreningens styrelseledamöter samt revisorer för innevarande år.
- Årsredovisning från föregående år samt protokoll från årsmöte som visar att ansvarsfrihet beviljats. Av årsredovisningen ska det framgå hur partistödet har använts.
- Uppgift om partiföreningens bankgiro, plusgiro eller bankkonto. Bankkontouppgiften ska styrkas med bankkontobevis.
- Protokoll från partiföreningen som visar vem som tecknar föreningens firma.
- Partiets kontaktperson avseende partistöd.

Partierna ska också utse en särskild granskare som ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren av partistödet har använt det. Granskarens rapport över granskningen (granskningsrapport) ska bifogas redovisningen.

Samtliga partier har redovisat användningen av sitt partistöd under 2022 enligt reglerna för partistöd.

§19 (forts.)

Beslutsunderlag

Partiernas redovisning av partistöd 2022

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsekontoret, nämnd- och ärendehanteringsenheten

Kommunstyrelsekontoret, ekonomiavdelningen

Kommunfullmäktige (meddelande)

Styrdokument
Dokumenttyp: Regler
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Fastställelsedatum: Kommunfullmäktige
Ansvarig: Kanslichefen
Revideras: Vart 4:e år eller vid behov
Följas upp: Minst vart 4:e år

Regler för kommunalt partistöd

Dnr KS.2018.164

I kommunallagen (2017:725) finns de grundläggande bestämmelserna om kommunalt partistöd.

I Gislaveds kommun ska därutöver följande gälla.

1 § Rätt till partistöd

Det lokala partistödet i Gislaveds kommun utgår till partier som är representerade i kommunfullmäktige i enlighet med vad som föreskrivs i 4 kap. 29 § andra stycket kommunallagen.

Partistöd får bara ges till ett parti som är en juridisk person.

2 § Partistödets syfte

Partistödets ändamål och syfte är att genom ekonomiskt bidrag och stöd till politiska partier stärka deras ställning i den kommunala demokratin och stödet ska användas för politisk verksamhet med anknytning till Gislaveds kommun.

3 § Grundstöd och mandatstöd

Bruttobelopp

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för föregående år.

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varje mandat i kommunfullmäktige.

4 § Fördelning av partistöd

Vid fördelning av partistöd beaktas endast mandat för vilken en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837).

Det mandatbundna stödet reduceras efter respektive partis obesatta mandat. Parti anses ha obesatt mandat när länsstyrelsen inte kan fastställa ledamot för mandat. Det mandatbundna stödet reduceras i den stund länsstyrelsen till fullmäktige har meddelat att de inte kan fastställa ledamot för mandat. Reglering av i förskott utbetalat mandatbundet stöd görs i samband med näst kommande utbetalning.

Partistöd utgår till dess att representationen i kommunfullmäktige upphör. Representation anses upphöra när länsstyrelsen inte har något namn att tillgå när det behöver göras en ny sammanräkning.

Upphör ett parti att vara representerat under ett verksamhetsår upphör utbetalningen av partistödet i den stund länsstyrelsen till fullmäktige har meddelat att partiet inte längre är representerat. Det partistöd som under året är utbetalat i förskott återkrävs inte.

5 § Redovisning och granskning

En mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 4 kap. 29 § första stycket kommunallagen samt partistödets syfte enligt detta dokument.

Redovisningen ska avse perioden 1 januari – 31 december varje år och ges in till kommunfullmäktige (kommunstyrelsekontoret) senast sex månader efter redovisningsperiodens (kalenderårets) utgång.

Av redovisningen ska framgå:

- Organisationsnummer för partiet.
- Partiföreningens stadgar.
- Uppgift om partiföreningens styrelseledamöter samt revisorer för innevarande år.
- Årsredovisning från föregående år samt protokoll från årsmöte som visar att ansvarsfrihet beviljats. Av årsredovisningen ska det framgå hur partistödet har använts.
- Uppgift om partiföreningens bankgiro, plusgiro eller bankkonto. Bankkontouppgiften ska styrkas med banktobevis.
- Protokoll från partiföreningen som visar vem som tecknar föreningens firma.
- Partiets kontaktperson avseende partistöd.

En av mottagaren (de politiska partierna) utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Granskarens rapport över granskningen ska bifogas redovisningen.

Kommunfullmäktige får besluta att partistöd inte ska betalas till parti som inte lämnar redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § första och andra styckena kommunallagen.

6 § Årlig utbetalning

Partistödet betalas ut årligen i förskott vid två tillfällen varje år. Utbetalning sker i februari och augusti. Utbetalningen i februari avser januari – juni månad och utbetalningen i augusti avser juli – december månad. Utbetalning sker efter beslut av kommunfullmäktige i januari.

Kommunfullmäktige får besluta att partistöd inte ska betalas till parti som inte lämnar redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § första och andra styckena kommunallagen.

Kommentarer till reglerna

(se även SKL:S kommentarer i cirkulär 14:12)

4 § Fördelning av partistöd

Vid den årliga fördelningen av partistöd är det enligt kommunallagen nu möjligt att ta hänsyn till om partiet lyckats bemanna sina platser eller inte. Om det ska vara möjligt att avstå från att betala ut fullt partistöd till partier med ”tomma stolar” behövs en lokal regel för det.

Enligt reglerna i § 4 kan det mandatbundna partistödet minska för partier som inte lyckas bemanna alla sina platser. Lyckas partiet inte bemanna någon plats överhuvudtaget kan också grundstödet dras in. Det är något som fullmäktige måste ta ställning till därav skrivningen i de två sista styckena i § 4 i förslaget till partistödsregler.

4 § fjärde stycket innehåller en regel som gör det möjligt att förlänga partistödet för en viss period efter det att representationen upphört. Om kommunen vill ha en sådan avtrappningsregel och hur lång avtrappningstiden ska vara är en lokal fråga. Av lag följer dock att perioden inte får vara längre än ett år. Väljer man helt att avstå från en reglering kommer partistödet att upphöra samtidigt som representationen upphör.

5 § Redovisning och granskning

Den närmare utformningen av redovisningen är inte lagreglerad. I propositionen (prop. 2013/14:5, sid 78-79) finns vissa vägledande uttalanden.

”Det väsentliga är att redovisningen är utformad på ett sådant sätt att den ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Det innebär bl.a. att redovisningen bör omfatta allt det partistöd som har använts, både det som har mottagits för det senaste året och det som eventuellt sparats från tidigare år. Däremot kan naturligtvis inte partierna tvingas att redovisa användningen av partistöd som har mottagits för tid före det att de föreslagna redovisningsbestämmelserna ska tillämpas.”

Redovisningen behöver innehålla mer än ett uttalande att stödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Av redovisningen bör bl.a. framgå i vilken mån överföringar har gjorts till delar av partiorganisationen utanför den utbetalande kommunen samt vilka motprestationer som i så fall har erhållits.

6 § Årlig utbetalning

Syftet med reglerna om redovisning och granskning är att göra underlag och beslut kring det lokala partistödet öppnare och mer tillgängliga för allmänhet och media. Hur partierna väljer att presentera hur de utnyttjar sitt stöd i förhållande till medborgare och media är en fråga för respektive parti. De handläggningsåtgärder som ingår i den sedvanliga beredningen inför ett beslut i kommunfullmäktige tar därför sikte på att i lag och lokala regler föreskrivna formkrav är uppfyllda. Har inte redovisning lämnats eller

saknas en granskningsrapport (granskningsintyg) ska kommunfullmäktige besluta att stöd inte ska betalas ut.

Partistöd 2018

	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt
M	11	29 269	236 544	265 813
Fp	2	29 269	43 008	72 277
C	6	29 269	129 024	158 293
S	18	29 269	387 072	416 341
V	1	29 269	21 504	50 773
KD	2	29 269	43 008	72 277
K	1	29 269	21 504	50 773
Mp	2	29 269	43 008	72 277
SD	6	29 269	129 024	158 293
Totalt	49	263 424	1 053 696	1 317 120

utbetalning Feb	Utbetalning aug
132 907	132 907
36 139	36 139
79 147	79 147
208 171	208 171
25 387	25 387
36 139	36 139
25 387	25 387
36 139	36 139
79 147	79 147
658 560	658 560

Prisbasbeloppet för år 2017 = 44 8

Bruttobeloppet 928570
Grundstöd 131857

Grundstöd per parti 14651

Mandatbundet stöd = 796713
Mandatbundet stöd per mandat

Bruttobeloppet 1317120
Grundstöd 263424

Grundstöd per parti 29269,33

Mandatbundet stöd= 1053696
Mandatbundet stöd per mandat

800kr 44800

16259

20% av bruttobelopp

21504

Partistöd 2020

	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt	utbetalning Feb	Utbetalning aug
Moderaterna	8	27 812	181 632	209 444	104 722	104 722
Centerpartiet	10	27 812	227 040	254 852	127 426	127 426
Liberalerna	2	27 812	45 408	73 220	36 610	36 610
Kristdemokraterna	2	27 812	45 408	73 220	36 610	36 610
Socialdemokraterna	13	27 812	295 152	322 964	161 482	161 482
Vänsterpartiet	1	27 812	22 704	50 516	25 258	25 258
Miljöpartiet	1	27 812	22 704	50 516	25 258	25 258
Sverigedemokraterna	7	27 812	158 928	186 740	93 370	93 370
Westbopartiet	4	27 812	90 816	118 628	59 314	59 314
Kommunistiska partiet	1	27 812	22 704	50 516	25 258	25 258
Totalt	49	278 124	1 112 496	1 390 620	695 310	695 310

Prisbasbeloppet för år 2020= 47 300kr **47300**

Bruttobeloppet	1390620
Grundstöd	278124
Grundstöd per parti	27812,4
Mandatbundet stöd:	1112496
Mandatbundet stöd per mandat	22704

Mandatfördelning 2019-2022

Moderaterna: 8
mandatCenterpartiet: 10
mandatLiberalerna: 2
mandatKristdemokraterna: 2
mandatSocialdemokraterna: 13
mandatVänsterpartiet: 1
mandatMiljöpartiet: 1
mandatSverigedemokraterna: 7
mandatWestbopartiet: 4
mandatKommunistiska partiet: 1
mandat

3 § Grundstöd och mandatstöd**Bruttobelopp**

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar **antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för föregående år.**

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varje mandat i kommunfullmäktige.

10 partier

Partistöd 2021	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt	utbetalning feb	Utbetalning aug
Moderaterna	8	27 989	182 784	210 773	105386,50	105386,50
Centerpartiet	10	27 989	228 480	256 469	128234,50	128234,50
Liberalerna	2	27 989	45 696	73 685	36842,50	36842,50
Kristdemokraterna	2	27 989	45 696	73 685	36842,50	36842,50
Socialdemokraterna	13	27 989	297 024	325 013	162506,50	162506,50
Vänsterpartiet	1	27 989	22 848	50 837	25418,50	25418,50
Miljöpartiet	1	27 989	22 848	50 837	25418,50	25418,50
Sverigedemokraterna	7	27 989	159 936	187 925	93962,50	93962,50
Westbopartiet	4	27 989	91 392	119 381	59690,50	59690,50
Kommunistiska partiet	1	27 989	22 848	50 837	25418,50	25418,50
Totalt	49	279 888	1 119 552	1 399 440	699721,00	699721,00

Prisbasbeloppet för år 2021 = 47 600 kr **47 600**

Bruttobeloppet	1 399 440
Grundstöd	279 888
Grundstöd per parti	27 988,80
Mandatbundet stöd =	1 119 552
Mandatbundet stöd per mandat	22 848

Mandatfördelning 2019-2022

Moderaterna: 8
mandat Centerpartiet: 10
mandat Liberalerna: 2
mandat Kristdemokraterna: 2
mandat Socialdemokraterna: 13
mandat Vänsterpartiet: 1
mandat Miljöpartiet: 1
mandat Sverigedemokraterna: 7
mandat Westbopartiet: 4
mandat Kommunistiska partiet: 1
mandat

3 § Grundstöd och mandatstöd

Bruttobelopp

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar **antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för föregående år.**

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varje mandat i kommunfullmäktige.

10 partier

Partistöd 2022	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt	utbetalning feb	Utbetalning aug
Moderaterna	8	28 400	185 472	213 872	106 936,20	106 936,20
Centerpartiet	10	28 400	231 840	260 240	130 120,20	130 120,20
Liberalerna	2	28 400	46 368	74 768	37 384,20	37 384,20
Kristdemokraterna	2	28 400	46 368	74 768	37 384,20	37 384,20
Socialdemokraterna	13	28 400	301 392	329 792	164 896,20	164 896,20
Vänsterpartiet	1	28 400	23 184	51 584	25 792,20	25 792,20
Miljöpartiet	1	28 400	23 184	51 584	25 792,20	25 792,20
Sverigedemokraterna	7	28 400	162 288	190 688	95 344,20	95 344,20
Westbopartiet	4	28 400	92 736	121 136	60 568,20	60 568,20
Kommunistiska partiet	1	28 400	23 184	51 584	25 792,20	25 792,20
Totalt	49	284 004	1 136 016	1 420 020	710 010,00	710 010,00

Prisbasbeloppet för år 2022 = 48 300 kr **48 300**

Mandatfördelning 2019-2022

Moderaterna: 8 mandat
Centerpartiet: 10 mandat
Liberalerna: 2 mandat
Kristdemokraterna: 2 mandat
Socialdemokraterna: 13 mandat
Vänsterpartiet: 1 mandat
Miljöpartiet: 1 mandat
Sverigedemokraterna: 7 mandat
Westbopartiet: 4 mandat
Kommunistiska partiet: 1 mandat

3 § Grundstöd och mandatstöd

Bruttobelopp

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar **antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för föregående år.**

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varje mandat i kommunfullmäktige.

Bruttobeloppet	1 420 020
Grundstöd	284 004
Grundstöd per parti	28 400,40
Mandatbundets stöd =	1 136 016
Mandatbundets stöd per mandat	23 184

10 partier

Partistöd 2023

	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt	utbetalning feb	Utbetalning aug
Moderaterna	9	34 300	226 800	261 100	130 550,00	130 550,00
Centerpartiet	4	34 300	100 800	135 100	67 550,00	67 550,00
Liberalerna	1	34 300	25 200	59 500	29 750,00	29 750,00
Kristdemokraterna	2	34 300	50 400	84 700	42 350,00	42 350,00
Socialdemokraterna	10	34 300	252 000	286 300	143 150,00	143 150,00
Vänsterpartiet	2	34 300	50 400	84 700	42 350,00	42 350,00
Medborgarpartiet	9	34 300	226 800	261 100	130 550,00	130 550,00
Sverigedemokraterna	7	34 300	176 400	210 700	105 350,00	105 350,00
Westbopartiet	5	34 300	126 000	160 300	80 150,00	80 150,00
Totalt	49	308 700	1 234 800	1 543 500	771 750,00	771 750,00

Prisbasbeloppet för år 2023 = 52 500 kr **52 500**

Mandatfördelning 2023-2026

Moderaterna: 9 mandat
Centerpartiet: 4 mandat
Liberalerna: 1 mandat
Kristdemokraterna: 2 mandat
Socialdemokraterna: 10 mandat
Vänsterpartiet: 2 mandat
Medborgarpartiet: 9 mandat
Sverigedemokraterna: 7 mandat
Westbopartiet: 5 mandat

3 § Grundstöd och mandatstöd**Bruttobelopp**

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar **antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för föregående år.**

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varje mandat i kommunfullmäktige.

Bruttobeloppet 1 543 500

Grundstöd 308 700

Grundstöd per parti 34 300,00

Mandatbundet stöd = 1 234 800

Mandatbundet stöd per mandat 25 200

9 partier

Partistöd 2023	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt
Moderaterna	9	37 436	247 536	284 972
Centerpartiet	4	37 436	110 016	147 452
Liberalerna	1	37 436	27 504	64 940
Kristdemokraterna	2	37 436	55 008	92 444
Socialdemokraterna	10	37 436	275 040	312 476
Vänsterpartiet	2	37 436	55 008	92 444
Medborgarpartiet	9	37 436	247 536	284 972
Sverigedemokraterna	7	37 436	192 528	229 964
Westbopartiet	5	37 436	137 520	174 956
Totalt	49	336 924	1 347 696	1 684 620

Mandatfördelning 2023-2026

Moderaterna: 9 mandat
Centerpartiet: 4 mandat
Liberalerna: 1 mandat
Kristdemokraterna: 2 mandat
Socialdemokraterna: 10 mandat
Vänsterpartiet: 2 mandat
Medborgarpartiet: 9 mandat
Sverigedemokraterna: 7 mandat
Westbopartiet: 5 mandat

3 § Grundstöd och mandatstöd

Bruttobelopp

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som representerade i kommunfullmäktige som motsvarar **antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för år.**

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika varje mandat i kommunfullmäktige.

utbetalning Utbetalning
feb aug

142 486,00	142 486,00
73 726,00	73 726,00
32 470,00	32 470,00
46 222,00	46 222,00
156 238,00	156 238,00
46 222,00	46 222,00
142 486,00	142 486,00
114 982,00	114 982,00
87 478,00	87 478,00
842 310,00	842 310,00

Prisbasbeloppet för år 2024 = 57 300 kr **57 300**

om är

föregående

llmäktige

a mellan

Bruttobeloppet 1 684 620

Grundstöd 336 924

Grundstöd per parti 37 436,00

Mandatbundet stöd = 1 347 696

Mandatbundet stöd per mandat 27 504